

ТАЙЛАН БОЛОВСРУУЛСАН:

“ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК

**ТӨВ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭ СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЛИТИУМ СЕНЧУРИ”
ХХК-ИЙН ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БУЙ “УРТЫН ЦАГААН ЧУЛУУТ ЛИТИЙН ОРДЫГ
ИЛ АРГААР АШИГЛАХ” ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/Регистрийн дугаар: 5745721/

УЛААНБААТАР ХОТ

2026

“ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК

**ТӨВ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭ СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЛИТИУМ СЕНЧУРИ”
ХХК-ИЙН ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БУЙ “УРТЫН ЦАГААН ЧУЛУУТ ЛИТИЙН ОРДЫГ
ИЛ АРГААР АШИГЛАХ” ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-022910

Аж ахуйн нэгжийн регистрийн дугаар: 5745721

Төлөвлөгөөтэй танилцсан:

“ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Б.САРАНТУЯА

Төлөвлөгөө боловсруулсан:

“ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРЭГЖИЛТЭН

Б.ХОНГОРЗУЛ

Улаанбаатар хот

2026 он

АГУУЛГА

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	4
1.1.Төслийн талаарх мэдээлэл	4
БҮЛЭГ 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	14
2.1. Уур амьсгал өнөөгийн төлөв байдал	14
2.2. Физик-газарзүй	14
2.3. Газрын гадарга, хэвлий өнөөгийн төлөв байдал.....	15
2.4. Төслийн талбайн гадаргын усны төлөв байдал	15
2.5. Хөрсөн бүрхэвч өнөөгийн төлөв байдал:	16
2.6. Ургамлан бүрхэвч өнөөгийн төлөв байдал	16
2.7. Төслийн талбай орчмын амьтны аймаг	17
БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	18
3.1.Төслийн үйл ажиллагаанаас усан орчинд үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл	19
3.2.Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын гадарга хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөгт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл.....	20
3.3. Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл	23
БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ.....	29
БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	31
БҮЛЭГ 6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ, НОГООН БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	35
2026 ОНЫ ХУВЬД УУРХАЙД ТЕХНИКИЙН БОЛОН БИОЛОГИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙХГҮЙ.....	35
БҮЛЭГ 7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ , ТЭРБУМ МОДНЫ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	36
7.1 Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах	36
7.2 Тэр бум мод үнэдсэний хөтөлбөрийн хүрээнд	37
БҮЛЭГ 8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	38

БҮЛЭГ 9. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	38
БҮЛЭГ 10. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	39
БҮЛЭГ 11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	41
БҮЛЭГ 12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	43
БҮЛЭГ 13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	48
БҮЛЭГ 14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ	49
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН 2026 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НЭГДСЭН ТӨСӨВ, ДҮГНЭЛТ.....	50
ХАВСРАЛТ.....	54

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн булангийн цэгүүд	4
Хүснэгт 2. Техник - Эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт	8
Хүснэгт 3. Төслийн мэдээлэл	9
Хүснэгт 4. <i>Ашиглалтын системийн үндсэн үзүүлэлтүүд</i>	13
Хүснэгт 5. . Болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээний Леопольдын матриц	18
Хүснэгт 6. Гадаргын болон газрын доорх усанд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	20
ХХүснэгт 7. Хөрсөн бүрхэвчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	20
Хүснэгт 8. Ургамлан нөмрөгт нөлөөлөх байдлын үнэлгээ.....	22
Хүснэгт 9. Агаарт үзүүлэх нөлөөллийн эрчим	24
Хүснэгт 10. Амьтны аймагт нөлөөлөх байдлын.....	25
Хүснэгт 11. Болзошгүй эерэг нөлөөлөл	26
Хүснэгт 12. Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	26
Хүснэгт 13. Нийгэм эдийн засагт нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	26

Хүснэгт 14. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний нэгтгэл.....	28
Хүснэгт 15. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	32
Хүснэгт 16. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	35
Хүснэгт 17. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	36
Хүснэгт 18. Тэрбум модны зардал.....	37
Хүснэгт 19. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	38
Хүснэгт 20. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	39
Хүснэгт 21. <i>Хог хаягдлын сөрөг нөлөөллийг арилгах бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө.....</i>	41
Хүснэгт 22. 2026 онд хэрэгжүүлэх орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	45
Хүснэгт 23. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	48
Хүснэгт 24. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь, зардлын задаргаа.....	49
Хүснэгт 25. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нэгдсэн хүснэгт.....	51
Зургийн жагсаалт	
Зураг 1. Төслийн талбайн байршлын ерөнхий зураг, районы агаар, сансрын зураг.....	5
Зураг 2. Төслийн талбайн фото зураг	6
Зураг 3. Төслийн ерөнхий төлөвлөлт	12
Зураг 4. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд мод тарих талбай.....	36
Зураг 5. Төслийн талбай дахь мониторингийн цэг.....	44

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1.Төслийн талаарх мэдээлэл

Төслийн нэр: Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “Уртын цагаан чулуут” нэртэй литийн ордыг ил аргаар ашиглах төсөл

Төслийн зорилго: Төсөл хэрэгжүүлэгч компани нь ашигт малтмалын хайгуул, эрэл-хайгуулын ажил эрхлэхийн зэрэгцээ ашигт малтмалын нөөцийг илрүүлэх, ашиглах үйл ажиллагааг явуулах гол зорилготой. Үүнийхээ зэрэгцээ байгаль орчныг нөхөн сэргээх, хамгаалах ажлыг Монгол улсын хуулийн дагуу мөрдлөг болгон хийж, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх стандартыг баримтлан ажиллахыг эрхэмлэдэг.

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл: “Литиум сенчури” ГХОХХК, Улсын бүртгэлийн дугаар: 9019097907, регистрийн дугаар: 5745721.

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 11-р хороо, Ривер гарден, 405, 803 тоот. Утас: 9996-6101

Тусгай зөвшөөрөл: Ашигт Малтмал, Газрын Тосны Газраас “Литиум сенчури” ГХОХХК-нд АМГТГ -ын даргын шийдвэрээр Төв аймгийн Эрдэнэ сум, 5-р баг (Тамган) -ийн нутагт орших 344 нэртэй газарт орших 332.02 гектар талбайд ашигт малтмалын ашиглалтын MV-022910 тоот тусгай зөвшөөрлийг 2055 оны 03 сарын 12-ны өдөр дуустал хугацаагаар буюу 30 жилийн хугацаатай олгосон байна.

Төслийн байршил: Ашиглалтын талбай нь Улаанбаатар хотоос баруун урагш 75 км, Налайх хотоос баруун урагш 30 км, Монгол улсын босоо чиглэлийн хатуу хучилттай автозамаас 18 км, олон улсын төмөр замын зөрлөгөөс 20 км-т оршдог.

- Номенклатур планшетын дугаар: L-48-XXIV, L-48-24-A
- Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицол

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн булангийн цэгүүд

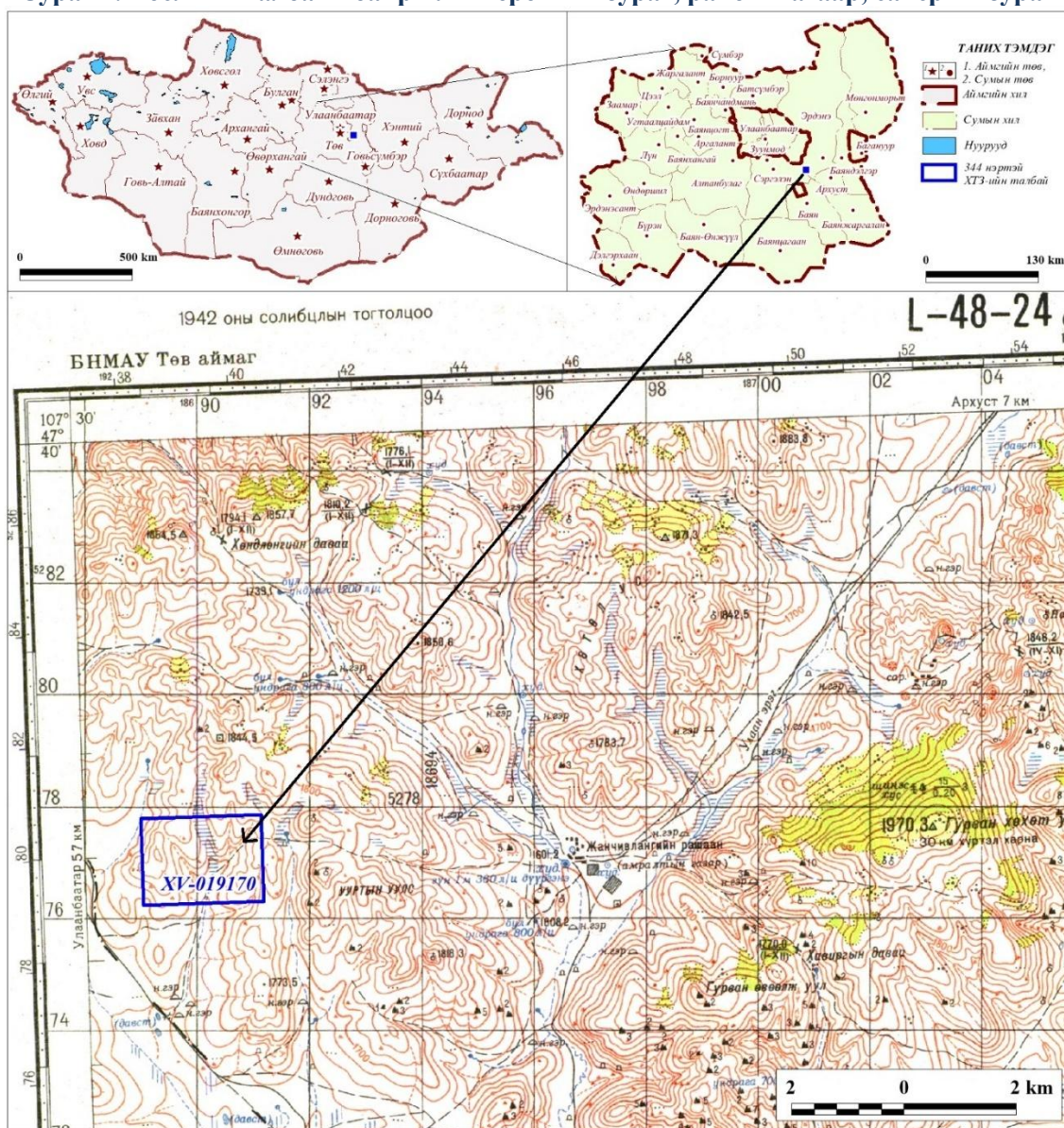
№	Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	Талбайн хэмжээ, га	Уртгаг	Өргөрөг
1	MV-022910	332.02	107°30'48.43''	47°36'21.75''
2			107°32'31.37''	47°36'21.75''
3			107°32'31.37''	47°35'31.75''
4			107°30'48.43''	47°35'31.75''

1.2 Ордын ерөнхий мэдээлэл

“Литиум сенчури” ХХК нь Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “344” нэртэй XV-019170 тоот ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг анх АМГТГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2016 оны 3-р сарын 30-ны өдрийн 251 тоот шийдвэрээр 2016 оны 4-р сарын 15-ны өдөр хүлээн авснаар тус талбайд хайгуулын ажлыг явуулж эхэлсэн.

Тус талбайд өмнө нь 1:1 000 000, 1:500 000 болон 1:200 000, 1:50 000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажлууд явагдаж байсан бөгөөд хамгийн сүүлд буюу 1976-78 онд Ж.Ган-Очир, Я.Болд, С.Дашдаваа нарын явуулсан “Жанчивлангийн хүдрийн зангилаанд хийсэн 1:50000 масштабтай эрэл-геологийн зураглал”-ын (ф-3042) ажлын үр дүнд тус талбайн зүүн хэсэгт Урт нэртэй эрлийн хэсэг ялгаж, эрлийн шатны ажил хийгджээ. Энэ ажлаар талбайг бүхэлд нь хамарсан гамма-спектрометрийн зураглал, Уртын илрэлийн хэмжээнд 50-100 м гүнтэй, нийт 581,6 тууш.м 3 эрлийн цооног, 17344 м3 суваг малталтын ажил хийгдсэн байна. Эдгээр ажлын үед цагаантугалганы 1, гянтболдын 1 илрэл тэмдэглэсэн боловч эдгээр илрэлүүдэд нөөц баялгийн үнэлгээ өгөөгүй, харин хэтийн төлөвгүй гэж дүгнэсэн байдаг.

Зураг 1. Төслийн талбайн байршлын ерөнхий зураг, районы агаар, сансрын зураг

Зураг 2. Төслийн талбайн фото зураг

“Литиум сенчури” компани 2016 оноос талбайн хэмжээнд тандан судалгаа, эрлийн шатны судалгаа хийж ирсэн бөгөөд 2021 онд авсан цэглэн сорьцуудаас 1 сорьцонд тогтоогдсон литийн өндөрссөн агуулгыг шалгах зорилгоор зөвлөх геологич Н.Цэнгэлбаяр танилцах маршрутын судалгаа хийж, уг сорьц нь Жанчивлан бүрдлийн II фазын боржинд агуулагдах мэшил хэлбэрийн грейзенжсэн метасоматит биетүүдтэй холбоотой болохыг тогтоон, хайгуулын ажил явуулахыг зөвлөмж болгосон.

Энэ зөвлөмжийн дагуу талбайн хэмжээнд хайгуулын ажлыг 2021-2022 онуудад тодорхой үе шаттайгаар төлөвлөж, хээрийн ажлыг нийт 5 сарын хугацаанд хийж гүйцэтгэлээ. Хайгуулын ажлаар эрлийн маршрут, 1:5 000-ны масштабтай нарийвчилсан геологийн зураглалын ажил, анхдагч геохимийн сорьцлолт, геофизикийн гамма-спектрийн зураглал, суваг малталт, баганат өрөмдлөг, топогеодезийн ажлуудыг үе шаттайгаар явууллаа. Хээрийн ажил буюу суваг малталт, баганат өрөмдлөгийн ажлууд 2021 оны 10-р сарын 25-наас 12-р сарын 15, 2022 оны 9-р сарын 2-ноос 10-р сарын 31-ний хооронд хийгдэв.

Хайгуулын ажлын төслийн удирдагчаар Зөвлөх геологич Н.Цэнгэлбаяр, хээрийн ажилд мэргэшсэн геологич Д.Цогтбаатар, техник геологич Д.Алтанцэцэг нар ажиллав. Туслан гүйцэтгэгчээр геофизикийн гамма-спектрийн зураглалын ажлыг “Гео-Орон” ХХК, суваг малталтыг VOLVO-130 маркын экскаватороор иргэн Б.Батаа, баганат өрөмдлөгийн ажлыг

“Баялаг индэрт” ХХК болон “Тод туча” ХХК, байрзүйн зураглал болон ба уулын малталт, өрмийн цооногуудын холболтын ажлыг “Геодата” ХХК тус тус гэрээгээр хамтран ажиллаж гүйцэтгэсэн.

“Литиум сенчури” ХХК 2021-2024 онуудад өөрийн хөрөнгөөр гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнд Уртын цагаан чулуутын литийн ордод бодитой (В) зэрэглэлээр 1 019.9 мян.тн хүдэрт 10 975 тн, боломжтой (С) зэрэглэлээр 728.1 мян.тн хүдэрт 4 529.5 тн, нийт бодитой болон боломжтой зэрэглэлээр (В+С) зэрэглэлээр 1 748,0 мян.тн хүдэрт литийн ислийн 15 504.5 тн нөөц тооцоолж АМГТГ, Эрдэс баялагийн мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж 2024 оны 06 сарын 11 -ний өдрийн Үндэсний геологийн албаны даргын тушаалаар нөөцийг бүртгүүлсэн.

Хайгуулын ажлын үр дүнгээр талбайн зүүн хэсэгт илэрч тогтоогдсон литийн хүдэржилт нь Жанчивлан бүрдлийн боржинд агуулагдах, баруун хойш 310-320° азимутаар сунасан, зэрэгцээдүү байршилтай мэшил хэлбэрийн 3 биетүүдтэй холбоотой.

1-р хүдрийн биет (Хойд биет) нь хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн талбайн зүүн урд хэсэгт, баруун хойш сунасан багавтар гүвээний хамгийн өндөрлөг хярын дагуу 310°-ээр сунасан, суналын дагуу 110 м, 11-17 м зузаантай, гүндээ 50 м хүртэл үргэлжилсэн босоодуу байршилтай, зөв мэшил хэлбэртэй грейзенжсэн пегматит (лейкоциттер) юм. Хоорондоо 15-35 м зайтай 5 шугамаар, орон зайн бүх чиглэлд хянагдаж хайгуулдагдсан, хүдрийн хэмжээ 140,96 мян.тн. Энэ биет нь ордын нийт хүдрийн 8 %, литийн ислийн нөөцийн 18 %-ийг бүрдүүлнэ.

2-р хүдрийн биет (Дунд биет) нь Хойд биетээс урагш 250 м орчим зайд, геоморфологийн элементүүдтэй ямар нэг холбоо байхгүй, тэгшивтэр гадаргууд 1 том, 3 жижиг мэшил хэлбэрийн биетүүдээс бүрдэнэ. Биетийн хэмжээ 207.4 мян.тн, хүдэр дэх литийн ислийн дундаж агуулга 1.6 %, нийт ордын хүдрийн 12 %, литийн нөөцийн 22 %-ийг эзэлнэ.

3-р хүдрийн биет (Өмнөд биет) нь Дунд биетээс баруун урагш 50 м зайд, баруун хойш 320° азимутаар сунасан намхан гүвээг даган орших дунджаар 12 м зузаантай, 400 м урт тасралтгүй үргэлжилсэн 2 салаа тууз хэлбэрийн биет юм. Хүдрийн хэмжээ 1 375 мян.тн, Li₂O-ийн агуулга 0.65 % ба ордын хүдрийн нөөцийн 80 %-ийг, литийн нөөцийн 60 %-ийг тус тус бүрдүүлдэг.

1.3 Уулын ажлын ерөнхий мэдээлэл

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт байрлах “MV-022910” тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий “Уртын цагаан чулуут” нэрт литийн ордоос жилд 350’000 тон хүдэр ил уурхайн аргаар олборлон, өндөр агуулгатай хүдрийг шууд экспортлох, бага агуулгатай хүдрийг хөвүүлэн баяжуулах аргаар баяжуулах төслийн техник - эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулж АМГТГ, Эрдэс баялагийн мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж 2025 оны 05 сарын 16 -ны өдрийн АМГТГ -ын даргын тушаалаар ордын Техник эдийн засгийн үндэслэлийг бүртгүүлсэн. Ордын ТЭЗҮ -ийн мэдээллийг доорх хүснэгтээр товч оруулав.

Хүснэгт 2. Техник - Эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт

№	Үзүүлэлтүүд	Тодорхойлолтууд
1	Батлагдсан геологийн нөөц, Li ₂ O	B = 10,975.0 тн C = 4,529.5 тн B+C = 15,504.5 тн
2	Төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллага	B+C = 1,648,035.0 тн (Хүдрээр)
3	Ил уурхайн хүрэн дэх геологийн нөөц	Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар: 9019097907 Регистрийн дугаар: 5646804
4	Ил уурхайн хүрэн дэх үйлдвэрлэлийн нөөц	B+C = 1,659,897.0 тн (Хүдрээр)
5	Ашиглах арга ба хугацаа	Ил уурхайн аргаар 5 жил
6	Ашиглалтын систем	Авто тээвэртэй гадаад овоолготой
7	Жилийн хүчин чадал, дундаж	Хөрс хуулалт - 1250.34 мян.м3 Хүдэр олборлолт - 350 мян.тн Хөрс хуулалтын дундаж коэффициент - 3.57 м3/тн
8	Ил уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмжүүд	Өрмийн машин - Hanfa HF120Y Экскаватор - Hyundai R210LC, R290LC Автосамосвалл - Howo 3257N Утгуурт ачигч - SDLG LG953 Бульдозер - Shantui SD16
9	Уурхайн ёроолын түвшин	1610 м.
10	Ажлын доголын өндөр	10 м
11	Доголын налуугийн өнцөг	60 градус
12	Ажлын талбайн өргөн	30 м
13	Замын налуу	80-100 промилл
14	Баяжуулах үйлдвэр	Эхний жилд ойролцоогоор 2%-ийн литийн ислийн агуулгатай 150'000 тонн хүдрийг ялган шууд экспортлох, Борлуулалтын орлогоор бага агуулгатай хүдэр баяжуулах үндсэн үйлдвэрийн хөрөнгө оруулалтыг тодорхой хэмжээнд шийдэх шийдэлтэй. Үндсэн баяжуулах үйлдвэр нь: 3 шатны бутлагаа, 1 шатны бөмбөлөгт тээрмийн нунтаглалтай, ангилах болон шламгүйжүүлэх гэсэн 3 шатны гидроциклонтой. Үндсэн хяналтын цэвэрлэгээний флотацийн гэсэн 3 шат дамжлагатай. Хаягдлыг пресс фильтрээр шүүж хаях бол

		Баяжмалыг туузан фильтр шүүн хатаах цехтэй байх технологийн шийдэлтэй. Үйлдвэрийн хүчин чадал: 300'000 тн/жил Хүдрийн агуулга: 0.74% Li ₂ O Металл авалт: 75% Баяжмалын агуулга: 3.5% Чийг: 1.5%
15	Гадаад тээвэр	Эхний жилд: Уурхай – Чойр 250 км автогээвэр Чойр – Эрэн галт тэрэг /чинглэг/ Дараагийн жилүүд: Уурхай –Бага Хангай 41 км автогээвэр Бага Хангай – Эрэн галт тэрэг /чинглэг

Хүснэгт 3. Төслийн мэдээлэл

Хөрс хуулалтын технологи: Хөрс хуулалтын ажил нь үржил шимт хөрсийг урьдчилан хуулах болон үндсэн хөрсийг хуулах гэсэн үндсэн 2 шатлалтай явагдана.

Нэгдүгээр үе шат: Уурхайн уулын ажлын ахилт, өрнөлтэй уялдуулан тухайн жилд ашиглалтад өртөх талбайн болон хөрсний гадаад овоолгод дарагдах талбайн өнгөн хөрсийг уг бүс нутгийн хөрсний шимт болон шилжилтийн үеийн зузаанаас хамааруулан 20 см хүртэлх зузаантайгаар хуулах бөгөөд уурхайн эцсийн хүрээний гадна талд салхины шууд нөлөөллөөс далд нөмөр газар овоолго үүсгэн хураана. Уг ордын уурхайн ашиглалтад өртөх талбайгаас нийт 137.8 мян.м³ шимт хөрсийг хуулна. Мөн үүнээс гадна үйлдвэрлэлийн зориулалтаар уурхайн болон зам талбай барилга байгууламжид өртөн эвдэгдэх талбайнуудын үржил шимт хөрсийг 20 см зузаантайгаар урьдчилан хуулж хадгална.

Хоёрдугаар үе шат: Ил уурхайн хуулах хөрсийг өрөмдлөг, тэсэлгээгээр сийрэгжүүлэх шаардлагатай юм. Хөрс хуулалтын ажлын доголын өндөр нь 5 м байх бөгөөд ажлын доголын хажуугийн өнцөг нь тухайн доголын чулуулгийн тогтворжилтоос хамаарч 60-65 градус байна. Хөрс хуулалтын доголыг уурхайн хананд хаах үед доголын өндөр 10 м байна. Ингэж тусгайлан хадгалсан үржил шимт хөрсийг уурхайн үйл ажиллагаа дууссаны дараагаар уг эвдэгдсэн талбайд нөхөн сэргээлтийн ажил хийхэд ашиглана. Шимт хөрсний овоолгын өндөр нь 5 м-ээс өндөр байж болохгүй. Уг ажилд MNS 5916:2008: Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт гэсэн стандартыг мөрдлөг болгон ажиллана.

Олборлолтын технологи: Ил уурхайн хүдрийн бат бөхийн итгэлцүүр нь проф. М.М.Протоdjаконовын ангиллаар дунджаар 8-9 учир өрөмдлөг, тэсэлгээгээр сийрэгжүүлж экскаватораар ухаж ачин автосамосвалаар тээвэрлэж уурхайн гарц траншейн амнаас баяжуулах үйлдвэрийн дэргэдэх ангилан ялгах талбай хүртэл тээвэрлэнэ. Олборлолтын ажлын доголын өндөр нь 5 м, ажлын бус доголын өндрийг 10м, ажлын доголын хажуугийн өнцгийг чулуулгийн физик-механик шинж чанараас нь хамааруулан 60-65 градусаар төлөвлөсөн

Овоолгын технологи: Уурхайн ашиглалтын нийт хугацаанд 5,534.13 мян.м3 хөрс хуулж, сийрэгжсэнээр 6,640.95 мян.м3 хөрсний овоолгод байршуулна. Овоолгын доголын хажуугийн өнцөг 38 градус, овоолгын доголын өндөр 20 м-ээс хэтрэхгүйгээр төлөвлөсөн байна. Хөрсний овоолго нь бульдозерын захлах хэлбэрийн овоолго байх ба овоолгын ирмэг хөвөөг дагасан аюулгүйн хөмсөгний өндөр нь тэнд хөрс буулгах автосамосвалын дугуйны хагасаас багагүй өндөртэй байх шаардлагатай.

Ил уурхайн уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө: “Уртын цагаан чулуут” нэртэй литийн хүдрийн ордыг ил уурхайн аргаар ашиглах уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөөг төсөл захиалагчийн техникийн даалгаварт тусгасан хүчин чадалд үндэслэн боловсруулсан болно. Эхний жилд 280 мян.тн хүдэр (үүнээс 150 мян.тн нь шууд экспорт хийх өндөр агуулгатай хүдэр), ашиглалтын 2 дахь жилээс жилийн 350 мян.тн хүдэр олборлох хүчин чадлаар тооцоход энэхүү ордын ил уурхайн аргаар ашиглах ашиглалтын хугацаа 5 жил байна. Ил уурхайн хүдэр олборлох хүчин чадлыг баяжуулах үйлдвэрийн тооцоололд ашигласан хүчин чадал болох жилийн 300 мян.тн-с илүү авахдаа Захиалагчаас өгсөн баяжуулах үйлдэрийн нөөц хүчин чадлыг бүрэн ашиглах, бүтээгдэхүүний гарцийг нэмэгдүүлэх боломжтой байх, үйлдэрийг хүдрийн нөөцөөр бүрэн хангах, шаардлагатай тохиолдолд хүйтний улиралд ил уурхайн үйл ажиллагаа түр зогсоох боломжтой байх. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөөнд ашиглалтын жил бүрд хийгдэх уулын ажлын хэмжээ, хөрс хуулалт, хүдэр олборлолтын хэмжээг дэлгэрэнгүй тооцоолон тусгаж өглөө. Төлөвлөгөөгөөр нөөц бодсон хүдрийн 95%, тогтоогдсон баялгийн 90.5% нь олборлолтод өртөхөөр байна.

Баяжуулах үйлдвэр: “Уртын цагаан чулуут” нэрт ордын Литийн хүдрийг баяжуулах хамгийн тохиромжтой технологийн шийдэл нь буталж нунтаглан хөвүүлэн баяжуулах технологи байна. Баяжигдах шинж чанарыг тогтоох туршилтын үр дүн, технологи, тоног төхөөрөмж нийлүүлэгч компаниудын саналд үндэслэн “Уртын цагаан чулуут” ордын хүдэр баяжуулах үйлдвэрийн Технологийн схемийг дараах байдлаар загварчласан байна.

Хүдэр баяжуулах үлдвэр нь 3 шатны бутлалт, 1 нэг шатны нунтаглалттай, нунтаглагдсан хүдрийг гидроциклоноор ангилах, хэт нунтаглагдсан хүдэр буюу шламыг ялгах 2 шатны гидроциклон бүхий ангилах хэсэгтэй, Үндсэн болон хяналтын 3 цувраа хөвүүлэн баяжуулах танк, Үндсэн баяжуулалтаас гарсан баяжмалыг 3 шатны цэвэрлэгээний хөвүүлэн баяжуулах шугамаар цэвэрлэн эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, баяжмалыг Өтгөрүүлэгчээр дамжуулан пресс фильтрээр шүүн савлах (шаардлагатай бол хатаах), Хаягдлыг мөн адил өтгөрүүлэгчээр дамжуулан пресс фильтрээр шүүн хаягдлын даланд хадгалах шийдэлтэй байна. Анхдагч гидроциклоны халианы шугамд шигшүүр болон соронзон сеператор суурилуулна. Ингэснээр баяжмалд оргоник бохирдол, тэсэлгээний утас зэрэг бусад ханган бохирдлыг бүрэн ялгах боломж бүрдэнэ.

1.4 2026 оны уулын ажлын төлөвлөлт

“Литиум сенчури” ХХК өөрийн хөрөнгөөр гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнд Уртын цагаан чулуутын литийн ордод бодитой (В) зэрэглэлээр 1 019.9 мян.тн хүдэрт 10 975 тн, боломжтой (С) зэрэглэлээр 728.1 мян.тн хүдэрт 4 529,5 тн, нийт бодитой болон боломжтой зэрэглэлээр (В+С) зэрэглэлээр 1 748,0 мян.тн хүдэрт литийн ислийн 15 504,5 тн нөөц тооцоолсон байна.

Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн төлөвлөгөөг гаргахдаа уулын хэсгийн жигд тогтвортой ажиллагааг хангах, хүдрийг сорчлохгүй бүрэн ашиглах, үйлдвэрт орж буй хүдрийн агуулга харьцангуй жигд байх суурь нөхцөлийг хангахад анхаарсан болно.

Тус ордын хүдрийн биет №1 нь харьцангуй өндөр ($\text{Li}_2\text{O} \sim 1.92\%$) агуулгатай бол №2 нь дундаж ($\text{Li}_2\text{O} \sim 1.69\%$), №3 буюу зүүн урд байрлах үндсэн том хүдрийн биет ордын дунджаас бага ($\text{Li}_2\text{O} \sim 0.65\%$) агуулгатай байна. “Уртын Цагаан Чулуут” ордын хүдэрт хийсэн технологийн туршилтаар гарган авсан баяжмалыг цааш гүйцээн боловсруулах үйлдвэрүүдэд өгсөн ба 1.7%-с дээш литийн ислийн агуулгатай хүдрийг худалдан авах боломжтой болохоо илэрхийлсэн байна.

Иймд уурхайн бүтээн байгуулалт хийх эхний жилд буюу 2025 онд дунджаар 2.0% литийн ислийн агуулгатай 150'000 тонн хүдрийг олборлон шууд худалдаалж, борлуулалтын орлогоор бүтээн байгуулалтын ажлыг санхүүжүүлэх, анхдагч хөрөнгө оруулалтыг багасгах боломжтой байхаар төлөвлөв. 2025 онд олборлолтод өртөх хэдий ч шууд худалдаалах шаардлага хангахгүй бага агуулгатай хүдрийг Бутлах хэсгийн хүдэр хүлээн авах талбайд хуримтлуулна.

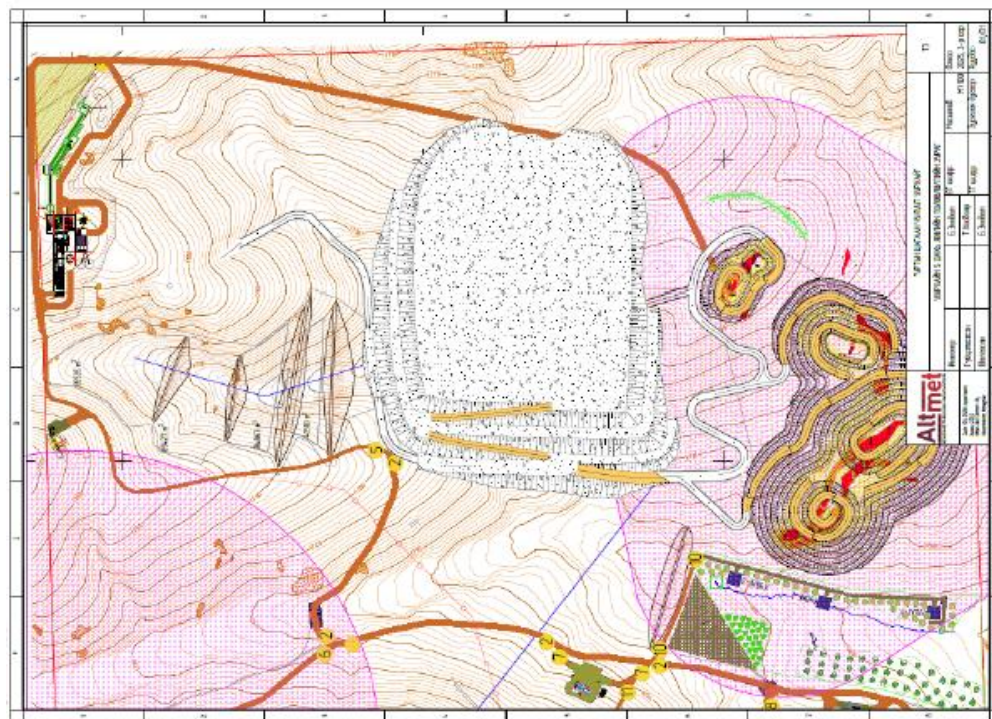
Хайгуулын ажлаар ордын нөөцийг бодитой /В/ зэргээр 1,019.9 мян.тн хүдэрт 10,975 тн лити, боломжтой /С/ зэргээр 728.1 мян.тн хүдэрт 4,529.5 тн лити, нийт бодитой болон боломжтой зэргээр /В+С/ 1,748.0 мян.тн хүдэрт 15,504.5 тн гэж тогтоосон.

“Уртын Цагаан Чулуут”-ын литийн орд нь ерөнхийдөө дунд зэргийн нийлмэл, энгийн тогтоцтой, уул техникийн нөхцөл тааламжтай юм. Уг орд нь баруун хойш чиглэлтэй 4-20 м өргөн, 50-330 м урт зэрэгцээ байрлалтай 3 мэшил, тууз хэлбэрийн биетүүдээс тогтдог. Эдгээр биетүүд нь ерөнхийдөө баруун хойш сунасан тогтоцтой ба 3-р хүдрийн биетийг 4 тусдаа биетэд ялгаж, нийтдээ 6 биетэд нөөц тооцсон.

“Уртын Цагаан Чулуут”-ын литийн ордын хүдрийн биетийн зузаан, уналын өнцөг, суналын тогтоц, уул техникийн нөхцөл, нөөц зэргээс хамааруулан ордыг ил аргаар, авто тээвэртэй ашиглалтын системээр ашиглахаар төлөвлөсөн. Тус ордын хөрс болон хүдрийг өрөмдлөг тэсэлгээний тусламжтай сийрэгжүүлэн, ухаж ачихаар төлөвлөсөн. Ордын хүдрийг баяжуулах бага хүчин чадал бүхий үйлдвэрийг төслийн талбайд барьж, ашиглалтад оруулахаар төлөвлөсөн. Ордын хайгуулын ажлын үр дүн, ордын геологийн тогтоц зэргийг үндэслэн ордыг 3-р бүлэгт хамааруулсан тул бодитой болон боломжтой (B+C) зэрэглэлийн нөөцөд тулгуурлан ил аргаар ашиглахаар төлөвлөсөн болно.

Ил уурхайн олборлолтын доголын өндөр хүдэр болон хөрсний хэсэгт уул геологийн нөхцөлөөс хамаарч 5 м өндөр байхаар тооцсон. Чулуулгийн төрлөөс хамааран доголын хажуугийн өнцөг 60-65 градус байна. Ил уурхайн эцсийн хүрээнд доголыг тулгаж хаахад 2 доголыг нэгтгэж 10 м өндөртэй болгож хажуугийн өнцгийг 60 градус хүртэл налуулна. Аюулгүй тавцангийн өргөнийг 4 м сонгож авсан. Траншейн замын өргөн 16 м байна. Траншейн налуу 80-100 промилль байхаар загварчиллаа.

Зураг 3. Төслийн ерөнхий төлөвлөлт

Хайгуулын ажлаар ордын нөөцийг бодитой /В/ зэргээр 1,019.9 мян.тн хүдэрт 10,975 тн лити, боломжтой /С/ зэргээр 728.1 мян.тн хүдэрт 4,529.5 тн лити, нийт бодитой болон боломжтой зэргээр /В+С/ 1,748.0 мян.тн хүдэрт 15,504.5 тн гэж тогтоосон.

“Уртын Цагаан Чулуут”-ын литийн орд нь ерөнхийдөө дунд зэргийн нийлмэл, энгийн тогтоцтой, уул техникийн нөхцөл тааламжтай юм. Уг орд нь баруун хойш чиглэлтэй 4-20 м өргөн, 50-330 м урт зэрэгцээ байрлалтай 3 мэшил, тууз хэлбэрийн биетүүдээс тогтдог. Эдгээр биетүүд нь ерөнхийдөө баруун хойш сунасан тогтоцтой ба 3-р хүдрийн биетийг 4 тусдаа биетэд ялгаж, нийтдээ 6 биетэд нөөц тооцсон.

Хүснэгт 4. Ашиглалтын системийн үндсэн үзүүлэлтүүд

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Утга
1	Хаалтын доголын өндөр - Ерөнхий - Ажлын доголд	Град Град	60 65
2	Олборлолтын доголын өндөр	М	10
3	Хаалтын доголын өндөр	м	5
4	Аюулгүйн бермийн өргөн	м	4
5	Замын өргөн (ус урсгах суваг, аюулгүйн бермийг багтаасан) - Хөдөлгөөний хоёр зурвастай	м	16
6	Замын налуу	%	100
7	Хамгийн бага ажлын талбайн өргөн	м	30
8	Экскаваторын орлын өргөн	м	12-16
9	Экскаваторын ажлын фронтын урт	м	30

“Уртын Цагаан Чулуут”-ын литийн ордын хүдрийн биетийн зузаан, уналын өнцөг, суналын тогтоц, уул техникийн нөхцөл, нөөц зэргээс хамааруулан ордыг ил аргаар, авто тээвэртэй ашиглалтын системээр ашиглахаар төлөвлөсөн. Тус ордын хөрс болон хүдрийг өрөмдлөг тэсэлгээний тусламжтай сийрэгжүүлэн, ухаж ачихаар төлөвлөсөн. Ордын хүдрийг баяжуулах бага хүчин чадал бүхий үйлдвэрийг төслийн талбайд барьж, ашиглалтад оруулахаар төлөвлөсөн. Ордын хайгуулын ажлын үр дүн, ордын геологийн тогтоц зэргийг үндэслэн ордыг 3-р бүлэгт хамааруулсан тул бодитой болон боломжтой (В+С) зэрэглэлийн нөөцөд тулгуурлан ил аргаар ашиглахаар төлөвлөсөн болно.

Ил уурхайн олборлолтын доголын өндөр хүдэр болон хөрсний хэсэгт уул геологийн нөхцөлөөс хамаарч 5 м өндөр байхаар тооцсон. Чулуулгийн төрлөөс хамааран доголын хажуугийн өнцөг 60-65 градус байна. Ил уурхайн эцсийн хүрээнд доголыг тулгаж хаахад 2 доголыг нэгтгэж 10 м өндөртэй болгож хажуугийн өнцгийг 60 градус хүртэл налуулна. Аюулгүй тавцангийн өргөнийг 4 м сонгож авсан. Траншейн замын өргөн 16 м байна. Траншейн налуу 80-100 промилль байхаар загварчиллаа.

БҮЛЭГ 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БҮЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Уртын цагаан чулуулт ордтой хамгийн ойр суурин газар нь Төв аймгийн Эрдэнэ сум 23 км болон Улаанбаатар хотын Налайх дүүрэг 35 км. Төв аймгийн Эрдэнэ суманд нийт 1291 өрхөд 3762 хүн амьдардаг. Хүн амын нягтрал 1 хүн/км² байдаг. Энэ нутагт халх үндэстэн зонхилох ба ихэнх хэсэг нь нүүдлийн мал аж ахуй эрхэлж, цөөн тооны хүмүүс газар тариалан эрхлэн амьдардаг. Дэд бүтцийн хувьд Улаанбаатар-Сайншандын хатуу хучилттай автозамаас 18 км, Улаанбаатар-Замын-Үүдийн төмөр замын 9-р зөрлөгөөс 20 км зайд, Налайх-Багануурын 110 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам 20 орчим км зайтай, Өвөр Жанчивлангийн 10 кВ-ын дэд станц хүртэл 5 км, орд нь дэд бүтцийн маш таатай нөхцөлд байрлаж байна. Зам харилцааны хувьд жилийн аль ч улиралд авто хөсөг саадгүй зорчих боломжтой.

2.1. Уур амьсгал өнөөгийн төлөв байдал

Монгол орны уур амьсгалын мужлалтаар Төв аймгийн нутаг дэвсгэр уур амьсгалын хувьд чийглэг хүйтэн, чийглэгдүү хүйтэвтэр, хуурайдуу хүйтэвтэр, хуурай дулаан гэсэн 4 мужид хуваагддаг бөгөөд төсөл хэрэгжиж буй газар нь хуурайдуу хүйтэвтэр мужид хамаарна. Энэ муж нь чийгийн хэмжээ дунд зэрэг, дулааны хүрэлцээ сайн, түрүүчийн мужийн адил эрт хүйтэрч орой дулаарах ба чийгшлийн хувьд бусад мужуудаас арай илүү. Нутаг дэвсгэр уур амьсгалын мужлалаар дулаавтар зунтай хагас чийглэг мужид хамаарна. Сумын нутаг дэвсгэр нь Хэнтий нурууны 2000-2700 м хүртэл өргөгдсөн, гол салбар уулсыг хамарч байгаа бөгөөд ерөнхийдөө чийг тунадас харьцангуй их, чийг дулааны коэффициент 2.2-оос дээш боловч дулаан дутагдалтай учир ургамалын өсөлт, хөгжилтэнд таатай биш, ургамал ургалтын хугацаа 90 хоногоос цөөн байдаг. Агаарын темпартур нь 79-84 хэм байна. Хоногийн хэлбэлзэл нь 20-25 хэмд хүрдэг ба энэ нь их газрын эрс тэс уур амьсгалын үндсэн шинж юм. Зун богино бөгөөд халуун биш хамгийн халуун нь 7-н сард дунджаар +15.6-37 хэм. Ойн хөвчдөө үүнээс ч бага, өвөл хүйтэн бөгөөд урт дундаж, темпартур нь -21-27 хэм, үнэмлэхүй хамгийн бага темпартур нь -41-46 хэм байна. Жилийн хүйтрэлгүй хугацаа 75-99 хоног +10 хэмээс дээшлэх дулааны нийлбэр нь 1233-1957хэм, тунадасны ихэнх нь буюу 70-90 хувь зуны улиралд орно. Баруун ба хойд зүгийн салхи зонхилдог ба томоохон голын хөндий ай савд уул хөндийн салхи тохиолдоно. Нутгийн гол мөрний хөлдөлт 10 дугаар сарын дундуур явагдаж 4 сарын сүүлээр гэсэх боловч ой хөвчийн өндөр сарьдаг уулсаас эх авсан гол горхины ихэнх нь зуны турш мөсөн бүрхүүлтэй байдаг. Хаврын оройн хүйтрэлт 6 дугаар сарын дундуур намар эртний хүйтрэл нь 8 сарын сүүлийн 10 хоног 9 дүгээр сарын эхээр тохиолдоно. Цасан бүрхүүл харилцан адилгүй тогтох бөгөөд дундаж зузаан 15-20 см, намрын анхны цас 9 сарын эхээр орно. Цастай байх хугацаа дундажаар 120-150 хоног үргэлжилнэ.

2.2. Физик-газарзүй

Төв аймгийн Эрдэнэ сум нь тал хээрийн бүсэд хамаарагддаг. /Засгийн газрын 2006 оны 71-р тогтоол/ Эрдэнэ сум нь Хангай-Хэнтийн уулархаг их мужийн Хэнтийн мужид Хэнтийн захын хэсгийн тойрогт багтана. Геоморфологийн хувьд Хэнтийн уулын тогтолцооны салбар уулын өмнөд хэсэг болох жижиг толгодорхог гадаргуутай бүсэд багтдаг. Орчин үеийн рельефийн бүрдэлтэд дотоод болон гадаад хүчин зүйлийн процесс ихээхэн үүрэг гүйцэтгэж, орчин үеийн рүльефийн дүр төрхийг бүрдүүлсэн. Идэгдэл-

элэгдэл маягийн рельефт голын зарим нэг хажууг оруулах ба энэ нь идэгдлийн гадаргатай шинжээ алдсан байх нь ажиглагддаг. Хөндийн I ба II дэнж бүрэлдсэн дээд плейстоцены настай, өндөр нам татмууд бөгөөд эдгээрийн өргөн нь 50-1000 м. Гольдрол нь гол төлөв 0.2-1.0 м гүн, 0.510 м өргөнтэй байна. Угаagdлын үр дүнд үүссэн хуримтлалын гадаргуу нь хажуугийн буюу делювийн бөөгнөрлөөс тогтоно. Ордын талбай нь далайн түвшнээс дээш 1680-1780 м өргөгдсөн, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн төв хэсгийн сэрүүн бүсэд багтдаг бөгөөд Хэнтийн нурууны баруун өмнөд төгсгөл, Нагалхаан уулын өмнөд салбар уулсын дүүрэгт оршдог. Талбай орчмын рельеф намхан уулархаг, гүвээрхэг, тал хээр зонхилсон бүтэцтэй. Газар хөдлөлтийн эрчим 5-6 балл. Сумын нутаг дэвсгэрийн 80 гаруй хувь нь малын бэлчээр, хадлан тариалан, үлдсэн хувийг ой тайга эзэлдэг..

2.3. Газрын гадарга, хэвлий өнөөгийн төлөв байдал

Төслийн байршил орших нутаг буюу Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутаг дэвсгэр нь Монгол орны геоморфологийн мужлалаар Орон Сэлэнгийн бэсрэг уулсын мужид харьяалагдаж байгаа бөгөөд геоморфологийн хэв шинжийн ангиллаар Нам уулархаг, нуруу болон ухаа гүвээт, нугачаач тал гэсэн 2 хэв шинжийг харуулсан мужлалд багтах бөгөөд төсөл хэрэгжих талбайн байршил нь тэгш талархаг газар байх бөгөөд гадаргын дундаж налуу нь 0-10 хэм буюу тэгш тал газар байна. Тухайн газар нь хээрийн ургамал болох таана, цөөн тооны хүмүүл, хялгана, зарим нэр төрлийн шарилж, төлийн талбайн урд хэсгээр дэрс, агь болон цахилдаг түлхүү ургасан байгаа нь тус талбайд хийсэн байгаль орчны төлөв байдлын хээрийн судалгааны шатанд ажиглагдсан мөн тухайн талбайд ямарваа нэгэн цэвдгийн гаралтай шинж тэмдэг төдийлөн ажиглагдаагүй бөгөөд энэхүү орчин нь алаг цоог цэвдгийн тархалттай бүс нутагт харьяалагдаж байна.

2.4. Төслийн талбайн гадаргын усны төлөв байдал

Монгол орны усны сав газрын хувьд Эрдэнэ сумын нутаг дэвсгэр нь Хэрлэн голын сав газарт хамаарагдаж байна. Гэвч тухайн бүс нутагт буюу төслийн байршил орчимд ямар нэгэн гадаргын усны сүлжээ илрээгүй ба тухайн төслийн байршлын орчимд түр зуурын буюу хүчтэй аадар бороо орсны дараагаар түр зуурын ус тогтох магадлалтай байсан судалгааны явцад харагдаж байсан. Зэргэлдээх талбайнуудад хийгдсэн судалгаанаас үзэхэд энэ насны хурдасны доод хэсэгт элсэрхэг шаварлаг хурдас тогтоогдсон байна. Энэ шаварлаг хурдасны дээд үе болон дунд нь илрэх хэмхдэслэг үеүүд ус агуулдаг онцлогтой байна. Усны төвшин дунджаар 6.0-7.0м-ийн гүнд, хөндийн адагт 9.0м хүрдэг байна. Уст үеийн зузаан 5.0м хүрэх тул үйлдвэрлэлийн зориулалттай усны хэрэгцээг хангахад энэ насны уст давхарга голлох үүрэгтэй.

Талбайн хэмжээнд болон түүний ойр орчимд байнгын урсгалтай гол, тогтмол устай нуур байхгүй, талбайн дундуур хойноос урагш чиглэсэн Улаан худгийн ам нэртэй V хэлбэрийн хөндийд хур тунадас элбэг жилийн зуны улиралд түр зуурын урсгалтай жижиг булаг урсадаг. Усан сүлжээ муу хөгжсөн, жилийн дөрвөн улиралд хур тундасны усаар болон худаг, булаг шандны усаар тэжээгддэг.

Жилийн хур тунадасны хэмжээ 196-288 мм ба ихэвчлэн (нийт тунадасны 51-62 %) зуны улиралд буюу 7, 8-р сард буудаг. Хүн малын унданд зөвхөн худгийн усыг хэрэглэх ба худгуудыг хуурай сайр, хөндий орчимд гаргасан байдаг. Худгийн усны гүний түвшин 2-7 м байдаг.

2.5. Хөрсөн бүрхэвч өнөөгийн төлөв байдал:

Төсөл хэрэгжихээр төлөвлөгдсөн Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутаг нь газрын гадаргуугийн хувьд ухаа жалга, тал бүхий уул толгод, өндөрлөг сэрвэн хад чулуу элбэгтэй уулархаг гадаргуу болон түүний хоорондох хотгор газраас бүрдэх бөгөөд өндөр нь 1500-1700 м орчимд хэлбэлзэнэ. Энэ газар нь хөрс-газарзүйн мужлалтаар хар хүрэн хөрстэй Халхын дундад талын тойрогт багтана. Ургамал бүрхэвчид агь-хазаар өвс-хялганат, хялгана-хазаар өвст хээр эрс давамгайлахын сацуу үетэн-агь-харганат хээр, мөн өндөрлөг уул толгодын бэлээр бушилзат хээр зонхилно. Судалгааны талбайн хэмжээнд тархсан хөрсөн бүрхэвчид уулын ердийн харшороон болон ердийн хархүрэн хөрс зонхилох суурийг эзэлнэ.

Судалгааны талбайн уулт атриат өргөгдлийн элэгдэл-тектоникийн гаралтай гадаргатай байна. Газрын гадарга дээр хотгор гүдгэрийг өөрчлөгч орчин үеийн үйл явцын эрчим сул, усны нэл угаагдал зонхилно. Антропогений нөлөөнд харьцангуй бага өртсөн, харин ердийн хөрсөн замын улмаас хөрсний дээд өнгөн үе давхарга элэгдэл, эвдрэлд өртсөн байдалтай байна. Мөн тухайн төслийн байршил нь 2 овооны голоор байрлах ба тухайн 2 овооны голоор жалга ихтэй ба хөрсний эвдрэлд нэлээдгүй их орсон байдалтай байх ба 0.7 га газар жалгатай хөрс жалгаар урсах борооны уснаас болж хүчтэй эвдэрсэн байдалтай байна. Тухайн судалгааны явцад хөрсний 2 дээж авч Газарзүй, Гео-Экологийн хүрээлэнгийн хөрс судлалын газраар шинжилгээ хийлгэсэн ба тухайн хөрсний судалгааны 2 дээжийг шинжилгээнд өгсөн.

Төслийн талбайн агрохимийн дүн шинжилгээнээс авч үзэхэд тухайн төслийн талбайн хөрсөн бүрхэвчтэй гадаргын агрохимийн үзүүлэлтүүд нь тухайн хөрс нь рН-ийн агууламж урвалын орчин саармагжсан байх бөгөөд давсны агууламж бага ялзмагын агууламж нь 5,22%-6.46% буюу ялзмагын агууламжаар баялаг, шим тэжээлийн элементийн агууламж сайтай байна. Төслийн талбайн хөрсөн бүрхэвчийн хэв шинж нь шаварлаг бүтэцийн найрлага багавтар, 1-0.05 хэмжээт хурдас чулуулаг элбэг тархсан элсэрхэг бүтэцтэй байх ба уг механик бүрэлдхүүн элсэрхэг механик бүрэлдэхүүнтэй.

Төслийн үйл ажиллагаа явуулж буй талбайн байршилд хийсэн хөрсөнд агуулагдах хүнд металлийн бохирдуулагч бодсын агууламжийг олж тогтоох цаашид үйл ажиллагаа явуулах явцад уг задлан шинжилгээний тоо баримтын өөрчлөлтийг харж мониторинг хийх зорилгоор хөрсний дээж авч хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лабораторид өгч шинжлүүлэхэд Кадми болон Зэс илрээгүй, Хүлцэх агууламж MNS 5850:2016 стандартаас давсан үзүүлэлт байхгүй байна.

2.6. Ургамлан бүрхэвч өнөөгийн төлөв байдал

Тус бүс нутагт буюу Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутгийн баруун хэсэг нь хээрийн бүсэд хамаарагдах ба тухайн бүс нутгийн ургамлын хэв шинж нь говь-хээрийн бүсэд түлхүү ургадаг ургамал зонхилох хандлагатай байгаа нь судалгааны явцад ажиглагдсан. Энэ газар нутаг нь ургамал газарзүйн мужлалын хувьд Евразийн хээрийн мужид хамаарна. Энэ тойрогт шивээт хялгана-хазаарганат (*Stipabaicalensis-Cliestogenessquirrosa*), шивээт хялганат-агьт (*Stipabaicalensis-Artemisiafrigida*), шивээтхялганат-өлөнт (*Stipabaicalensis-Carixdiriuscula*), харганат - (*Caragana*), харгана-агьт (*Caragana-Artemisiafrigida*) үетэнт зонхилох ба нийт 509 дээд ургамал байдгаас 403 өвслөг, 63 зүйл нь модлог, сөөглөг юм. Судалгааны объектын орчим жижиг бутлаг үетэн-хялганат бүлгэмдэлд *Stipa krylovii*, *Cliestogenes squarrosa*, *Koelera cristata*, *Sibbaldianthe adpressa*, *Haplophyllum dauricum*, *Astragalus galactites* зонхилж байсан болно.

Энэ бүс нутаг нь талын ландшафтын өндөрлөг талын (1115-1128 м хүртэл) бага хэрчигдэлтэй, элэгдлийн умард хуурай хэсгийн ландшафттай. Байгалийн мужлалын хувьд давхаргат өндөрлөг тал,

үлдмэл цулдмал уул бүхий хуурай хээрийн дэд мужийн 10 %-аас бага мараа-марз бүхий Умард хуурай хээрийн районд хамаарна.

2.7. Төслийн талбай орчмын амьтны аймаг

Монгол орны төв хэсгийн хээрийн ургамалшилтай нутагт олон салаа гүн нүх малтан орогнож голдуу ногоон өвсөөр хооллогч мэрэгчид зонхилно. Хуурай хээрийн бүсэнд мэрэгчид дундаас үлийн цагаан оготно хамгийн дэлгэр тархана. Ялангуяа Монголын Дорнод талд өргөн тархаж Хангайд зөвхөн гол нурууны өвөр хажуугаар оршин Хан хөхийн нуруунаас баруун тийш үл үзэгдэнэ. Үлийн цагаан хулганы удаах байранд дагуурын үхэр огодой орох боловч түүнтэй адил тийм асар их тоонд хүрэхгүй. Хээрийн бүсийн зүүн ба зүүн хойт этгээд дэх арай чийглэг хиаг-хялганат хээрт дагуурын зурам элбэн дайралдана. Хээрийн бүсийн элсэрхэг газраар шар сүүлт, чичүүл тархдан бөгөөд заримдаа сүрхий шигүү оршино. Чичүүл нь говийн бүсэнд илүү нийтлэг тул хээрийн бүсэнд зөвхөн элстэй нутгаар л дайралдана. Бусад мэрэгчдээс Сибирийн алаг даага, хөх ишнүүхэй, орог зусаг, тарвага, туулай гэх мэрэгчдийг нэрлэж болох бөгөөд сибирийн алаг даага нь өндөр уул, цөлийн бүс 2-оос бусад газарт өргөн тархдаг бөгөөд Монголын дорнод талд нарсан өвст, агь-хялганат, хялганат хээрт, Хангай, Монгол Алтайн уулст ботуульт-хээрт голчлон дайралдана.

БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

“Литиум сенчури” ХХК-ийн уул уурхайн төслийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлснээр байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийг “Магадлан жагсаах” арга болон Матрицын аргаар тодорхойлов.

Уртын цагаан чулуутийн литийн ордыг ил аргаар ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалан байгаль орчны сөрөг нөлөөллийн асуудлыг авч үзэхдээ Леопольдын матрицын аргыг хэрэглэсэн болно. Энд нөлөөллийн чухал байдлын зэрэглэл ба нөлөөллийн болзошгүй утгыг 1-10 хүртэл оноогоор нэлээд дэлгэрэнгүй байдлаар үнэлэв. Ийнхүү үнэлгээ өгөхдөө бодит байдалд тулгуурласан нарийн мэргэжлийн шинжээчдийн дүгнэлтийг үндэс болголоо. Леопольдын матрицын арга нь дараах 3 үйлдэл хийхийг шаарддаг. Үүнд:

- Хэрэв экологийн тогтолцоонд төслийн технологийн үе шатны аль нэг үйл ажиллагаа нь нөлөөлөхөөр байвал түүнд харгалзах дөрвөлжнийг ташуу зураасаар 2 хуваана.
- Хуваагдсан хэсгийн доод талд болзошгүй нөлөөллийн чухал байдлыг 1- 10 хүртэлх тоогоор үнэлнэ.
- Хуваагдсан хэсгийн дээд талд мөн 1-10 хүртэлх оноогоор болзошгүй нөлөөллийн хүчтэй эсэхийг үнэлэн бичнэ. Үүнд: 1 балл бол үнэлгээний хамгийн бага, 10 нь хамгийн их утга (нөлөөллийн) юм. Ийнхүү үнэлгээ өгөхдөө мэргэжлийн экспертүүдийн дүгнэлтийг үндэс болгосон болно.

Хүснэгт 5. . Болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээний Леопольдын матриц

Төслийн үе шат Байгаль орчны хүчин зүйл	Хайгуул	Олборлолт	Боловсруулалт	Тээвэрлэлт	Хаалтын үе	Бүгд
Хөрсний эвдрэл	-4/6	-8/9	-5/7	-2/4	+3/6	-19, +3/32
Гүний болон гадаргын ус	-2/4	-3/10	-4/10	-1/2	+2/4	-10, +2/30
Агаарын чанар	-1/3	-6/9	-7/9	-5/8	+2/4	-19, +2/34
Ургамалын төрөл зүйл	-3/5	-7/9	-2/4	-3/5	+2/5	-15, +2/28
Амьтны амьдрах орчин	-2/4	-4/10	-3/5	-4/6	+1/2	-13, +1/27
Орон нутгийн хүн ам	+1/3	+3/6	+2/5	-2/3	+4/6	+10, -2/23
Дэд бүтэц зам тээвэр	0/0	+2/4	+2/4	-3/5	+1/3	-3, +5/16

Эдийн засгийн боломж	+2/4	+5/8	+4/6	+3/5	0/0	+14/23
БҮГД	+3,-12/29	+10,-28/65	+8,-21/50	+3,-20/44	15/30	

Дээрх хүснэгтийн босоо багануудын нийлбэр дүн буюу Байгаль орчны хүчин зүйлд нөлөөлөх нөлөөллийг нөлөөллийн зэрэглэлийн түвшний шалгуураар авч үзвэл сөрөг нөлөөлөл нь хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх нөлөөлөл нь -19,+3 байгаа нь их нөлөөлөлтэй, гүний болон гадаргын усанд үзүүлэх нөлөөлөл -10,+2 байгаа нь дунд нөлөөлөлтэй, агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл -19,+1 байгаа нь их нөлөөлөлтэй, ургамлын төрөл зүйлд үзүүлэх нөлөөлөл -15,+2 байгаа нь их нөлөөлөлтэй, амьтдын амьдрах орчинд нөлөөлөл -13, +1 байгаа нь дунд нөлөөлөлтэй байгаа бол эерэг нөлөөлөл нь орон нутгийн хүн ам нэмэгдэх, дэд бүтэц сайжрах, эдийн засгийн боломж нэмэгдэх зэрэг болон уурхайн хаалтын үеийн нөхөн сэргээлтээс хамааран байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл байна. Мөн төслийн үе шатаар нь авч үзвэл олборлолтын үе шатны үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл их байна.

3.1.Төслийн үйл ажиллагаанаас усан орчинд үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Ус зүйн хувьд Төв Азийн гадагш урсгалгүй ай савын бүсэд багтах бөгөөд талбайн хэмжээнд болон түүний ойр орчимд байнгын урсгалтай гол, тогтмол устай нуур байхгүй, талбайн дундуур хойноос урагш чиглэсэн Улаан худгийн ам нэртэй V хэлбэрийн хөндийд хур тунадас элбэг жилийн зуны улиралд түр зуурын урсгалтай жижиг булаг урсдаг. Усан сүлжээ муу хөгжсөн, жилийн дөрвөн улиралд хур тундасны усаар болон худаг, булаг шандны усаар тэжээгддэг. Жилийн хур тунадасны хэмжээ 196-288 мм ба ихэвчлэн (нийт тунадасны 51-62 %) зуны улиралд буюу 7, 8-р сард буудаг. Хүн малын унданд зөвхөн худгийн усыг хэрэглэх ба худгуудыг хуурай сайр, хөндий орчимд гаргасан байдаг. Худгийн усны гүний түвшин 2-7 м байдаг.

Судалгааны талбайн морфологи нь тухайн хэсгийн тектоникийн идэвхжилтэй салшгүй холбоотой бөгөөд талбай нь Төв Монголын суперблокийн Улаанбаатарын террейнд багтана. Ерөнхийдөө хотгор структур нь уртрагийн дагуу чиглэлтэй жижиг хагарлуудаар хянагдана. Бага хэрчигдэлтэй намхан уулс, толгод, гүвээрхэг гадаргуу бүхий тачир ургамлын бүрхэвчтэй, ой мод, гол горхигүй, хуурай эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай бүсэд оршдог. Уул толгод нь тэгшивтэр бөмбөгөр оройтой, налуу хажуутай, гуу жалгандаа үерийн усаар идэгдсэн, хуурай сайруудтай, толгод хоорондын битүү хотгоруудад хур бороотой үед түр зуурын жижиг нуур цөөрөм үүсдэг.

Хүснэгт 6. Гадаргын болон газрын доорх усанд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ

№	Нөлөөллийн хэлбэр		Нөлөөллийг үнэлэх үзүүлэлт							Нөлөөллийн түвшин
			Н	A1	A2	A3	B1	B2	C	
1	Гадаргын усны нөөц баялаг	Хог хаягдал								Бага
2	Газрын доорх усны нөөц баялаг	Уурхайн үйл ажиллагаа								Дунд
3		Ажилчдын унд ахуй								Дунд
4	Усны чанарын өөрчлөлт	Уурхайн үйл ажиллагаа								Дунд
Дүгнэлт			Дунд							

3.2.Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын гадарга хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөгт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Төсөл хэрэгжихээр төлөвлөгдсөн Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутаг нь газрын гадаргуугийн хувьд ухаа жалга, тал бүхий уул толгод, өндөрлөг сэрвэн хад чулуу элбэгтэй уулархаг гадаргуу болон түүний хоорондох хотгор газраас бүрдэх бөгөөд өндөр нь 1500-1700 м орчимд хэлбэлзэнэ. Энэ газар нь хөрс-газарзүйн мужлалтаар хар хүрэн хөрстэй Халхын дундад талын тойрогт багтана. Ургамал бүрхэвчид агь-хазаар өвс-хялганат, хялгана-хазаар өвст хээр эрс давамгайлахын сацуу үетэн-агь-харганат хээр, мөн өндөрлөг уул толгодын бэлээр бушилзат хээр зонхилно. Судалгааны талбайн хэмжээнд тархсан хөрсөн бүрхэвчид уулын ердийн харшороон болон ердийн хар хүрэн хөрс зонхилох суурийг эзэлнэ.

ХХүснэгт 7. Хөрсөн бүрхэвчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ

№	Нөлөөллийн хэлбэр	Бохирдлын эхүүсвэр	Нөлөөллийн үнэлэх үзүүлэлт								Нөлөөллийн түвшин
			Н	A1	A2	A3	B1	B2	C	Σ	
1	Боломжит нөлөөлөл	Бүтээн байгуулалтын явцад хөрс эвдрэлд өртөх, зулгарах, устах	-1	1	2	2	1	2	2	-10	Дунд
		Тээвэрлэлтийн нөлөөгөөр шороон зам үүсэх	-1	1	2	3	1	2	1	-10	Дунд
		Ажилчидын байршихтай холбоотой хог хаягдал, орчны талхагдал үүсэх	-1	1	1	2	1	2	1	-8	Бага

2	Сөрөг нөлөөлөл	Бүтээн байгуулалтын ажлын явцад талбай бэлтгэх зорилгоор хөрс хуулах, шимт хөрс хадгалах	-1	1	3	3	1	2	2	-12	Дунд
		Төслийн бүтээн байгуулалт болон цаашдын үйл ажиллагааны явцад хөрс талхагдалд өртөх	-1	1	2	2	1	2	2	-10	Дунд
3	Хуримтлагдах нөлөөлөл	Төслийн үйл ажиллагаа эхлэх үед ажилчдын хөл хөдөлгөөнөөр хөрс орчны доройтол үүсэх	-1	1	1	2	1	2	1	-8	Бага
		Төслийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй хог хаягдлаар хөрс бохирдох	-1	1	1	2	1	2	1	-8	Бага
Дүгнэлт			Дунд								

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутгийн баруун хэсэг нь хээрийн бүсэд хамаарагдах ба тухайн бүс нутгийн ургамлын хэв шинж нь говь-хээрийн бүсэд түлхүү ургадаг ургамал зонхилох хандлагатай байгаа нь судалгааны явцад ажиглагдсан. Энэ газар нутаг нь ургамал газарзүйн мужлалын хувьд Евразийн хээрийн мужид хамаарна. Энэ тойрогт шивээт хялгана-хазаарганат (*Stipabaicalensis-Cliestogenessquirossa*), шивээт хялганат-агьт (*Stipabaicalensis-Artemisiafrigida*), шивээтхялганат-өлөнт (*Stipabaicalensis-Carixdiriuscula*), харганат - (*Caragana*), харгана-агьт (*Caragana-Artemisiafrigida*) үетэнт зонхилох ба нийт 509 дээд ургамал байдгаас 403 өвслөг, 63 зүйл нь модлог, сөөглөг юм. Судалгааны объектын орчим жижиг бутлаг үетэн-хялганат бүлгэмдэлд *Stipa krylovii*, *Cliestogenes squarrossa*, *Koelera cristata*, *Sibbaldianthe adpressa*, *Haplophyllum dauricum*, *Astragalus galactites* зонхилж байсан болно.

Цаг уурын эрс тэс уур амьсгалаас шалтгаалан тал хээрийн ургамал тархсан байдаг. Бага хэмжээний горхи булагтай, орчны өвс ургамлын бүрхэвч үндсэндээ өвслөг ургамал (хялгана, дэрс, цахилдаг, бут сөөг, шивээ) зонхилдог.

Хүснэгт 8. Ургамлан нөмрөгт нөлөөлөх байдлын үнэлгээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Нөлөөллийн хэлбэр	Нөлөөллийг үнэлэх үзүүлэлт								Нөлөөллийн түвшин
			H	A1	A2	A3	B1	B2	C	Σ	
1	Байгалийн ургамалжил устгах	Уул уурхайн бүтээн байгуулалт түүнийг дагалдан бий болох бусад жижиг барилга байгууламжуудыг байгуулах, ашиглах зэргээс	-1	1	2	2	1	1	2	-9	Дунд
2	Ургамлын ургах чадварыг алдагдуулах	Машин техникийн хөдөлгөөн, хог хаягдал ба шороо, тоосжилт нь ургамлан бүрхэвч дээр бууж хуримтлагдах	-1	1	2	2	1	1	2	-9	Дунд
3	Урт үндэстэй, олон настур ургамалд нөлөөлөх	Бага гүний усны татралт нь гүний усаар тэжээгддэг ургамлын ургалт саарах, мөхөх улмаар ургамал нөмрөгийн доройтолд өртөх	-1	1	3	2	1	1	1	-9	Дунд
4	Гадаргын устай холбоотой ургамалжил мөхөх	Хүчтэй аадар борооны гадаргын урсац, нэл угаагдлаар ургамлан нөмрөг бохирдох, ургамлан бүрхэц багасах, зүйлийн бүрэлдэхүүний тоо цөөрөх, улмаар ургамлан нөмрөг устаж болзошгүй	-1	1	1	1	1	1	1	-6	Бага
Дүгнэлт			Дунд								

Ордын талбай болон зам дагуух нөлөөллийн бүсэд ургамал бүлгэмдэл хэвийн ба бага зэрэг доройтсон төлөв байдалтай байна. Харин талбайд тохиолдох ховор болон бэлчээр, тэжээлийн үнэт ургамлууд шууд нөлөөлөлд өртөхгүй боловч нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг авах шаардлагатай. Үүнд тодорхой хугацааны нөхөн сэргээлтийн ажил шаардлагатай. Тиймээс нийт эзэмшлийн талбайн хэмжээ, зам түүнтэй адилтгах хэмжээтэй өөр газарт таримал ургамал тарьж нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийлгэх хэрэгтэй. Энэхүү нөхөн сэргээлтийн ажлаа сум орон нутагт зайлшгүй хэрэгтэй бэлчээрийн газарт нутгийн бэлчээр, тэжээлийн үнэт ургамал болон ховор, эмийн ашигт, цайны ургамлыг нутгийн ард иргэдийн оролцоотойгоор тарималжуулах шаардлагатай.

Дээрх нөлөөллийн хүснэгтээс харахад Уул уурхайн бүтээн байгуулалт түүнийг дагалдан бий болох бусад жижиг барилга байгууламжуудыг байгуулах, ашиглах зэргээс ургамлан нөмрөг нөлөөлөх нөлөөлөл дунд зэрэг байна.

3.3. Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Ордын уурхайн үйл ажиллагааны явцад агаар мандалд хаях бохирдуулагч эх үүсвэрүүдэд цэг нь болон талбайн, түр зуурын эх үүсвэрүүд багтана. Агаарт бохирдуулагч эх үүсвэрүүдийг дараах байдлаар хуваан үзэж болно. Үүнд:

- Дулааны системийн цэгэн эх үүсвэр;
- Материал дамжуулах, тээвэрлэх хэсгүүд дэх бохирдлын цэгэн эх үүсвэрүүд;
- Түүхий эд дамжуулах системийн цэгэн эх үүсвэрүүд;
- Тээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулагчид;
- Ил талбай, зам, овоолгууд зэрэг болно.

Агаарын бохирдлын эх үүсвэр:

Тоосжилт: Уурхайн үйл ажиллагааны явцад газар шорооны ажил, тэсэлгээ хийх, малтах, өрөмдөх, овоолго хийх үед уулын чулуулгаас их хэмжээний тоос гардаг.

Тоосны 0.1-10.0 хүртэл микрометрийн хэмжээ нь хүний уушгинд муугаар нөлөөлнө. Уурхайд ажиллагсад нь цахиурын исэл агуулсан их хэмжээний тоостой нөхцөлд ажилласнаас силикоз, антропокоз буюу уушги тоосжих аюултай өвчнөөр өвчилдөг. Их хэмжээний тоостой нөхцөлд ажиллах нь эрүүл мэндэд аюултай. Ийм нөхцөлд удаан хугацаагаар ажиллавал уушги пневмокониоз буюу силикозоор өвчилнө. Мөн тоос нь янз бүрийн хортой металл их хэмжээгээр агуулсан бол хордлого болно.

Хорт хий: Уурхайд нүүрстөрөгчийн давхар исэл, хүхэрлэг хий, азотын давхар исэл зэрэг тодорхой хэмжээний химийн бодис агуулагдаж байдаг. Энэ нь уурхайн машин механизмын хөдөлгүүрийн дизель түлш, тэсэлгээнээс үүсэх гал зэргийн дутуу шаталтаас нүүрстөрөгчийн давхар исэл, нүүрстөрөгчийн дутуу исэл үүсдэг. Машин механизмын бензин, дизелийн дутуу шаталтаас мөн тэсрэлт дэлбэрэлтийн улмаас үүссэн галаас азотын исэл ялгардаг. Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл хүний эрүүл мэндэд муугаар нөлөөлөх бөгөөд учир нь хүний цусан дахь хүчилтөрөгчийг зөөх үйл ажиллагааг саатуулдаг байна.

Дизель хөдөлгүүрт машин механизм, тээврийн хэрэгслүүдээс уурхайн ойр орчны агаарт бохирдуулагчид ялгаруулна.

Төслийн үйл явцад хэрэглэгдэх дизель хөдөлгүүрт машин механизм, тээврийн хэрэгслүүдээс уурхайн ойр орчны агаарт бохирдуулагч бодис ялгаруулна.

Хүснэгт 9. Агаарт үзүүлэх нөлөөллийн эрчим

№	Нөлөөллийн хэлбэр	Бохирдлын эх үүсвэр	Нөлөөллийг үнэлэх үзүүлэлт								Нөлөөллийн түвшин
			H	A1	A2	A3	B1	B2	C	Σ	
1	Тоосжилт	Машин техникийн ашиглалт	-1	1	2	2	1	1	1	-8	Бага
		Тэсэлгээ	-1	1	2	3	1	1	1	-9	Дунд
		Хөрс хуулалт	-1	1	2	3	1	1	2	-9	Дунд
2	Ууршилт	Газрын тосны бүтээгдэхүүний хадгалалт, тээвэрлэлтийн үеийн ууршилт алдагдал	-1	2	2	2	1	2	1	-10	Дунд
3	Дуу шуугиан /физик бохирдол/	Машин техник	-1	1	1	2	1	1	1	-7	Бага
		Тэсэлгээ	-1	1	2	3	1	1	1	-9	Дунд
4	Үнэр /физик бохирдол/	Хог хаягдалыг цаг тухайд нь зайлуулаагүй, ариутгаагүйгээс	-1	1	1	2	1	1	1	-7	Бага
Дүгнэлт			Дунд								

Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны аймагт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл Төсөл хэрэгжих Төв аймгийн Эрдэнэ сумийн нутаг нь Монгол орны төв хэсгийн хээр талын амьтны аймгаар баялаг хэсэгт хамаарна. Цаг уурын эрс тэс уур амьсгалаас шалтгаалан тал хээрийн амьтан тархсан байдаг. Бага хэмжээний горхи булагтай. Амьтны төрлөөс цагаан зээр, чоно, үнэг, тарвага, зурам гэх мэт амьтад, шувуудаас бүргэд, сар, шонхор, болжмор зэрэг шувууд тааралдана.

Хүснэгт 10. Амьтны аймагт нөлөөлөх байдлын

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Нөлөөллийн хэлбэр	Нөлөөллийг үнэлэх үзүүлэлт								Нөлөөллийн түвшин
			H	A1	A2	A3	B1	B2	C	Σ	
1	Амьтад үхэж хорогдох	Өнгөн хөрсийг хуулснаар мэрэгчид, мөлхөгчид болон сээр нуруутан амьтдын амьдрах орчныг сүйтгэх	-1	1	1	2	2	1	2	-9	Дунд
2	Зарим зүйлийн шавьж, сээр нуруугүйтэн амьтдын тоо буурах	Өнгөн хөрсийг хуулснаар үүдсэн экологийн нөхцөл байдлын өөрчлөлтөөс зарим зүйлийн шавжийн тоотолгой буурах, өсөн нэмэгдэж болзошгүй.	-1	1	1	2	2	1	2	-9	Дунд
3	Зэрлэгамьтад ойр орчмоос дайжих	Дуу чимээ, гэрэлтүүлэг, тээврийн хэрэгслэлийн хөдөлгөөн ба машин техникийн нөлөөгөөр	-1	1	1	2	1	1	1	-7	Бага
4	Мал, амьтан үхэж, үрэгдэх	Нүх, суваг шуудуунд мал, амьтан унах	-1	1	1	2	1	1	1	-7	Бага
5	Мал, амьтны Бэлчээр хомсдох	Зам барих үйл ажиллагаанаас малын бэлчээр, зэрлэг амьтдын амьдрах талбай хомсдох	-1	1	1	2	1	1	1	-7	Бага
Дүгнэлт			Бага								

Төслийн үйл ажиллагаанаас хүн ам зүй, нийгэм эдийн засагт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Судалгааны талбайтай хамгийн ойр суурин газар нь Төв аймгийн Эрдэнэ сум (23км) болон Улаанбаатар хотын Налайх дүүрэг (35 км). Төв аймгийн Эрдэнэ суманд нийт 1291 өрхөд 3762 хүн амьдардаг. Хүн амын тоогоор Төв аймагтаа эхний тавд, газар нутгийн хэмжээгээр 1-д ордог ба хүн амын нягтрал 1 хүн/км² байдаг. Энэ нутагт халх үндэстэн зонхилох ба ихэнх хэсэг нь нүүдлийн мал аж ахуй эрхэлж, цөөн тооны хүмүүс газар тариалан эрхлэн амьдардаг. Улаанбаатар хотын Налайх дүүргээс холгүй, 35 км зайтай, эндээс хэрэгцээт бараа материал, хүнс, төрөл бүрийн үйлчилгээг авах боломжтой.

Дэд бүтцийн хувьд Улаанбаатар-Сайншандын хатуу хучилттай автозамаас 18 км, Улаанбаатар-Замын-Үүдийн төмөр замын 9-р зөрлөгөөс 20 км зайд, Налайх-Багануурын 110 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам 20 орчим км зайтай, Өвөр Жанчивлангийн 10 кВ-ын дэд

станц хүртэл 5 км, орд нь дэд бүтцийн маш таатай нөхцөлд байрлаж байна. Зам харилцааны хувьд жилийн аль ч улиралд авто хөсөг саадгүй зорчих боломжтой.

“Литиум сенчури” ХХК-ийн Уртын цагаан чулуут литийн ордын төсөл хэрэгжсэнээр орон нутгийн нийгэм-эдийн засагт дараах нөлөөллийг үзүүлэх боломжтой. Нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээг хийхдээ Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын баталсан 2023 оны 58 дугаар тогтоолоор баталсан 2 дугаар хавсралтын дагуу болон оноот үнэлгээний аргаар үнэлэв.

Хүснэгт 11. Болзошгүй эерэг нөлөөлөл

Эерэг нөлөөлөл	Тайлбар
Ажлын байр нэмэгдэнэ	Орон нутгийн иргэд уурхай, дэд бүтэц, хамгаалалт, үйлчилгээзэрэгт оролцох боломжтой
Орон нутгийн төсөв өснө	Ашигт малтмалын төлбөр, ААНОАТ, НӨАТ, НДШ зэргээсорлого төвлөрнө
Бизнес идэвхжих	Бараа материал, хүнс нийлүүлэгч, тээвэр, жижиг үйлчилгэээрхлэгчид шинэ боломж гаргана
Дэд бүтэц сайжирна	Эрчим хүч, зам, холбооны системд шууд ба шууд бус хөрөнгөоруулалт болно
Малчдад шинэ орлого бий болно	Түүхий эд нийлүүлэлт, хөдөлмөрийн зах зээлд оролцох шинэсуваг нээгдэнэ

Хүснэгт 12. Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Сөрөг нөлөөлөл	Болзошгүй үр дагавар
Хүн амын шилжилт	Хөдөөнөөс ирж суурьших хүмүүсийн тоо өсч, суурин хүн ам нэмэгдэнэ
Нийгмийн үйлчилгээний ачаалал	Эмнэлэг, сургууль, ус хангамж зэрэг үйлчилгээ ачаалал авч болзошгүй
Үнийн хөөрөгдөл, инфляц	Үйлчилгээ, барааны үнэ нэмэгдэх эрсдэлтэй
Соёлын өөрчлөлт, орчны дарамт	Суурин болон нүүдэлчдийн амьдралын хэв маяг зөрчилдөх магадлалтай
Хүйсийн тэнцвэргүй байдал	Уул уурхайн салбарт эрэгтэйчүүд давамгайлснаар нийгмийн бүтэц өөрчлөгдөх эрсдэлтэй

Хүснэгт 13. Нийгэм эдийн засагт нөлөөлөх байдлын үнэлгээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Нөлөөллийн хэлбэр	Нөлөөллийг үнэлэх үзүүлэлт								Нөлөөллийн түвшин
			H	A1	A2	A3	B1	B2	C	Σ	
1	Ажлын байр нэмэгдэх	Орон нутгийн залуусын хөдөлмөр эрхлэлт сайжирна	+1	2	2	3	2	1	3	+13	Дунд
		Хөдөлмөрийн чадавхи өснө	+1	1	2	1	1	2	2	+9	Дунд

		Улирлын бус тогтмол орлого бүрдэнэ	+1	1	2	3	1	1	2	+10	Дунд
2	Орон нутгийн төсөвт орлого төвлөрөх	Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр, ААНОАТ, татвар, төлбөр хураамжийн хэлбэрээр төсөвт шууд орлого орно.	+1	2	2	3	3	2	2	+14	Их
		Дэд бүтэц, сургууль, цэцэрлэг, зам зэрэгт хөрөнгө оруулах боломж нэмэгдэнэ	+1	1	2	2	2	1	2	+10	Дунд
3	Худалдаа, үйлчилгээ, бизнесийн идэвхжил	Орон нутгийн жижиг бизнесүүд ашигтай ажиллах нөхцөл бүрдэнэ	+1	1	2	2	1	1	1	+8	Бага
		Тээвэр, түргэн хоол, дэлгүүр, авто засвар зэрэг орлого нэмэгдэнэ	+1	1	2	1	1	1	1	+7	Бага
		Иргэдийн хувийн орлого нэмэгдэнэ	+1	1	2	1	1	1	1	+7	Бага
4	Хүйсийн тэнцвэргүй байдал	Уул уурхайн салбарт эрэгтэйчүүд давамгайлснаар	-1	1	2	2	1	1	1	-8	Бага
5	Үнийн өсөлт	Барааны үнэ нэмэгдэх эрсдэл үүсэж болзошгүй	-1	1	2	1	1	1	1	-7	Бага
Дүгнэлт			Дунд								

Нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээг дүгнэхэд нийгэмд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл нь эмнэлэг, сургууль, ус хангамж зэрэг үйлчилгээ ачаалалтай болох, үйлчилгээ, барааны үнэ нэмэгдэх эрсдэл үүсэж болзошгүй, уул уурхайн салбарт эрэгтэйчүүд давамгайлснаар нийгмийн бүтэц өөрчлөгдөх эрсдэл үзүүлж болзошгүй байгаа бол нийгэмд үзүүлэх эерэг нөлөөлөл нь ажлын байр нэмэгдэх, орон нутгийн орлого өсөх, дэд бүтэц сайжрах зэрэг эерэг нөлөө үзүүлэхээр байна.

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний нэгтгэл

“Литиум сенчури” ХХК-ийн Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших ордыг олборлох төслөөс байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэгт болох агаарын чанар, усан орчин, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг, амьтны аймагт үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, нөлөөллийн эрчим, цар

хүрээг суурь судалгаа болон хээрийн судалгааны хэмжилтийн мэдээ, лабораторийн дээж шинжилгээнд үндэслэн тодорхойлсныг нэгтгэн доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 14. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний нэгтгэл

Байгаль орчин	Нөлөөллийн эрчим, цар хүрээ					
	Эерэг			Сөрөг		
	Бага	Дунд	Их	Бага	Дунд	Их
Агаарын чанарт нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	-	-	-	3	4	-
Газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвчид нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	-	-	-	3	4	-
Гадаргын болон газрын доорх усанд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	-	-	-	1	3	-
Ургамлан нөмрөгт нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	-	-	-	1	3	-
Амьтны аймагт нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	-	-	-	3	2	-
Нийгэм эдийн засагт нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	3	4	1	2	-	-
Нийт	3	4	1	13	16	-
Дүгнэлт	Нийт үнэлгээний 21.6% нь эерэг, 78.4% нь сөрөг байгаа бол үүнээс 44.44% нь бага зэрэг сөрөг, 55.1% нь дунд зэрэг сөрөг гэсэн ангилалд байгааг үндэслэн уг төслөөс байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг “ДУНД” гэж үнэлсэн.					

БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний үндсэн зорилго нь төслийг хэрэгжүүлэх явцад үүсэх бүхий л сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг төслийн хэрэгжилтийн хүрээнд авч үзэн, холбогдох зардлыг бодитоор төлөвлөх, улмаар энэхүү төлөвлөгөөг төсөл хэрэгжүүлэгч дагаж мөрдсөнөөр байгаль орчин, нийгмийн хамгааллын үүргээ хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх юм.

Төслийн үйл ажиллагаанаас төсөл хэрэгжих бүс нутгийн байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага байлгах, байгаль орчинд үзүүлэх аливаа сөрөг нөлөөллөөс зайлсхийх, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг илрүүлэх, тэдгээрийн үр дагаврыг хянах үүрэгтэй.

Энэхүү байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутаг дэвсгэрт байрлах “Уртын цагаан чулуут литийн ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллүүдийг бууруулах арга хэмжээ, шаардагдах хөрөнгө зардал, дагаж мөрдөх дүрэм журам, стандартуудыг нэгтгэн үзүүлсэн бөгөөд төсөл хэрэгжүүлэгч төслийн хэрэгжүүлэх нийт хугацаанд энэхүү үнэлгээгээр тогтоогдсон гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд, тэдгээрийг арилгах бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж ажиллах үүрэгтэй.

- БОМТ-ын үндсэн зорилгыг хангахын тулд төсөл хэрэгжүүлэгчийн санхүүгийн чадавхын хүрээнд нийгмийн хариуцлагыг өндөржүүлэхэд чиглэсэн дараах зорилтыг хангана. Үүнд:
- БОМТ-нд тусгасан ажлын дараалал, түүнийг хийж гүйцэтгэснээр хүрэх үр дүнг нөхөн сэргээлтэд тавих шаардлагын хэмжээнд хүргэх;
- БОМТ-ний хэрэгжилтийг төсөл хэрэгжүүлэгч өөрөө болон орон нутгийн оршин суугчдын зүгээс хэрхэн хянаж, харилцан хамаарал бүхий бодит үр дүнд хүрэх;
- БОМТ-г зохих ёсоор хэрэгжүүлснээр төсөл хэрэгжүүлэгчийг хөндлөнгийн хяналт, шалгалтад бэлэн байлгах зэрэг нөхцөлүүдийг тодорхойлно;

Уг төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа төслийн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй нөлөөллүүд дээр үндэслэн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 –ний өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалыг баримталсан болно. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ, тухайн жилийн БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, зэрэг ажлууд багтсан.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь:

- Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө
- Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэнэ.

Энэхүү байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө /БОХТ/ нь төлөвлөж буй төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүн амд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээнүүдийг шаардагдах хөрөнгө зардал, хугацаа, давтамж, баримтлах дүрэм журам, стандартуудын хамт нэгтгэн үзүүлж буй төслийг хэрэгжүүлэгч “Литиум сенчури” ХХК-аас заавал хэрэгжүүлж, мөрдөж ажиллах ёстой баримт бичиг юм.

“Литиум сенчури” ХХК-ийн нь 2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг байгаль хамгаалах хууль тогтоомж, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүн, батлагдсан байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (5 жил)-нд үндэслэн боловсруулав.

БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлыг төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж байгууллага жил бүрийнхээ төсөвт тусгана. Байгаль орчны үндсэн бүрдэл хэсгүүд (агаар, ус, хөрс, газрын гадарга, амьтан гэх мэт)—ээр төслийн үйл ажиллагааны хугацаанд биелүүлэх ерөнхий төлөвлөгөөг тооцож гаргасан удирдах дээд байгууллагаар баталгаажуулан, хэрэгжүүлэх шаардлагатай. Мөн төлөвлөгөөнд байгаль орчин, нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл, учирч болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, сэргийлэх арга хэмжээ, хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан болно.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь хуулийн дагуу үйл ажиллагаа явуулахдаа төслийн болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний талаар дараах арга хэмжээг авч, хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Хүснэгт 15. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Агаарын чанар									
1	Замын хөдөлгөөны аюулгүй байдал аваар осол гарч болзошгүй.	Уурхайн зам талбайд тэмдэг тэмдэглэгээ нэмж байршуулах	Уурхайн дотоод замын шаардлагатай хэсгүүдэд байршуулах	ш	13,0 төг	15	195,0	6-8 сард байршуулна	MNS4585:2007 (Агаарын чанар, Техникийн ерөнхий шаардлага) -MNS3383:1982 (Агаар мандал, Бохирдлын эх үүсвэр, нөхцөл байдал ба тодорхойлолт)
2	Хөрс хуулалт, барилга байгууламж барих, олборлох, овоолго үүсгэх зэргээр тоосжилт үүсэж төсөл хэрэгжих орчны агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлнө.	Уурхайн авто замуудыг болон олборлолтын талбайн тоосжилтыг бууруулахын тулд усалгаа хийх	Уурхайн зам, олборлолтын талбай	M ³	Үйл ажиллагааны зардал			Өдөр бүр	
4		Уурхайн талбай дахь замын сүлжээг сайжруулан шороон зам дагтаршуулан засах	Уурхайн дотоод зам	-	Үйл ажиллагааны зардал			5-7 сард	
5	Агаарын чанарт, тоосжилтийг хэмжих	Төв аймгийн ус цаг уур, орчны шинжилгээний төв, Байгаль орчны шинжилгээний лабораторид хандаж төслийн талбайгаас дээж авах	Уурхайн талбайд	Удаа	ОХШ зардалд тусгаса	тээвэрлэлтийн зам, уурхайн кемп	---	Улиралд 1 удаа	-MNS5885:2008 (Агаар бохирдуулагч бодисуудын хүлээн зөвшөөрөгдсөн концентрац, Техникийн ерөнхий
6	Агаар бохирдох, тээврийн хэрэгслийн утаа, хог хаягдал зэрэг	Техник хэрэгслийг үзлэг, оношилгоонд оруулах	тээврийн автомашинууд	Ш	Дотод зардлаар		--	Жилд 1 удаа	

	сөрөг нөлөөлөл үүсэж болзошгүй							шаардлага)	
Усны нөөц, чанар									
1	Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас газрын доорх усны түвшин буурах	Ус ашигласны төлбөрийн цаг тухайд төлж барагдуулж байх			Үйл ажиллагааны зардал			1 удаа	MNS3308:1991
2		Дээврийн хур борооны усыг хуримтлуулах хаялага хийх	Төслийн талбай	M3	2080	1	2080	1 удаа	
3		Худаг дээр усны тоолуур сурилуулж баталгаажуулах		ш	2080,0	1	2080,0	1 удаа	Усны тухай хууль усны нөөцийг хамгаалах
4	Усны шинжилгээ Газрын доорх усны бохирдолоос сэргийлэх	Төв аймгийн ус цаг уур, орчны шинжилгээний төв, Байгаль орчны шинжилгээний лабораторид хандаж төслийн талбайгаасдээж авч шинжилгээ хийлгэх	Төслийн талбай				ОХШ зардалд тусгагдсан	2026	усны нөөц, түүний сав газрыг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх
5		Худгын байр барих	Цооног дээр	ш	5410,0	1	5410,0	2026	
6		Усны тоолуурын бүртгэл хийх		Үйл ажиллагааны зардал				2026	
Хөрсөн бүрхэвч болон газрын гадарга									
1	Төслийн үйл ажиллагааны улмаас газрын гадарга, хөрс эвдрэх, ургамлан бүрхэвч устгах хөрс хог хаягдлаар бохирдох	Ашиглалтын явцад зөвхөн технологийн замуудыг байгуулан, маршрутыг тогтоож, онц шаардлагагүй олон салаа зам гарч газрын гадарга эвдэгдэхээс сэргийлэх	Төслийн талбай	Өдөр тутам хяналт тавих	YA3		--	2026	Хөрс Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга
2	Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх боломжгүй болох	Шитм хөрсний овоолго стандартын дагуу үүсгэж тэмдэгжүүлэх	Төслийн талбай	M³	1000м³		- YA3	Үйл ажиллагааны турш	MNS 3307:1991, MNS3308:2019 Хөрс бохирдуулагч бодис

									элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
3		Асгаралтаас урьдчилан сэргийлэх асгаралт гарсан тохиолдолд иж бүрдлийг авах	Төслийн талбай	ширхэг	1,200,000	1	1,2000,000	2026 онд	Уда а Удаа Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс
4		Нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах технологийн горимыг чанд даган мөрдөж ажиллах, асгаралт болсон тохиолдолд саармагжуулах арга хэмжээг авах,	Төслийн талбай	Тухай бүрд	--	YA3		Тухай бүрд	хуулалт, хадгалалт MNS 5916:2008
5	Хөрсөн бүрхэвэ бохирдох	Төв аймгийн ус цаг уур, орчны шинжилгээний төв, Байгаль орчны шинжилгээний лабораторид хандаж төслийн талбайгаас дээж авч шинжилгээ хийлгэх	Төслийн талбай	удаа	--	--	ОХШ зардалд тусгагдсан	Улиралд 1 удаа	Хөрс хамгаалал цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль
Ургамлан бүрхэвч, зэрлэг ан амьтан болон мал сүрэгт									
1	Ургамлан бүрхэвч талхагдах	Кемпийн талбайд ногоон байгууламж	Ажилчдын байрны ойр орчим	M2	28,800	500м2	4400,0		Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт MNS 5914:2008
2		Ноггон байгууламжын арчилгаа	Ногоон байгууламж	M2	5200	500м2	1600,0		
3		Явган хүний зам хийх	Кемп	м	1700	--	1700		
Амьтны аймаг									
1	Төслийн талбайн ойр орчмын амьтны аймагт нөлөөлөх	Хууль бусаар амьтан агнах, ургамал түүх, тэдгээрийн гаралтай түүхий эдийг ашиглахыг хориглох тухай ажилчдад мэдээлэл өгөх, сургалт зохион байгуулах			YA3				Амьтны тухай хууль .Амьтныг хамгаалах, өсгөн үржүүлэх, зохистой ашиглах
2		Биотехнидийн арга хэмжээ авхад орон нутагтай хамтран ажилах	Төслийн талбайн ойр орчимд	ш	11,0	50	550,0	Өвлийн улиралд	
Нийт							19215.0		

БҮЛЭГ 6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ, НОГООН БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2026 оны хувьд уурхайд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийхгүй.

Хүснэгт 16.Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгж зардал /төгрөг/	Нийт зардал /төгрөг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн бичиг
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	2026 онд техникийн нөхөн сэргээлт хийгдэхгүй.	х	х	х	х	х	х
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	2026 онд биологийн нөхөн сэргээлт хийгдэхгүй.	×	×	×	×	×	×

БҮЛЭГ 7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ, ТЭРБУМ МОДНЫ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

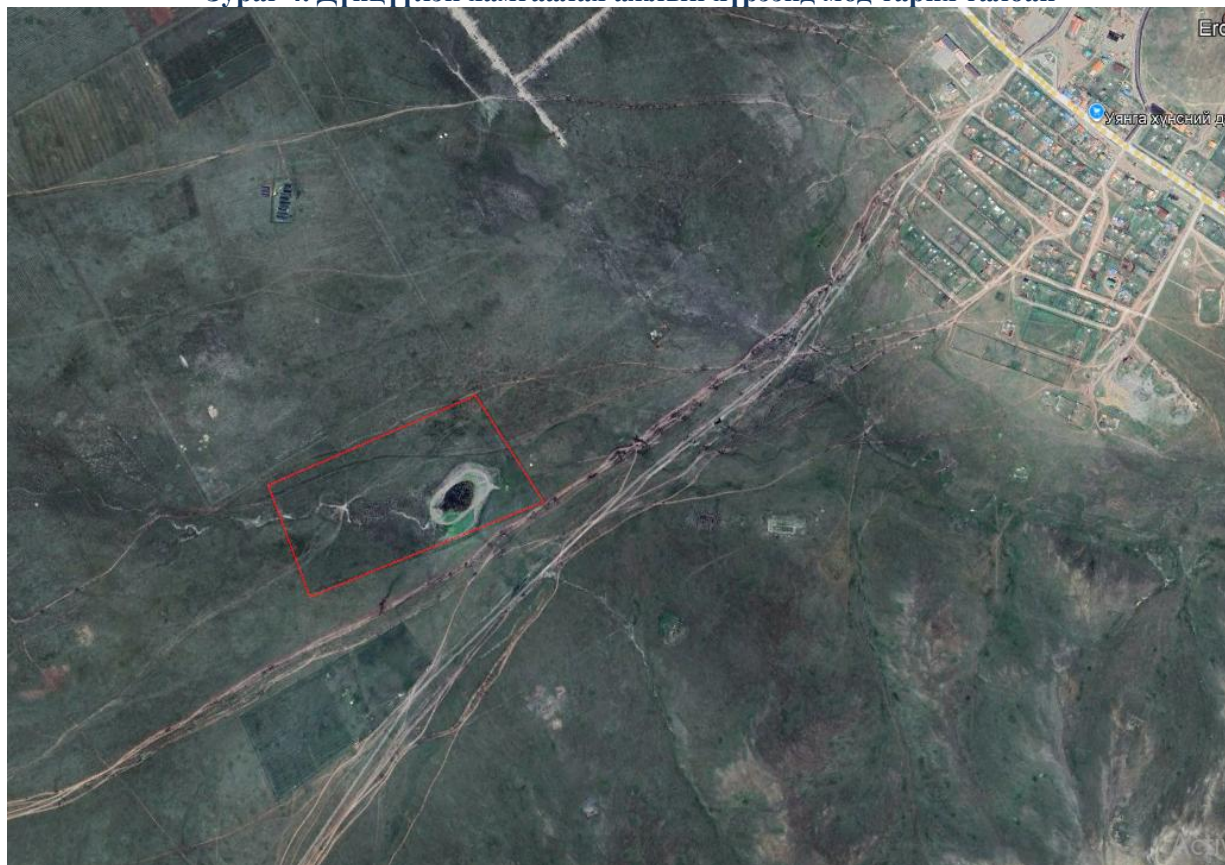
7.1 Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах

“Литиум сенчури” ХХК-ийн дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөндөө сум, орон нутгийн санаачилсан ажилд идэвхтэй оролцох арга хэмжээг авахаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 17. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж
1	Ногоон байгууламж нэмэгдүүлэх	Мод тарих Эрдэнэ сумын нийтийн эзэмшлын талбайд	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр	1500	15000,0	5-р сард
	Нийт				15000,0	

Зураг 4. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд мод тарих талбай

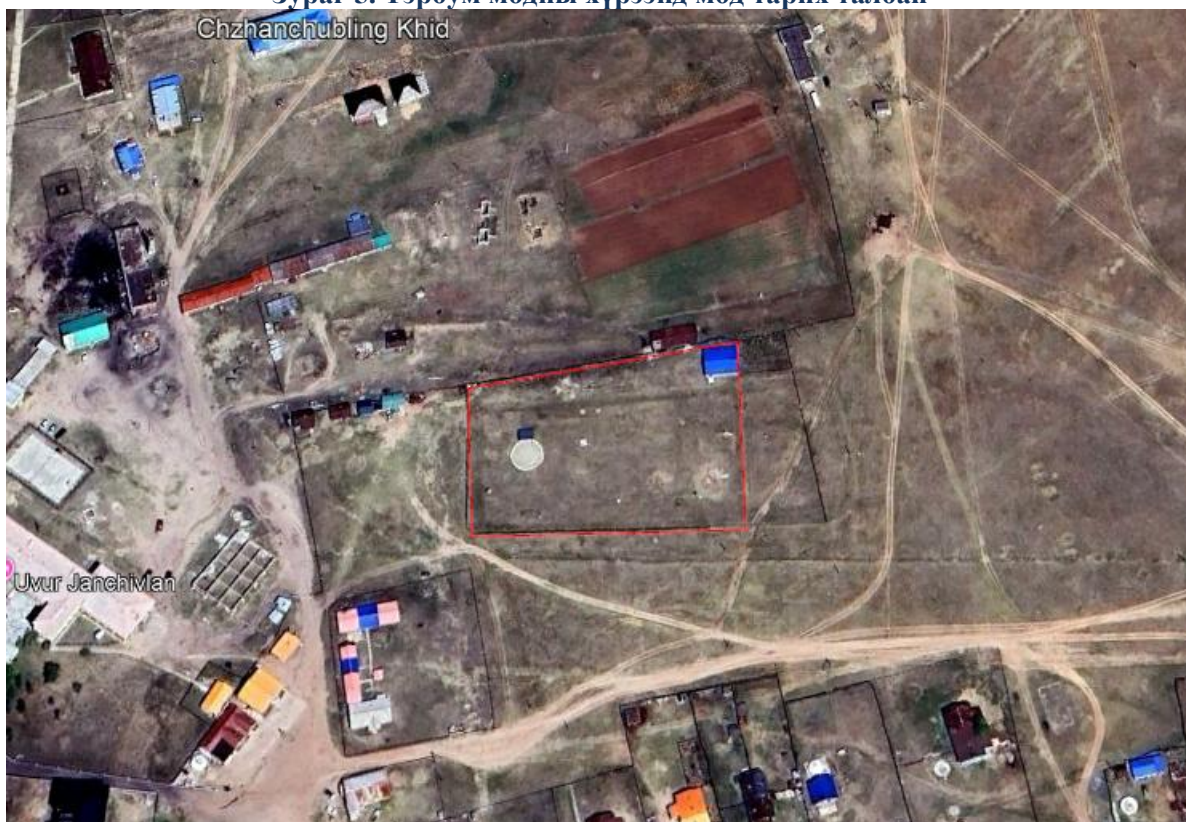
7.2 Тэр бум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн санаачилсантай холбоотойгоор Эрдэнэ суманд 100 мод тарихаар төлөвлөлөө. Энэхүү ажлын зардалд 1000 000 төгрөг зарцуулахаар төлөвлөлөө.

Хүснэгт 18. Тэрбум модны зардал

Материалын нэр	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгж төг	Нийт үнэ, мян.төг
1				
Голт бор	ш	50	10000	500,0
Агч мод	ш	50	10000	500,0
Нийт				1000,0

Зураг 5. Тэрбум модны хүрээнд мод тарих талбай

БҮЛЭГ 8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Тухайн төсөл хэрэгжиж буй газар нь Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутаг буюу айлын өвөлжөө хаваржаа байхгүй суурьшлын бүсэд хамаарахгүй. Иймд “Уртын цагаан чулуут литийн ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн ойр орчимд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ төлөвлөх шаардлагагүй.

БҮЛЭГ 9. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагааны явцад түүх соёлын өвийг хамгаалах зорилгоор дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Үүнд: Соёлын өвийг хамгаалах, хадгалах Монгол улсын хууль эрхзүйн орчныг дагаж мөрдөх

Төслөөс шууд өртөж нөлөөлөгдөхөөргүй цэгүүдийг хамгаалах ажиллагаа, соёлын ба үнэт өв дурсгалтай газрыг хамгаалах төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг боловсруулахдаа төв, орон нутгийн удирдах байгууллага, мэргэжилтнүүд, орон нутгийн олон нийтийн байгууллага, ШУА-ын Археологийн Хүрээлэн зэрэгтэй зөвлөлдөнө. Энэ төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг төслийн бүтээн байгуулалт эхлэхээс өмнө төлөвлөж мөрдөх.

Хүснэгт 19. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Нөлөөлөлд өртөх түүх соёлын өвүүд	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт ба аргачлал
Төсөл хэрэгжиж буй талбайд шинээр археологи, палеонтологийн олдвор гарсан тохиолдолд	Мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран нүүлгэн шилжүүлэх, музей эсвэл эрх бүхий төрийн байгууллагад шилжүүлэх	Олдвор олдсон тохиолдолд	300 000	300 000	Олдвор олдсон тохиолдолд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн дагуу
Нийт дүн			300 000 төг			

БҮЛЭГ 10. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагааны үед технологийн горимыг чанд сахихгүй байх, ажиллагсдын хайнга ажиллагаа зэргээс үүдэн осол гарвал төсөлд ашиглагдаж буй бүтээгдэхүүний хор аюулаас үүдэн бий болох эрсдэл, үр дагавар нь ноцтой тул урьдчилан сэргийлэх иж бүрэн арга хэмжээ авч, эрсдэлийг бууруулах, аюулгүй байдлыг хангах талаар бэлтгэл ажлыг зохих журмын дагуу хийсэн байх зайлшгүй шаардлагатай.

Хүснэгт 20. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Болзошгүй осол, саатал, химийн бодис асгарах, техник технологийн дуу чимээ, галын гэнэтийн аюул үүсэх	Техник, технологийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгах, хянах	Уурхайн бүх обьектод хамаарна.	--	Үйл ажиллагааны зардалд орно.		7 сард	ОБЕГ-ын даргын 2016 оны 3 дугаар сарын 25-ны өдрийн А/75 дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт
2	Ажилчид гэмтэж бэртэх	Ажилчдыг хөдөлмөр хамгаалалтын хэрэгслээр хангаж ажиллах	Бүх ажилчид	40ш	Үйл ажиллагааны зардалд орно.		2025 онд	
		Ослын үед болон шаардлагатай үед ажилчдад цаг алдалгүй эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх анхны тусламжийн эмийн санг бэлдэх	Төслийн талбайд	3	100,0	300,0	Байнга бэлэн байх	

3	Гал түймэр гарах	Төслийн талбайд галын хор байршуулах	Кемп, үйлдвэр, засварын цэгт	4 ш	25,0	100,0	Улиралдаа 1 удаа цэнэглэх	
4	Ажилчдын хайхрамжгүй үйлдлээс болж осол гарах	Ажилчдад хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалт явуулах	Бүх ажилчид	Өдөр бүр	ХААБ мэргэжилтэн		Өдөр бүр	
5	Авто ослоос сэргийлэх	Анхааруулах тэмдэглэгээг сэргээх	Төслийн талбайд	20	20	400,0	6-7 срад	MNS ISO 31010:2016
6	Гал түймэр гарах	Галын сарай	Төслийн талбай	2	1100,0	2200,0	2026 онд	Осол эрсдлийн үнэлгээ
7	Ажилчид хордох	Ажилчдад хор тайлах бүтээгдэхүүн олгож байх /витаминжуулсан ундаа, сүү/	Үйл ажиллагааны хүрээнд	ҮАЗ			Өдөр оронй хоолон дээр	
8	Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар сургалт, зохион байгуулах	Үйл ажиллагааны мхүрээнд	2	250,0	500,0	Жилд 2 удаа	Хөдөлмөр аюулгүй ажиллагааны дүрэм журам
Нийт						3500 000		

БҮЛЭГ 11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хог хаягдлын менежмент гэдэг нь хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хог хаягдлаас үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хог хаягдлын эх үүсвэрийг бууруулах, ангилан ялгах, цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, дахин боловсруулах, эргүүлэн ашиглах, устгах бүхий л процессыг хянаж сайжруулах зохион байгуулалтын арга хэмжээ юм.

Эзэмшил газрынхаа ойр орчны цэвэрлэгээг тогтмол хийх, үйл ажиллагааны явцад үүсэх хог хаягдлыг тогтоосон цэгт хуримтлуулж тогтмол хугацаанд зайлуулах, ангилан ялгаж дахин ашиглах боломжтой хаягдлыг ашиглах, аливаа зүйлээр бохирдсон хог хаягдлыг саармагжуулах, галын аюулаас хамгаалах, хадгалалт хамгаалалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь хог хаягдлын менежментийн хүрээнд цаашдын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх, хог хаягдлыг газар дээр нь ангилан ялгах нөхцөл бололцоог хангаж ажиллах үүрэгтэй.

Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж хадгалахдаа хогийн сав болон хогийн цэгийг өнгөөр ялгаж зургаар тэмдэгжүүлснээр хуурай хог хаягдлыг стандартын дагуу ачиж, тээвэрлэх хадгалах нөхцөл бүрдэхээс гадна байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй бохирдолгүй амьдрах нөхцөл бололцоо бий болох юм.

Төслийн үйл ажиллагаанаас хатуу, шингэн хог хаягдал гарах ба тус бүрд нь тохирсон арга хэмжээг авч ажиллахдаа төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэж буй хог хаягдлын хэмжээг багасгах, аль болох хог хаягдал хэмжээг гэх, түүнийг дахин ашиглах болон дахин боловсруулах замаар гарсан хог хаягдлын хэмжээг бууруулах, үлдсэн хог хаягдлыг хүрээлэн буй орчинд аюулгүй байдлаар устгах 4R зарчмыг баримтлан ажиллах шаардлагатай. Хог хаягдлын сөрөг нөлөөлөл болон түүний хэмжээг бууруулахад доорх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт 21. Хог хаягдлын сөрөг нөлөөллийг арилгах бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн үнэлгээ, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ахуйн хог хаягдлыг ангилан ялгах	Хог хаягдлын гэрээг Эрдэнэ сумын ЗД-тай байгуулах төлбөр төлөх	Төслийн хэмжээнд	удаа	120,0	12	1200,0	2026 он	Хог хаягдлын тухай хууль
2	Хатуу болон шингэн хог хаягдал	Хуванцар сав цуглуулах сав байршуулах	Төслийн хүрээнд	ш	300	5	1500.0	2026 он	

3		3 тасалгаатай ангилан ялгах хогын сав нэмж байршуулах	Төслийн хүрээнд	ш	300	2			
4	Шингэн хаягдал	Бохир ус соруулдаг байгууллагаар соруулан зайлуулах	Эко нойл	10	300,0	удаа	3000.0	Жилд 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль
5	Аюултай хог хаягдал	Ашиглагдсан тос, тосолгооны материал, аккумуляторыг тусгай цэг гарган төслийн талбайд 150 хоног хадгалан дахин ашиглах цэгт хүргүүлж байх	Засварын газарт	ш	1080,	1	1080,0	2026 он	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын
6	Аюултай хог хаягдал	АХХ гэрээ байгуулан мэрэгжлийн байгууллагатай хамтран ажиллах	Төслийн үйл ажиллагаа	удаа	1200,0	1	1200,0	2026	
7	Жорлон, ариун цэврийн өрөө	Ажилчдын ариун цэврийн өрөө, жорлонг Тамир эм бэлтмэдийн ариутгалын бодисоор ариутгах	Эко нойл	удаа	200,0	Жилд 2 удаа	400.0	6, 8, сард	Хог хаягдлын тухай хууль
8	Ахуйн хог хаягдал	Хог хаягдлын түр хадгалах цуглуулах цэгээ сайжруулах	Түр хадгалах цэг	ш	500,0	1	500,0	5 сард	
		Нийт					8880.0		

БҮЛЭГ 12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ) нь “Литиум сенчури” ХХК-ийн хэрэгжүүлж буй “Уртын цагаан чулуут литийн ордыг ил аргаар ашиглах” төслөөс байгаль орчин, хүний амьдрах орчинд хэрхэн нөлөөлж байгаа, үзүүлж буй нөлөөлөл нь зөвшөөрөгдөх хязгаарт байгаа эсэхийг хянах үзүүлэлтүүдийг тодорхойлж, хэмжих, шинжлэх арга, стандарт, хяналт хийх байршил, давтамж зэргийг бүхэлд нь тусгасан баримт бичиг юм.

ОХШХ нь БОХТ-тэйгээ нягт уялдсан байх ба байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээний үр дүнг илэрхийлнэ. Мөн төслийн байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээнүүд нь үр ашигтай байгаа эсэхэд үнэлэлт дүгнэлт өгөх, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүдэд юуг анхаарах шаардлагатайг зааж өгнө.

Байгаль орчныг хамгаалах тухай, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай Монгол Улсын хуулиудын дагуу төсөл батлагдсан арга, аргачлалаар, итгэмжлэгдсэн тоног төхөөрөмжөөр байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлыг явуулах шаардлагатай. Тухайн жилд хийсэн хяналт шинжилгээний үр дүнгүүдийг жил бүрийн 11 дугаар сарын 01-ний дотор БОУАӨЯ-д хүргүүлэн хянуулж, дараа оныхоо төлөвлөгөөг батлуулж ажиллах ёстой.

Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг бүрэн хэрэгжүүлэх, батлагдсан арга, аргачлалаар дээжлэлт, хэмжилт хийх, холбогдох нарийвчлал, тохиргоог хангасан багаж тоног төхөөрөмжөөр шинжилгээг хийлгэх, үр дүнг шаардагдах нэгжийн системээр гаргах зэрэг бүхий л үйл ажиллагааг төсөл хэрэгжүүлэгч хариуцах болно.

Энэхүү төслийг хэрэгжүүлэх явцад БОМТ-ний тайланд тусгасан болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, тухайн орчинд төслийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалан гарсан өөрчлөлтүүдийг тодорхойлох, хянах зорилгоор зайлшгүй хянаж байх үзүүлэлтүүд, түүний тодорхойлолт, хуваарь, баримтлах стандарт, аргачлал, зардлыг тодорхойлон орчны хяналт

Зураг 6. Төслийн талбай дахь мониторингийн цэг

Хүснэгт 22. 2026 онд хэрэгжүүлэх орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Бүрэлдэхүүн	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Нэгжийн өртөг, мян.төг	Нийт зардал мян.төг/жил	Баримтлах стандарт ба арга аргачлал
Агаарын чанар	Хүхэрлэг хий, азотын давхар исэл, нийт тоос	Ажлын байранд, үйлдвэрийн талбайн ойр орчимд Тээвэрлэлтийн замын дагуу	жилд 4 Удаа * 5 цэг	300,0	жилд 4 Удаа * 5 цэг НИЙТ 3,000.0	– MNS 4585:2016 Агаарын чанар. – Техникийн ерөнхий шаардлага – - Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ. Техникийн ерөнхий – шаардлага – - MNS 3113:1981 Агаар мандал. – Агаарын бохирдуулах бодисыг – тодорхойлох аргад тавигдах ерөнхий – шаардлага
	Ажлын байрны дотоод орчны агаарын шинжилгээ хийлгэх	Ажилчдын байр, лаборатори зэрэг ажлын байранд	Агаар дахь хорт бодис	300,0	жилд 4 удаа * 4 цэг НИЙТ 3000.0	MNS 4990:2023 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй. Ажлын байрны агаар дахь хорт бодисыг хэмжихэд тавих ерөнхий шаардлага, зөвшөөрөх дээд хэмжээ.
Хөрсөн бүрхэвч	Хөрсний хими физик шинж чанар, шинжилгээг хийлгэх	Мониторингийн цэг, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа, 8 цэгт	50,0	500,0	– MNS3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр, төрөл – MNS3310-91 Хөрсний агро химийн үзүүлэлтийг тодорхойлох – MNS2305-94 Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам – MNS(ISO)4814:1999. Атом Шингээлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх

Бүрэлдэ хүүн	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Нэгжийн өртөг, мян.төг	Нийт зардал мян.төг/жил	Баримтлах стандарт ба арга аргачлал
	Хүнд металлын шинжилгээ хийлгэх	Ахуйн, шатах тослох материалын хог хаягдлын цэг, хаягдлын далан	Жилд 4 удаа, 4 цэг	200,0	3200,0	– MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд – дээж авахад тавигдах ерөнхий – шаардлага – - MNS 3675:1984 Хөрсний органик – бодисын хэмжээг тодорхойлох – лабораторийн арга – - MNS 7050:2008 Хөрс бохирдуулагч – бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх – дээд хэмжээ
	Нянгийн шинжилгээ хийлгэх	Мониторингийн 1 цэг, ахуйн бохир цэвэрлэх байгууламж орчим	Жилд 2 удаа 2 цэгт	200,0	3200,0	
Усан орчин	Усны ерөнхий шинжилгээ	Унд ахуйн уснаас	Жилд 4 удаа, гүний 1 худгаас дээжлэлт хийж лабораторийн н шинжилгээн д өгч	200,0	2400,0	– MNS0900:2005 Ундны ус-Ундны усны хяналт шинжилгээ – MNS3935:1986 Ундны ус-Усны шинжилгээнд тавигдах шаардлага – MNS3936:1986 Ундны ус болон үйлдвэрийн ус-Тухайн талбарт нь шинжилгээ хийх – MNS4432:1997 Ундны ус-Хуурай үлдэгдлийн хэмжээг тодорхойлох – MNS3934:1986 Ундны болон үйлдвэрийн ус-Химийн шинжилгээ хийх-дээж авах, хадгалах, зөөвөрлөх
	Химийн шинжилгээ	Унд ахуйн уснаас	Жилд 4 удаа	200,0	2400,0	
	Микробиологийн шинжилгээ	Унд ахуйн уснаас	Жилд 4 удаа	200,0	2400,0	

Бүрэлдэ хүүн	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Нэгжийн өртөг, мян.төг	Нийт зардал мян.төг/жил	Баримтлах стандарт ба арга аргачлал
	Саарал ус	Ахуйн бохир	Жилд 2 удаа	200,0	400,0	
	Дээж хэмжилт авах ажлын зардал, томилолт		4 удаа	500.0	2000	-
	Нийт				9900.0	

БҮЛЭГ 13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар 1 жилд 1 удаа сургалт, сурталчилгааны ажлыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. 8-р саруудад хийсэн орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдсэн хэмжилт дээжлэлтийн үр дүнг Өргөн сумын иргэд танилцуулах санал зөвлөгөөг сонгох зорилгоор 9-р сард уулзалт зохион байгуулахаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 23. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал, төг	Хариуцагч
1.	Байгаль орчны хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд заасны дагуу байгаль орчны аудит хийлгэх	2026 онд	7000,0	Төслийн дэд захирал
2.	Газрын төлбөр төлөх	2026 онд	ҮАЗ	Гүйцэтгэх захирал
3.	Сум орон нутагтай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж ажиллах	2026онд	Дотоод төлөвлөлтөөр	Төслийн дэд захирал
4.	Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг байгаль орчны газарт хүргэн өгч байх	1 жилд 1 удаа	Дотоод төлөвлөлтөөр	БОМ
5.	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалт орох	-	-	БОМ
6	Ажилчдад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт семинарыг тогтмол зохион байгуулж, хамруулах	-	ҮАЗ	Компанийн захирал
Дүн			7000,0	

БҮЛЭГ 14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ

Тухайн жилийн биелэлтийн тайланг 2026 оны 11-р сарын 1-ны өдөр аймгийн байгаль орчны газар болон Эрдэнэ сумын БО улсын байцаагчид хүргэн өгөхөөр төлөвлөсөн.

Хүснэгт 24. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь, зардлын задаргаа

Хугацаа	Нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчдад танилцуулах ажил	Зардал	Зохион байгуулах хүний албан тушаал
2026.10 сард	Эрдэнэ сумын ИНХурлын дарга, төлөөлөгчид, Засаг дарга, холбогдох бусад байгууллага болон нөлөөлөлд өртөх нутгийн иргэд, оршин суугчид	150000+100000=250 000төг	БОМ-Уурхайн дарга
2026.11.01	Төв аймгийн байгаль орчны газар 11 сарын 01 ний дотор	Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр	БОМ, Уурхайн дарга
Нийт зардал		250 000 төг	

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН 2026 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НЭГДСЭН ТӨСӨВ, ДҮГНЭЛТ

“Литиум сенчури” ХХК-ийн Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй “Уртын цагаан чулуут литийн ордыг ил аргаар олборлох” MV-022910 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланг БОУАӨ-ийн яамны ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх журам, аргачлалд үндэслэн хийж гүйцэтгэлээ.

“Литиум сенчури” ХХК нь Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “344” нэртэй XV-019170 тоот ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг анх АМГТГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2016 оны 3-р сарын 30-ны өдрийн 251 тоот шийдвэрээр 2016 оны 4-р сарын 15-ны өдөр хүлээн авснаар тус талбайд хайгуулын ажлыг хийж гүйцэтгэж Эрдэс баялагийн мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн батлуулсан. Улмаар АМГТГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2025 оны 3-р сарын 12-ны өдрийн 186 тоот шийдвэрээр MV-022910 тоот ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл гаргуулан ажиллаж байна.

“Литиум сенчури” ХХК-ийн Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй “Уртын цагаан чулуут литийн ордыг ил аргаар олборлох” MV-022910 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланг БОУАӨ-ийн яамны ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх журам, аргачлалд үндэслэн хийж гүйцэтгэлээ.

“Литиум сенчури” ХХК нь Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “344” нэртэй XV-019170 тоот ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг анх АМГТГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2016 оны 3-р сарын 30-ны өдрийн 251 тоот шийдвэрээр 2016 оны 4-р сарын 15-ны өдөр хүлээн авснаар тус талбайд хайгуулын ажлыг хийж гүйцэтгэж Эрдэс баялагийн мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн батлуулсан. Улмаар АМГТГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2025 оны 3-р сарын 12-ны өдрийн 186 тоот шийдвэрээр MV-022910 тоот ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл гаргуулан ажиллаж байна.

“Уртын цагаан чулуут” ордын Литийн хүдрийг буталж нунтаглан хөвүүлэн баяжуулах технологиор баяжуулна. Баяжуулах үйлдвэрийн хүчин чадал 300'000 тн/жил байх бөгөөд хүдрийн агуулга 0.74% Li₂O, металл авалт 75%, баяжмалын агуулга 3.5%, байна. Уурхайн ашиглалтын нийт хугацаанд 5,534.13 мян.м3 хөрс хуулж, сийрэгжсэнээр 6,640.95 мян.м3 хөрсний овоолгод байршуулна. “Уртын цагаан чулуут” ордын Литийн хүдрийг буталж нунтаглан хөвүүлэн баяжуулах технологиор баяжуулна. Баяжуулах үйлдвэрийн хүчин чадал 300'000 тн/жил байх бөгөөд хүдрийн агуулга 0.74% Li₂O, металл авалт 75%, баяжмалын агуулга 3.5%, байна. Уурхайн ашиглалтын нийт хугацаанд 5,534.13 мян.м3 хөрс хуулж, сийрэгжсэнээр 6,640.95 мян.м3 хөрсний овоолгод байршуулна.

Тус төслийн бүх үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх нөлөөллийг БОНХЯ-ны 2014 оны 04-р сарын 10-ны өдрийн А-117 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалд тусгагдсан нөлөөллийн үнэлгээний аргачлал, НҮБХХБ болон Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамны хамтран хэрэгжүүлж буй Монгол улсын Байгаль орчны засаглалыг бэхжүүлэх нь төслийн хүрээнд боловсруулсан аргачлалыг тус тус ашиглав.

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх боломжит нөлөөллийг тодорхойлохдоо магадлан жагсаах арга, давхцуулан зураглах арга зэргийг ашигласан бөгөөд давхцуулах зураглах аргийг математик загварын аргатай хам байдлаар ашиглан шууд болон шууд бус нөлөөлөлд өртөх байгалийн хам бүрдлийг тодорхойлов. Эдгээр аргаар тодорхойлсон нөлөөллийг тоон хэлбэрт шилжүүлэхдээ Байгаль орчны засаглалыг бэхжүүлэх нь төслийн хүрээнд боловсруулсан аргачлалын шалгуур утгууд, техноген ачааллын модуль зэргийг ашиглав. Ийнхүү эдгээр аргаар тодорхойлсон үнэлгээг нэгтгэн дүгнэхдээ оноот үнэлгээний аргыг ашиглан гол нөлөөллийг тодорхойлсон болно.

Хүснэгт 25. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нэгдсэн хүснэгт

№	Зардлын утга	Нийт зардал, төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	19215,0
2	Нөхөн сэргээлтийн ажлын зардал	-
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	15000,0
4	Тэрбум мод хөтөлбөрийн зардал	1000,0
5	Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төсөв	300,0
6	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	3500,0
7	Хог хаягдлын менежментээр хийгдэх ажлын зардал	8880,0
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	9900,0
9	Удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал	7000,0
10	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь, зардлын задаргаа	250,0
	байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардлын дүн	65045,0
	Байршуулах барьцаа мөнгө	32,522.5

2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нийт **65 045 000** төгрөг зарцуулахаар төлөвлөөд байна. Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн барьцаа мөнгө болгож 32,522.500 төгрөгийг Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9,15 дахь заалтанд зааснаар Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ны өдрийн А-618 тоот тушаалын дагуу Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн баталгааны тусгай Төрийн сангийн 780090100900013406 тоот дансанд байршууллаа.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛЫН ЖАГСААЛТ

1. БОНХЯ, “Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх аргачлал” УБ., 2014.04.10
2. БОНХЯ, “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал” УБ., 2019.10.29
3. БОНХЯ “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, аудитын журам, аргачлал” 2014 он
4. БОАЖЯ., “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний аргачилсан заавар”, УБ., 2010
5. Химийн хорт болон аюултай бодисын эрсдэлийн үнэлгээ хийх аргачлал. – УБ, 2012.
6. Химийн хорт болон аюултай бодис. Гарын авлага. Эмхэтгэсэн: Л.Жаргалсайхан, Б.Алтангадас. – УБ, 2010, - 397 х.
7. Монгол Улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдрийн 54/А/136/А/215 дугаар хамтарсан тушаалын хавсралт Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам,
8. Байгаль орчны хуулиудын эмхэтгэл, 2009
9. ШУА, Газарзүйн хүрээлэн, “Улаанбаатар хотын хөрсний бохирдол” тайлан УБ. 2013
10. БО-ны хэмжилзүйн төв лабораторийн гадаргын усны чанарын хяналтын мэдээ
11. Доржготов.Д нар., Монгол улсын үндэсний атлас, УБ. 2009
12. БНМАУ-ын үндэсний атлас УБ. 1990. 73 х
13. Жамбаажамц.Б., Монгол орны уур амьсгал. УБ. 1989. 269 х
14. Нестеров.В.Е. Вопросы управления природой. М., “Лесная промышленность” 1981 14. Орчны үнэлгээний арга зүйн асуудал, Мижиддорж Р. нар, редактор Б.Баясгалан УБ., 2002
15. Саран.Б, Чинзориг.Г. Усны тухай хууль тогтоомжийн эмхэтгэл УБ., 2008
16. Русин И.И. Экологизация экономики: методы регионального управления. М., 1990 17. Чинзориг.Г, Гадаргын усны бохирдол, 2008
17. “Экологи – тогтвортой хөгжил” эмхтгэлүүд 1997-2001
18. Environment Impact Assessment. Guidelines for Mining Development UN. New York. 1999
19. Jain, L.V.Urban. Environment Assessment. USA. 1993
20. www.geodata.mne.mn
21. www.sciencelab.com
22. www.mne.mn
23. www.icc.mn

ХАВСРАЛТ МАТЕРИАЛ

1. “Литиум сенчури” ХХК–ийн аж ахуй нэгжийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ
2. Уртын цагаан чулуут литийн ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл, /MV-022910 /
3. Кадастрын лавлагаа
4. Техник эдийн засгийн үндэслэл
5. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн
яам ашигт малтмал, газрын тосны газар эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлт
6. Үндэсний геологийн албаны даргын тушаал /Нөөцийг хүлээн авч, бүртгэх тухай/
7. Тойрох /Ашигт малтмалын орд ашиглах ТЭЗҮ хэлэлцэх ЭМБЗ-ийн салбар хуралдаанаар
засварлуулахаар шийдвэрлэсэн ТЭЗҮ/
8. Ой усан сан бүхий газартай давхцалтай эсэх лавлагаа
9. Багийн иргэдийн нийтийн хурлын тогтоол
10. БОУАӨЯ-ны ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт
11. Цэвэр ус худалдах гэрээ
12. Ус ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлт
13. Хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайлан
14. Хөрсний задлан шинжилгээний дүн мэдээ
15. БОННУ-ний мэргэжлийн байгууллагын УБ-ын гэрчилгээ, тусгай зөвшөөрлийн хуулбар

ХАВСРАЛТ

АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР

АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ

ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар MV-022910

Ашигт малтмалын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийг
үндэслэн

Төв аймаг /хот/-ийн

Эрдэнэ сум /дүүрэг/-ын

344 нэртэй газарт орших

332.02 гектар талбай бүхий уурхайн талбайд
хуульд заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу ашигт малтмал
ашиглахыг

зөвшөөрч улсын бүртгэлийн 5745721 тоот регистртэй

“Литиум сенчури” ХХК -д

энэхүү тусгай зөвшөөрлийг 2055.03.12 дуустал

хугацаагаар олгов.

Тусгай зөвшөөрөл хавсралтгүй бол хүчингүй.

КАДАСТРЫН ХЭЛТЭСНИЙ
ДАРГА

М.ЭНХТУЛГА

2025 оны 03 дугаар сарын 12 ны өдөр

Улаанбаатар хот

0000791

**ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ
1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ**

MV-022910

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

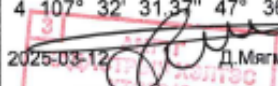
Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
001-NM	- Баталсан: Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл олгосон 2025.03.12, дуусах хугацаа 2055.03.12 - Тусгай зөвшөөрлийн 1 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв - Кадастрын хэлтсийн даргын 2025.03.12-ний/ны 183 дугаартай шийдвэр	1 АИГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС ХТ07043 2025.03.12

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 2 ДУГААР ХАВСРАЛТ

MV-022910

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Хүчин төгөлдөр талбайн хэмжээ /га/	Хасагдах талбайн хэмжээ /га/	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлууд, огноо, гарын үсэг, тэмдэг		
				#	Уртраг	Өргөрөг
001-NM	Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг анх олгосон 2025.03.12	332.02 Га	0 Га	1	107° 32' 31.37"	47° 35' 31.76"
				2	107° 30' 48.43"	47° 35' 31.76"
				3	107° 30' 48.43"	47° 36' 21.75"
				4	107° 32' 31.37"	47° 36' 21.75"
				2025-03-12 Д.Мягмарсүрэн		

 МОНГОЛ УЛС ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ 000291913		
2013.09.06	9019097907	
/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /	/ Хувийн хэргийн дугаар /	
	5745721	
	/ Регистрийн дугаар /	
Литиум сөнчүри	Гадаадын хөрөнгө оруулалттай хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	
/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /		
Дүрэм		
/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /		
Шийдвэр	01	2013.09.05
/ шийдвэрийн нэр /	/ дугаар /	/ он, сар, өдөр /
7020	Геологи, уул уурхайн зөвлөгөө өгөх	
7220	Геофизикийн суурь судалгаа хийх	
7210	Гэрээгээр өрөмдлөгийн болон геофизикийн ажил гүйцэтгэх	
8299	Бизнесийн зөвлөгөө өгөх	
09901	Ашигт малтмалын хайгуул /2023.04.15-2024.04.15/	
/ Код /	/ Үйл ажиллагааны чиглэл /	
Хугацаагүй	1	350,000.00
/ хугацаа /	/ гишүүдийн тоо /	/ хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /
Улаанбаатар, Сүхбаатар, 1-р хороо, олимп, 12/1, Очир центр 603 тоот, Утас1: 88887076, Утас2: , Факс:		
/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /		
 УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГАЗАР / Бүртгэсэн, бүртгэлийн нэр / УЛСЫН БҮРТГЭГЧ УМАНДАХТУЯА / тэмдэг / / гарын үсэг / Гэрчилгээ дахин олгосон 2023 он 11 сар 10 өдөр		

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажиглан тэмдэг
1	Манж овоотой Цогбат-г Гүйцэтгэх захирал-р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2023.11.10	У.Мандахтуяа
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2023.11.10	У.Мандахтуяа
3	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 1000 мян.төг-р нэмэгдэж нийт 351000 мян.төг болсон өөрчлөлтийг бүртгэв.	2024.03.29	Э.Мөнхзаяа
4	Хувьцаа эзэмшигчийн тоо нийт 1 болж өөрчлөгдсөнийг бүртгэв	2025.02.07	Г.Цагаанхүү
5	Балдан овоотой Сарантуяа-г Гүйцэтгэх захирал-р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2025.02.07	Г.Цагаанхүү
6	Эцсийн өмчлөгч бүртгэв.	2025.02.07	Г.Цагаанхүү
7	Улаанбаатар, Хан-Уул, 11-р хороо, 7 хэсэг, их монгол улс, ривер гарден, 405, 803 тоот Утас1: 99966101, Утас2: , Факс: хаягийг шинээр бүртгэв.	2025.02.07	Г.Цагаанхүү

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

000291913

Монгол Улсын Шадар сайдын 2023 оны
11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 75 дугаар
тушаалийн гуравдугаар хансралт

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ

Дугаар **0035146**

Иргэн, хуулийн этгээдийн нэр: “ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК

Хаяг: Эрдэнэ сум 5 дугаар баг

Эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл:

Ашигт малтмал

Барилга байгууламжид үйл ажиллагаа эрхлэхэд энэ дүгнэлтийг олгоно.
/Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн
6.1.3, 19 дүгээр зүйлийн 19.2, 23 дугаар зүйлийн 23.3/
/Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1.4/

Хяналт шалгалт хийсэн: 2025 10 01 өдөр
Олгосон: 2025 10 07 өдөр
Хүчинтэй хугацаа: 2025 10 07 өдөр хүртэл
Баталгаажуулсан: 2025 10 07 өдөр

..... аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
дарга **Төв** цолтой **Г.Эрдэнэбат**
Хурандаа

..... аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
Төв цолтой **Б.Баттөмөр**
Гал түймрийн улсын хяналтын байцаагч цолтой
Ахлах дэслэгч

/тэмдэг дарна/

САНАМЖ

Галын аюулгүй байдлын дүгнэлтийг үйлчилгээний танхимд хүний нүдэнд харагдахуйц газар байрлуулсан байна.

Галын аюулгүй байдлын дүгнэлт нь үнэт цаас учраас гэмтээлгүй хадгалахаас гадна хувилж, үрэгдүүлж, олшруулж, хуурамчаар үйлдвэрлэсэн болон бусдад түрээслэх, худалдсан тохиолдолд хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

Галын аюулгүй байдлын дүгнэлт нь банкны зээлийн баталгаа, барьцаа болохгүй.

Галын аюулгүй байдлын тухай хууль тогтоомж, түүнтэй нийцүүлэн гаргасан норм, дүрэм, стандартыг зөрчсөн тохиолдолд Онцгой байдлын байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан хураан авах, цуцлах эрхтэй.

Галын аюулгүй байдлын дүгнэлтийн хугацаа дууссанаас хойш 1 сарын хугацаанд дахин сунгуулах.

Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, норм, дүрэм стандарт зөрчигдсөнөөс үүдэн гарсан зөрчлийн болон эрүүгийн хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

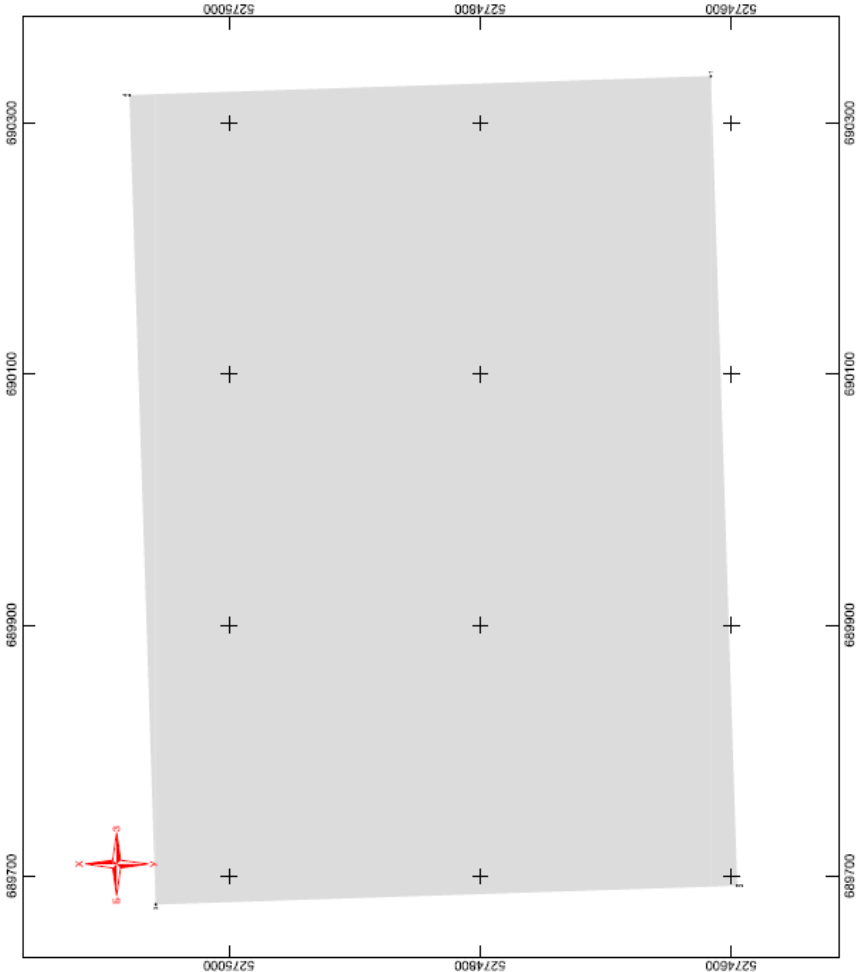
ЭРГЭЛТИЙН ЦЭГҮҮДИЙГ НЬ ГАЗАРТ БЭХЭЛСЭН НЭГЖ ТАЛБАРЫН ЗУРАГ

Нэгж талбарын дугаар:

Газар өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагчийн овог, нэр: "Литиум сенчури" ХХК

Регистрийн дугаар: 5745721

Хаяг: Төв аймаг, Эрдэнэ сум, тоот хаалга

Нэгж талбар:

№	X	Y	H	Цэг	Зай
1	5274102.891	691109.430	0.000	1-2	2150.73
2	5274032.823	688959.843	0.000	2-3	1543.95
3	5275575.966	688909.822	0.000	3-4	2150.16
4	5275846.030	691058.839	0.000	4-1	1543.97

Талбайн хэмжээ: 3320201 квадрат метр

Хэмжилт үйлдсэн:

Огноо 2025-04-03
Байгууллагын нэр "ГЕО ЛАНД ДАТА" ХХК
Хэмжилчийн нэр /Б.Баянжаргал/

Эргэлтийн цэгүүдийг газар дээр нь тэмдэгжүүлж, солбицолжуулсан үндэслэлийн цэг:

Цэгийн солбицол 1: X Y H
Цэгийн солбицол 2: X Y H
Цэгийн солбицол 3: X Y H

МАЯГТ 1

ЭДЛЭН ГАЗРЫН УЛСЫН ТОО БҮРТГЭЛИЙН ХУУДАС №...

1. Хуулийн этгээд (Холбогдох дугаарыг дугуйлна уу)
 1. Иргэн (2) ААН 3. Байгууллага 4. Гадаадын иргэн 5. Гадаадын ААН 6. Гадаадын байгууллага
2. Иргэний овог, эцэг, эхийн нэр, ААН, байгууллагын нэр "Литиум сенчури" ХХК
3. Регистрийн дугаар 5745721
4. Иргэний үнэмлэх, улсын бүртгэлийн дугаар
5. Байнгын хаяг
6. Утас
7. Аймаг / Нийслэл (Доогуур нь зур) 8. Сум Эрдэнэ 9. Багийн дугаар
10. Гудамжны нэр
11. Байшин, хашааны дугаар
12. Газар ашиглах хэлбэр: (Холбогдох дугаарыг дугуйлна уу) 1. Өмчлөх 2. Эзэмших 3. Ашиглах
13. Зөвшөөрөл олгосон байгууллагын нэр
14. Гэрчилгээний дугаар
15. Зөвшөөрөл олгосон шийдвэрийн дугаар
16. Огноо
17. Гэрээний дугаар
18. Гэрээ байгуулсан огноо
19. Талбайн хэмжээ (кв.м) 150251 20. Газар эзэмших (ашиглах) хугацаа (жил)
21. Үл хөдлөх хөрөнгийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар
22. Огноо
23. Газар дээр байгаа барилга, объектийн мэдээлэл
24. Зориулалт (Холбогдох дугаарыг дугуйлна уу)

1. Иргэний ахуйн (Орон сууц, хашаа гэх мэт)	13. Нам, олон нийтийн
2. Албан контор	14. Шашны
3. Боловсрол	15. Гарааш
4. Эрүүл мэнд	16. Шатахуун түгээх станц, нефтийн агуулах
5. Спорт	17. Үйлдвэрлэл
6. Соёл, урлаг	18. Эрдэс баялаг, элс, хайрга олборлох
7. Аж ахуйн хашаа, агуулах	19. Газар тариалан
8. Нийтийн тээвэрийн	20. Хүлэмжийн аж ахуй
9. Холбоо, эрчим хүч, шугам сүлжээ	21. Төмс, хүнсний ногоо, жимсний талбай
10. Төмөр зам	22. Фермер
11. Нисэх онгоцны буудал	23. Төрийн
12. Худалдаа бүх төрлийн үйлчилгээ	24. Хувийн

Эдлэн газрын улсын тоо бүртгэлийн хуудас бөглөсөн:

25. Иргэн, ААН, Байгууллагыг төлөөлж: / : /
26. Огноо: 2025-04-03 / гарын үсэг / / овог нэр /
27. Гүйцэтгэгч байгууллагыг төлөөлж: / Б.Баянжаргал /
28. Огноо: 2025-04-03 / гарын үсэг / / овог нэр /
29. Баталгаажуулсан: / : /
30. Огноо: / гарын үсэг / / овог нэр /

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ

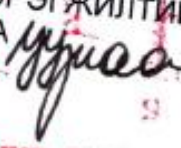
Засгийн газрын байр 12, Барилгачдын талбай 3,
4 дүгээр хороо, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15170
Утас: 26 61 71, Цахим шуудан: contact@met.gov.mn,
Цахим хуудас: www.mecc.gov.mn

2024.12.10 № 04/5854
танай 2024.11.28 -ны № 24/18 -т

“ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК-Д

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших ашигт
малтмалын хайгуулын XV-019170 дугаартай талбай нь
Засгийн газрын 2012 оны 194 дүгээр тогтоолоор
баталсан “Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх, ойн сан бүхий
газрын хилийн зааг”, Засгийн газрын 2015 оны 289 дүгээр
тогтоолын “Усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын
бүсийн хилийн зааг”, Улсын тусгай хамгаалалттай газар
нутагтай тус тус давхцалгүй байна.

Хавсралт 1 хуудастай.

БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН
БОДЛОГЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН
ГАЗРЫН ДАРГА Ц.УРАНЧИМЭГ

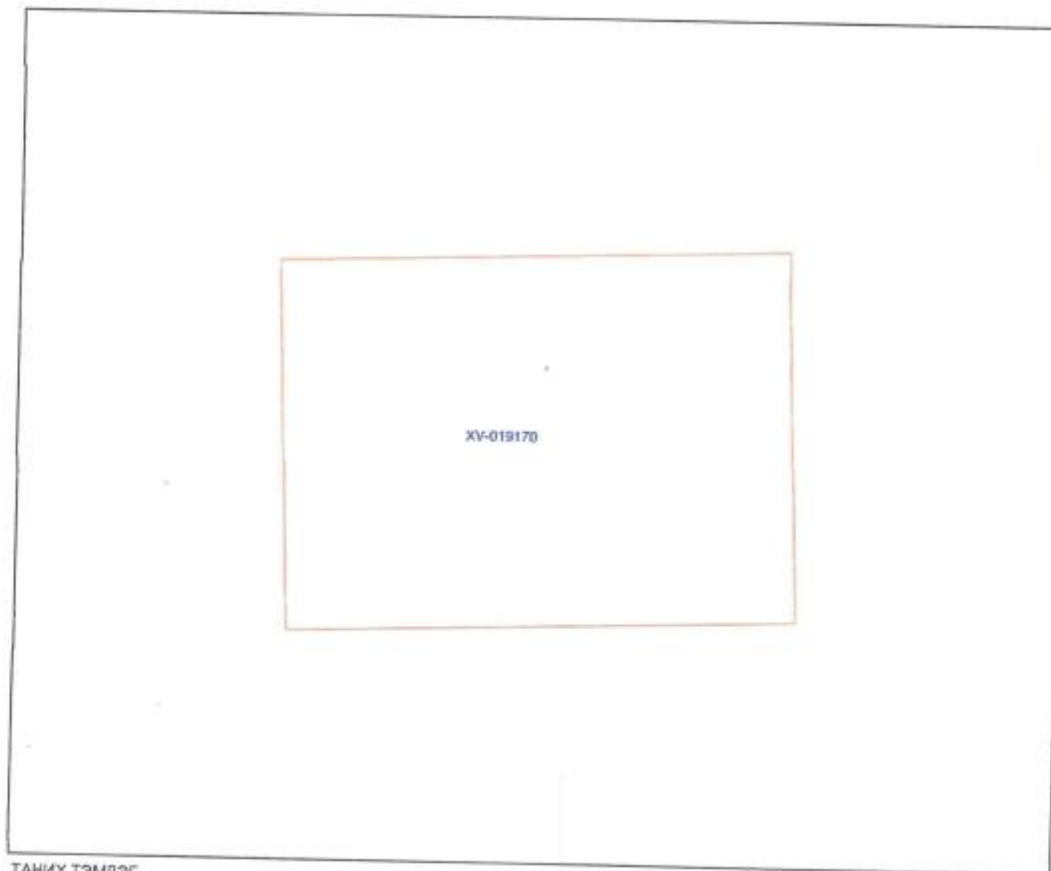
1524002019

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ

ЛАВЛАГАА

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: XV-019170

ТАНИХ ТЭМДЭГ

Аажит мультимал тусгай зөвшөөрөл

Ашиглалтын

Хайгуулын

Засаг захиргааны хил

Улсын хил

Аймагын хил

Сумын хил

Аймагын төв

Сумын төв

Тусгай хамгаалалттай газар нутаг

Дархан цэвэр газар

Байгалийн цогцолбоот газар

Байгалийн нөөц газар

Дурсгал газар

Хамгаалалтын бүсүүд

Гол мөрний урсац бүрэлдэх ах

Ойг сав бүхий газар

Усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс

Онцгой хамгаалалтын бүс

Энгийн хамгаалалтын бүс

Ус хангамжийн ах уусвар

Эрүүл ахуйн хяналалтын бүс

Эрүүл ахуйн хяналалтын бүс

Тээвэрлэлийн мүнх

Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

Масштаб 1:15807.0

0 270 540 810 1080 m

Аймаг, сум, сав газрын нэр: Төв аймаг Эрдэнэ сум, Хэрлэн голын сав газар

БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН БОДЛОГЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ГАЗАР

Мэдээллийн сан хадгасрын хэлтэс

Засгийн газрын 2012 оны 194, 2015 оны 289-р тогтоолоор батлагдсан гол, мөрний урсац бүрэлдэх эхтэй давхцалгүй, ойг савтай давхцалгүй, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй, улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцалгүй байна. Орон нутгийн усны энгийн болон онцгой хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй байна.

Боловсруулсан: ахлах мэргэжилтэн З.Эрдэнэхүү

Огноо: 2024-12-03

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ
**ТУУЛ ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН
ЗАХИРГАА**

16050 Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 2 дугаар хороо,
Чингүнжавын гудамж, Туул голын сав газрын захиргааны байр,
Утас: 7000-3714, Факс: (976) 7000-3714
E-mail: TuulRBA@gmail.com

2025.01.09 № 1/10

танил _____-ны № _____-т

**“ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ М.ЦОГБАТ ТАНАА**

Төв аймгийн Эрдэнэ суманд байрлах XV-019170 нэгж талбарын дугаартай хайгуулын талбай нь Засгийн газрын 2012 оны 194 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх, ойн сан бүхий газрын хилийн зааг”, Засгийн газрын 2015 оны 289 дүгээр тогтоолын “Усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын бүсийн хилийн зааг-тай давхцалгүй байна.

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

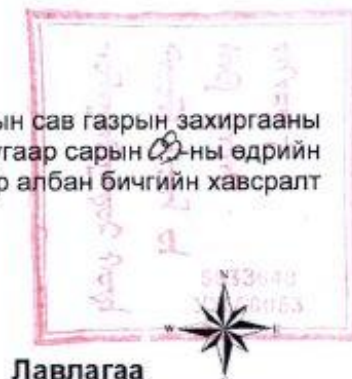

Б.БИЛГҮҮН

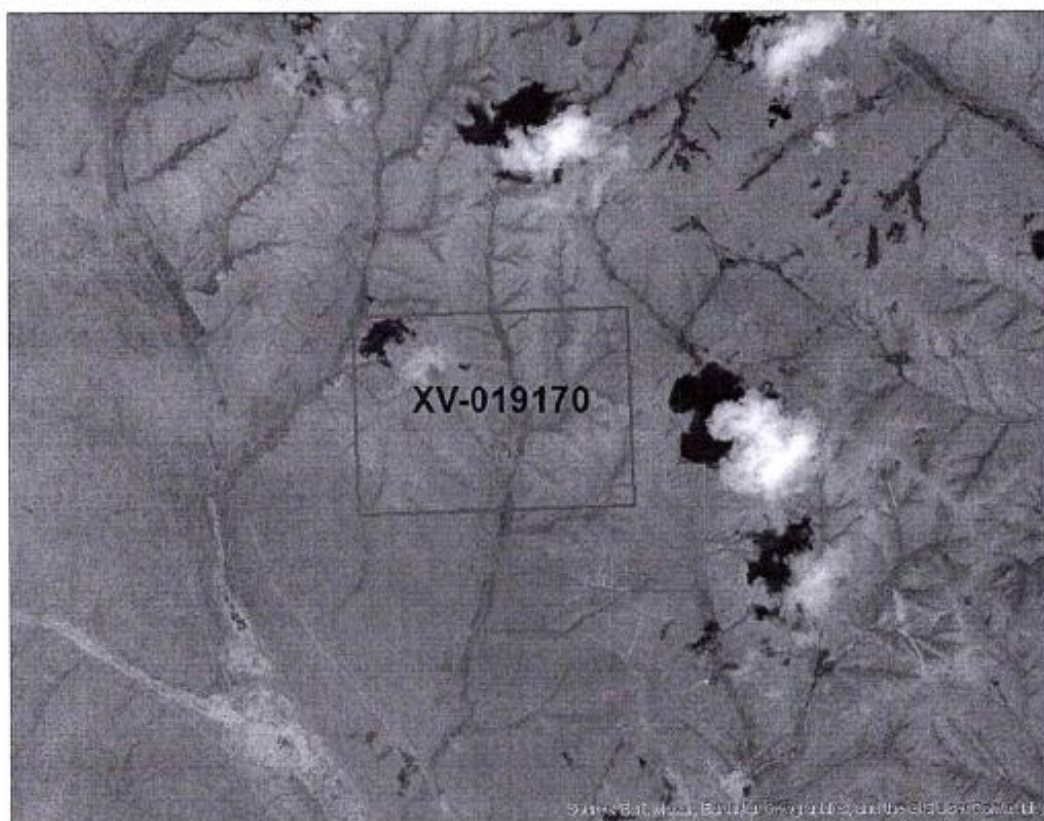
Туул голын сав газрын захиргааны
2024 оны 01 дугаар сарын 02 ны өдрийн
1110 дугаар албан бичгийн хавсралт

Туул голын сав
газрын захиргаа

Лавлагаа

Таних тэмдэг

- Нэгж талбар
- Онцгой хамгаалалтын бүс
- Энгийн хамгаалалтын бүс

Мэдээлэл, хяналт шалгалтыг зохицуулах алба

Төв аймгийн Эрдэнэ суманд байрлах XV-019170 нэгж талбарын дугаартай хайгуулын талбай нь Засгийн газрын 2012 оны 194 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх, ойн сан бүхий газрын хилийн зааг”, Засгийн газрын 2015 оны 289 дүгээр тогтоолын “Усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын бүсийн хилийн зааг-тай давхцалгүй байна.

Масштаб 1:25,000

ТӨВ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР

Төр захиргааны III дугаар байр, Баруун зуунмод 6 дугаар баг,
Зуунмод сум, Төв аймаг, 41105
Утас: 70273290, Факс: 70272457
Цахим шуудан: tuv.baigali@gmail.com
Цахим хуудас: www.baigali.to.gov.mn

2025. 10. 16 № 07/546
танай 2025. 10. 07 -ны № 25/70 -т

ЛИТИУМ СЕНЧУРИ ХХК-Д

Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас гарах аюултай хог хаягдлыг “Хог хаягдлын улсын мэдээллийн сан” (Аюултай хог хаягдал үүсгэгч болон тээвэрлэх, цуглуулах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгжийг бүртгэх бүртгэлийн хуудас)-д бүртгэж, дугаар олгов.

Бүртгэлийн дугаар: Y-002196

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Х.НАРАНГЭРЭЛ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

"ЛИТИУМ СЕНЧУРИ" ХХК-д

**МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ**

Арцатын 624, 23 дугаар хороо,
Хан-Уул дүүрэг, Улаанбаатар хот, 17100
Утас: 26 61 71, Цахим шуудан: contact@met.gov.mn,
Цахим хуудас: www.met.gov.mn

2024. 09.10 № 12/Н208
танай _____-ны № _____-т

**Ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт хүргүүлэх
тухай**

Танай компаниас боловсруулж ирүүлсэн Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших XV-019170 дугаартай хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй "344" нэртэй "Уртын цагаан чулуутын литийн ордыг ашиглах" төсөлд Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2023 оны 02 дугаар сарын 08-ны өдрийн "Журам шинэчлэн батлах тухай" 58 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан "Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийх журам"-д заасан аргачлалын дагуу байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээ хийж, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэх шаардлагатай гэж үзэв.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь Ерөнхий үнэлгээний гүйцэтгэлийн хуудаст заасан нарийвчилсан үнэлгээний явцад тодруулах асуудлууд, онцгойлон анхаарах чиглэлийг харгалзан байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэж 2025 оны 2 дугаар улиралд багтаан тус яаманд ирүүлнэ үү.

Ерөнхий үнэлгээний гүйцэтгэлийн хуудсыг хавсаргав.

Хавсралт 7 хуудастай.

ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ

Г.ЭНХМӨНХ

152400955

**ЕРӨНХИЙ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХҮСЭЛТ,
БАРИМТ БИЧИГ ХҮЛЭЭН АВАХ МАЯГТ**

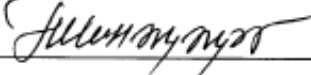
Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр, хаяг: "ЛИТИУМ СЕНЧУРИ" ХХК, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо, олимп, 12/1, Очир центр 603 тоот, РД:5745721,
Холбоо барих утас, И-мэйл хаяг: 99091789.

Төслийн нэр: "344" нэртэй XV-019170 дугаартай хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн төсөл.

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, байршил: Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт хэрэгжинэ.

Орон нутгийн санал: Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2024.07.04-ний өдрийн 01/270 дугаар албан бичиг.

Баримт бичгийн нэр	Шаардлагатай эсэх	Шаардлага хангасан эсэх	Тайлбар
Төсөл хэрэгжүүлэгчийн ерөнхий үнэлгээ хийлгэх тухай хүсэлт	Тийм	✓	2024 оны 07 дугаар сарын 08-ны өдрийн 24/25 дугаар албан бичиг.
Эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулсан ТЗЗҮ, зураг төсөл	Тийм	✓	УУХҮЯ, АМГТГ-ын 2024.06.11-ний өдрийн н/28 дугаар тушаал, УУХҮЯ, АМГТГ-ын 2024.02.22-ны өдрийн хх/01-02 дугаар Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлт.
Тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрт тусгагдсан эсэх/газрын зөвшөөрөл, ТХГН-т байрлах бол Хамгаалалтын захиргааны санал/	Үгүй		Хамааралгүй
Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээний тайлан	Тийм	✓	"Говь-Эко" ХХК боловсруулсан
Төсөл хэрэгжих орчны тойм зураг (топо, сансрын)	Тийм	✓	
Тухайн сум, дүүргийн Засаг даргын тодорхойлолт	Тийм	✓	Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2024.07.04-ний өдрийн 01/270 дугаар албан бичиг.
Аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээний хуулбар /нотариатаар батлуулсан байх/	Тийм	✓	РД:5745721,
Уул уурхайн төслийн хувьд: а. Дээр дурдсан бүх баримт бичгүүд	Тийм	✓	
б. Тусгай зөвшөөрлийн хуулбар /нотариатаар батлуулсан байх/		✓	
в. XV лицензтэй бол хайгуулын ажлын батлагдсан тайлан, нөөц баталсан шийдвэр	Тийм	✓	Ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: XV-019170

г. MV лицензтэй бол эрх бүхий байгууллагаар батлагдсан ТЭЗҮ, нөөц баталсан шийдвэр			
д. БОННУ-ний нэмэлт, тодотгол хийлгэх төслийн хувьд нөөцийн хөдөлгөөний тайлан	Үгүй		
е. Төсөлтэй холбогдох зураг төсөл	Үгүй		
Төсөлд ашиглах түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгчийн талаарх мэдээлэл г.м	Үгүй		
Тусгай тэмдэглэл: “ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК-ийн “344” нэртэй XV-019170 дугаартай хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланг Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын “Аргачлал батлах тухай” 2014 оны А-117 дугаар тушаалын хавсралтын дагуу хийлгэх шаардлагатай гэж үзлээ.			
Ерөнхий үнэлгээ хийлгэх хүсэлт, материалыг хянасан: БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМНЫ ШИНЖЭЭЧ			
			п.шинэцэцэг

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ
ЕРӨНХИЙ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН
ХУУДАС

2024 оны 08 дугаар сарын 28 Улаанбаатар хот

Төслийн дугаар Дугаар 2024/ШН-01

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр, хаяг: “ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо, олимп, 12/1, Очир центр 603 тоот, РД-5745721,
Холбоо барих утас, И-мэйл хаяг: 99091789.
Төслийн нэр: “344” нэртэй XV-019170 дугаартай хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн төсөл.
Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, байршил: Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт хэрэгжинэ.
Орон нутгийн санал: Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2024.07.04-ний өдрийн 01/270 дугаар албан бичиг.

И-монгол системийн хүсэлтийн дугаар: 077-2408-000022

	Ерөнхий үнэлгээний гол шалгуурууд	Нийцсэн	Нийцээгүй	Нарийвчилсан үнэлгээ хийх шаардлага тай	Үндэслэл, тайлбар
Байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомжийн н нийцэл	Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа байгаль орчныг хамгаалах болон байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалт	Тийм			Нарийвчилсан үнэлгээний явцад хууль, тогтоомжийн нийцлийг нарийвчлан тодорхойлох
Төрийн бодлого, шийдвэрийн нийцэл	Төрөөс баримтлах бодлогын баримт бичиг, Стратегийн үнэлгээний дүгнэлт, зөвлөмжийн холбогдох заалт	Тийм			
Төслийн байршил, түүнтэй холбогдох шалгуурууд	Хуулиар хамгаалагдсан газар нутаг байгаа эсэх (урсац бүрэлдэх эх, ойн болон усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, хилийн хамгаалалтын бүс, орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар г.м)	Тийм			
	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр нь хүний нөлөө, байгаль цаг уурын өөрчлөлтөд эмзэг, мэдрэмтгий эсэх			Тийм	
	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, түүний ойр орчимд улс, орон			Тийм	

Төслийн байгаль орчны нөлөөллийн урьдчилсан үнэлгээ	нутгийн хэтийн хөгжилд ашиглахаар төлөвлөсөн, сөрөг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй газар байгаа эсэх				
	Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл үүсгэх эсэх			Тийм	
	Агаарын чанар				
	Бохирдуулагч болон аюултай, хортой бодис агаар мандалд ялгаруулах, эсэх			Тийм	
	Дуу чимээ, доргио чичиргээ, гэрлийн болон дулааны нөлөөлөл, цахилгаан соронзон цацраг үүсэх, эсэх			Тийм	
	1. Төслийн явцад орчны бохирдлыг тооцож, үйл ажиллагаанаас агаарт үзүүлж болзошгүй нөлөөллийг тодорхойлох, 2. Төслийн үйл ажиллагаанаас гарах хатуу, шингэн хог хаягдлын үнэр хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг тогтоож, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, арилгах, бууруулах, байгаль орчинд халгүй аргаар зайлуулах арга хэмжээг төлөвлөх,				
	Усан орчин				
	Гадаргын болон газрын доорх усны нөөцийн хомсдол үүсэх, эсэх			Тийм	
	Цэнгэг усны нөөцийг ашиглах, эсэх			Тийм	
	Гадаргын болон газрын доорх усанд бохирдол үүсэх, эсэх			Тийм	
	1. Газрын доорх болон гадаргын усны төлөв байдал, төслийн үйл ажиллагааны явцад ашиглах усны эх үүсвэр, хэмжээг тодорхойлж, түүнтэй уялдуулан нарийвчлан тооцох; 2. Төслийн үйл ажиллагаанаас усны нөөц, горим чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоож, түүнд тавих хяналт, хугацаа, хөрөнгө зардлыг нарийвчлан тооцох; 3. Усны алдагдлыг багасгах, усыг хэмнэлттэй ашиглах технологийн хувилбарыг судалж, тайланд тусгах; 4. Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас гарах бохир усны хэмжээ, найрлагыг нарийвчлан тогтоож, түүнийг байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах арга хэмжээ, шаардагдах зардлыг тооцох; 5. Усны тухай хууль болон бусад хууль, тогтоомжоор хориглосон, хязгаарласан бүсийн дэглэмийг зөрчихгүй байх талаар зөвлөмж боловсруулж тайланд хавсаргах.				
	Хөрсөн бүрхэвч				
	Хөрсөн бүрхэвч эвдрэх эсэх			Тийм	
	Хөрс бохирдуулах эсэх			Тийм	
	Хөрс доройтох, цөлжих эсэх			Тийм	
	1. Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрсөнд болон газрын хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, цөлжилт, хөрсний эвдрэлээс				

Нийгмийн нөлөөллийн урьдчилсан үнэлгээ	урьдчилан сэргийлэх арга зам, түүнд шаардагдах хөрөнгө зардлыг төлөвлөх;			
	2. Хатуу, шингэн хог хаягдал, техник технологийн ашиглалтын явцад хөрс бохирдуулахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг төлөвлөх;			
	3. Олон салаа зам гаргах, хөрс бохирдох, эвдрэхээс сэргийлэх, тогтсон нэг орц, гарцыг тогтоох;			
	4. Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх төлөвлөгөөг холбогдох зураг төслийн хамт боловсруулж, тайланд хавсаргах.			
	Ургамлан нөмрөг			
	Ургамлан нөмрөг, ой мод өртөх эсэх		Тийм	Ургамлан нөмрөг өртөнө.
	Ховор, нэн ховор ургамлын төрөл зүйлс өртөх эсэх		Тийм	Нарийвчилсан үнэлгээгээр тодорхойлох
	1. Төсөл үйл ажиллагаа явуулахад өртөх талбайн ургамлын нэр төрөл, тархалтыг тогтоох, ховор болон нэн ховор ургамал байгаа эсэх талаар дүгнэлт гаргаж, хэрэв тэдгээр нь өртөхөөр байвал түүнийг хамгаалах, болон шилжүүлэх арга хэмжээ, түүнд шаардагдах хөрөнгө зардлыг төлөвлөх;			
	2. Эдэлбэр газар, орчныг тохижуулах, ногоон байгууламж байгуулах талаар зөвлөмжийг шаардагдах зардлын хамт боловсруулж, тайланд тусгах.			
	Амьтны аймаг			
	Зэрлэг амьтдын амьдрах орчинг доройтуулах эсэх		Тийм	
	Ховор, нэн ховор амьтан өртөх эсэх		Тийм	
	1. Төсөл хэрэгжих нутаг орчмын амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөллийг тооцож, сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөж, зардлыг тусгах;			
	Нутгийн оршин суугчид			
	Газар эзэмших, ашиглах эрх зөрчигдөх, эсэх	Тийм		
	Нутгийн оршин суугчдын нийгмийн байдалд сөрөг нөлөөлөлтэй, эсэх		Тийм	
	Нөлөөлөлд өртөж болзошгүй төв, суурин газар байгаа, эсэх		Тийм	
	Нүүлгэн шилжүүлэх асуудал үүсэх, эсэх		Тийм	
	Нарийвчилсан үнэлгээ хийх явцад тухайн нутагт оршин суугаа иргэдийн саналыг албан ёсоор авч, багийн ИНХ-аар хэлэлцүүлсэн хурлын тэмдэглэл, шийдвэрийг тайланд хавсаргах;			
	Түүх, соёлын биет өв			
	Сөрөг нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын үнэт зүйлс бий эсэх		Тийм	
	1. Төсөл хэрэгжих орчны түүх соёлын биет өвтэй холбогдох археологи, палеонтологи, эртний түүхийн болон үнэт олдворууд зэргийн судалгааг нарийвчлан хийж холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар дүгнэлт гаргуулах;			
	2. Төсөл хэрэгжих нутаг орчмын түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээг холбогдох зардлын хамт тайланд тусгах.			
	Хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх нөлөөлөл			
	Нутгийн иргэд, оршин суугчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх эсэх		Тийм	

Төслийн бүх үе шатанд хүний эрүүл мэнд, амь насанд эрсдэл үүсэх эсэх			Тийм	
Төслийн үйл ажиллагаа болон байгалийн гамшгаас үүдэн гарч болзошгүй ослын үнэлгээ хийж, ослоос сэргийлэх, түүнийг багасгах, арилгах арга хэмжээг тодорхойлж тайланд тусгана.				

Нэгдсэн дүгнэлт:
Ерөнхий үнэлгээний гүйцэтгэлээр уг төсөлд байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын “Аргачлал батлах тухай” 2014 оны А-117 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтын дагуу хийлгэн, нарийвчилсан үнэлгээний тайланг тус яаманд 2025 оны 2 дугаар улиралд багтаан ирүүлж, шүүмж хийлгэн, шийдвэр гаргуулах шаардлагатай гэж үзлээ.

Онцгойлон анхаарах зүйлс:

1. Байгаль орчны хохирлын үнэлгээ, нөхөн төлбөр тооцох аргачлал"-ын дагуу ордын үйл ажиллагаанаас ургамал, хөрс, амьтан, агаар орчинд учруулах хохирлыг байгалийн бүрэлдэл тус бүрээр тогтоож, улмаар тухайн газрыг эвдрэлд оруулснаар учирч болох хохирлыг урьдчилан тооцож нийлбэр үнэлгээ гарган, төслийг хэрэгжүүлэх байгаль орчны хариуцлагын болон эдийн засгийн үндэслэлийг тодруулж дүгнэлт гаргах;
2. Хөрсний суулт болон газрын гадарга, гидрогеологийн судалгааг нарийвчлан мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх;
3. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг боловсруулж, тэдгээрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлыг уурхайн хүчин чадал, уулын ажлын төлөвлөгөө, өрнөлтийн байдалтай уялдуулан тооцож, төлөвлөх;
4. Усны эх үүсвэрийг тодорхойлж, ашиглах усны хэрэгцээг тогтоосон аргачлал, нормын дагуу тооцоолж, ус ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлт гаргуулах;
5. Ордыг ашиглах явцад баримтлах хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа, ажиллагсдын эрүүл мэнд, ажлын байрны эрүүл ахуйн талаар зөвлөмж, дүгнэлт боловсруулах;
6. Уурхайн үйл ажиллагааны болон хаалтын нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг боловсруулж, түүнийг хэрэгжүүлэх болон холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу орон нутагт хүлээлгэн өгөх ажлын графикчилсан төлөвлөгөө боловсруулах;
7. Төслийн үйл ажиллагаанд ашиглах химийн болон тэсэрч дэлбэрэх бодисын хэрэглээг эх үүсвэрийн хамт нарийвчлан тооцож, тайланд тусгаж, эрсдэлийн үнэлгээг хийх;
8. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10¹ дүгээр зүйлд заасны дагуу байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг 2 жил тутамд төслийн үйл ажиллагаанд хийх асуудлыг холбогдох зардлын хамт тайланд тусгах;
9. Уурхайн тээвэрлэлтийн замыг оновчтой байршлаар гаргах, орд газарт тоосжилт багасгахтай холбогдсон үйл ажиллагааг тогтмол авч хэрэгжүүлэх талаар зөвлөмж боловсруулж тайланд тусгах;
10. Тусгай зөвшөөрлөөр олгогдсон талбайд төслийн хүрээнд баригдах дэд бүтцийн барилга, байгууламжийн зураг, төслийг нарийвчилсан үнэлгээний хүрээнд нэг бүрчлэн тодорхой болгож, барилгын ажлын явцад байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг тогтоож, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээг шаардагдах зардлын хамт тайланд тусгах;
11. Уурхайн орчинд бий болох хаягдлын овоолго, олборлолтын улмаас үүссэн эвдрэлд орсон газруудын нөхөн сэргээлтийн төслийг техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх, аргачлалын дагуу уулын ажил, батлагдсан техник эдийн засгийн үндэслэлтэй уялдуулан зохиож, нөхөн сэргээлтийн зургийг нарийвчилсан үнэлгээний тайланд хавсаргах;
12. Ордын ашиглалт дууссаны дараах хаалтын нөхөн сэргээлтийн төсөл, хөтөлбөрийг уурхай хаахаас 2-оос доошгүй жилийн өмнө нарийвчлан боловсруулж иж бүрэн төлөвлөлт хийх;
13. Хаалтын нөхөн сэргээлтийн төсөлд уурхайг хаасны дараа тухайн газрыг аж ахуйн эргэлтэд оруулж, орон нутгийн хэрэгцээнд хүлээлгэн өгөх чиглэлийг тодорхойлж, нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;

14. Засгийн газрын 2018 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн 379 дүгээр тогтоолоор баталсан “Тусгай зориулалтын авто зам, замын байгууламж барих, ашиглах журам”-ын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах; 15. 2023 оны Засгийн газрын 58 дугаар тогтоолоор баталсан журмын дагуу нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээг тооцох; 16. Нарийвчилсан үнэлгээ хийх явцад уг төсөл хэрэгжсэнээр байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх эерэг болон сөрөг нөлөөллийн талаар болон БОННУ-ний ажлын тайланг төсөл хэрэгжих багийн ИНХ-аар хэлэлцүүлж, хурлын тогтоол, тэмдэглэлийг тайланд хавсаргах; 17. Төслийн үйл ажиллагаанаас нөлөөлөлд өртөх талбайн хэмжээг нарийвчлан тооцож, үлдэгдэл нөлөөллийг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг тухай бүс нутагт байрлах зөрөлд орж, эзэнгүй орхигдсон газрыг нөхөн сэргээх; 18. Тэр бум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд төслийн хүчин чадалд тулгуурлан мод тарих, модны төрөл зүйл, тоо хэмжээг тайланд тусгах; 19. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны А/618 дугаар тушаалаар баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ыг хэрэгжүүлэх талаар тайланд тусгах	
Бусад зүйлс: 1. Ордыг ашиглах үйл ажиллагаатай холбогдуулж орон нутгийн Засаг захиргаа, байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч болон холбогдох эрх бүхий байгууллагаас тавигдах нэмэлт шаардлагыг цаг тухай бүрд нь ханган биелүүлж байх; 2. Байгаль орчныг хамгаалах болон байгалийн нөөц баялгийг зохистой ашиглахтай холбогдсон хууль тогтоомжийг биелүүлэх талаар тухай орон нутгийн байгаль орчны байгууллагуудтай хамтран ажиллах; 3. Нарийвчилсан үнэлгээний тайланд шүүмж хийлгэн дүгнэлт, шийдвэр гаргуулах асуудлыг ерөнхий үнэлгээгээр тогтоосон хугацаанд хэрэгжүүлэх; 4. Ерөнхий үнэлгээнд заасан чиглэл, нөхцөл, болзлоос өөр үйл ажиллагаа явуулах болон үйлдвэрлэлийг өргөтгөх шинэ тоног төхөөрөмж, технологи нэвтрүүлэх бүрд Ерөнхий үнэлгээнд хамрагдаж байх.	
Ерөнхий үнэлгээ хийсэн: БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМНЫ ШИНЖЭЭЧ Гарын үсэг: <i>П.ШИНЭЦЭЦЭГ</i>	Ерөнхий үнэлгээний үр дүнг зөвшөөрсөн: “ЛИТИУМ СЕНЧУРИ” ХХК-НИЙ ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Гарын үсэг: <i>М.ЦОГБАТ</i>

— оОо —

ҮНДЭСНИЙ ГЕОЛОГИЙН АЛБАНЫ
ДАРГЫН ТУШААЛ

2024 оны 06 сарын 11 өдөр

Дугаар 4728

Улаанбаатар хот

Нөөцийг хүлээн авч, бүртгэх тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.4 дэх хэсэг, Газрын хэвлийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.1 дэх хэсэг, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2024 оны 02 дугаар сарын 22-ны өдрийн XX-01-02 дугаар дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “344” нэртэй XV-019170 дугаартай хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд хамаарах “Уртын цагаан чулуут”-ын литийн ордод 2021-2022 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайлан (Ордын нөөц 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрийн байдлаар) дахь литийн ислийн нөөцийг бодитой (В) зэрэглэлээр 1,019.9 мян.тн хүдэрт 1.08%-ийн дундаж агуулгатай Li_2O 10,975.0 тн, боломжтой (С) зэрэглэлээр 728.1 мян.тн хүдэрт 0.62%-ийн дундаж агуулгатай Li_2O 4,529.5 тн, ордын нийт нөөцийг бодитой болон боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 1,748.0 мян.тн хүдэрт 0.89%-ийн дундаж агуулгатай Li_2O -г 15,504.5 тн-оор хүлээн авсугай.

2. Хүлээн авсан геологийн нөөцийг ашигт малтмалын нөөцийн Улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгэхийг Гео-мэдээллийн төв (Ц.Минжинсор)-д зөвшөөрсүгэй.

3. Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “344” нэртэй XV-019170 дугаартай хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд хамаарах “Уртын цагаан чулуут”-ын литийн ордод 2021-2022 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайланг бичвэр дискийн хамт Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн хуралдааны дүгнэлт, түүний дагуу гаргасан Үндэсний Геологийн Албаны даргын шийдвэрийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 5 өдөрт багтаан Геологийн баримтын төв архивд хүлээлгэн өгөхийг “Литиум сенчури” ХХК (М.Цогбат)-д даалгасугай.

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.МӨНХТӨР

102301 00246

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ
АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТӨСНӨ ГАЗАР
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН
ДҮГНЭЛТ

2024 оны 02 дугаар сарын 22

№ ХХ-01-02

Улаанбаатар хот

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт
орших “Уртын цагаан чулуут”-ын литийн ордод
2021-2022 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын
үр дүнгийн тайланг хэлэлцсэн тухай

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “Уртын цагаан чулуут”-ын литийн ордод 2021-2022 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгээр Монгол Улсын зөвлөх геологич Н.Цэнгэлбаяр, Монгол Улсын мэргэшсэн геологич Д.Цогтбаатар нарын боловсруулсан тайлан болон уг тайлангийн ордын нөөцийн тооцоонд Монгол Улсын зөвлөх геологич Б.Баянжаргалын хийсэн шинжээчийн дүгнэлтийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцээд дараах ДҮГНЭЛТ-ийг гаргаж байна. Үүнд;

1. Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “344” нэртэй 332.02 га талбай бүхий XV-019170 дугаартай хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг АМГТГ-ын ГУУК-ын хэлтсийн даргын 2016 оны 03 дугаар сарын 30-ны өдрийн 251 тоот шийдвэрээр “Мэжик мэс” ХХК-д анх олгосон байна. Харин 2021 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдөр компанийн нэрийг “Литиум сенчури” ХХК болгон өөрчлөн бүртгүүлсэн байна.

Орд нь Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 75 км, Төв аймгийн Эрдэнэ сумын төвөөс баруун урагш 25 км зайд байрладаг.

2. “Литиум сенчури” ХХК нь 2021-2022 онд хайгуулын ажил гүйцэтгэж, хайгуулын ажлын үр дүнгээр ордын нөөцийг бодитой болон боломжтой (В+С) зэрэглэлээр тогтоож, хайгуулын ажилд нийт 739,501.6 мянган төгрөг зарцуулжээ.

3. Судалгааны талбайн дүүрэгт анхны геологийн судалгаа XX зууны эхээр, географи, топографи, хүн ам зүй, худалдааны чиглэлд зориулагдсан байдлаар хийгдсэн ба Улаанбаатар орчмын пегматитуудад гоёл чимэглэлийн чулуулаг олборлож байсан мэдээллийг 1918 онд А.Е.Ферсман мэдээлсэн байдаг байна.

1913-1914 онд Хэнтийн нурууг хамарсан томоохон талбайд М.А.Усов нарын хийсэн геологийн зураглалын ажлаар Жанчивлангийн боржингийн массивын баруун хойд хэсэг хамарч, энэ ажлын үр дүнд анхны 1:50000-ны масштабтай системтэй геологийн зураг зохиогдож, дүүрэгт тархсан тунамал-хувирмал зузаалгийг шохойн чулуу-талстат занар найрлагатай Бархын болон түүнийг өнцгийн үл нийцлэгээр хучсан грауваккын (элсжин, аргиллит, шаварлаг занар) гэсэн 2 формацид ялгасан байна.

1925-1926 онд Улаанбаатар хотоос зүүн тийш, Хэрлэн голын дээд болон дунд хэсэг, Туул голын эхээр Б.И.Кушлетск нар геологи-маршрутын судалгаа хийсэн. Энэ ажлын үр дүнд 1:1000000-ын масштабын геологийн зураг зохион, М.А.Усов нарын ялгасан тунамал-

хувирмал зузаалгийн насыг тогтоож, Бархын формацыг кембрийн өмнөх, граувакс формацыг доод палеозойд хамааруулжээ.

1932 онд А.А.Монин нар эрлийн зорилгоор судалгааны талбайг хамарсан Улаанбаатар орчмын 1:100000-ны масштабтай геологийн зураглалын ажил явуулсан ба түүний зохиосон Буурал хангай уулын бүдүүвч зурагт пьезокварцын эрлийн сонирхолтой пегматит судлын гаршуудыг тэмдэглэсэн байдаг. Мөн Элстэйн шилний элсний ордод үнэлгээ өгсөн байна.

1951-1952 онд М.Г.Королев нар L-48-VI хавтгайн хэмжээнд 1:200000-ны масштабтай геологийн зураглалын ажил явуулж, дунд палеозойн тунамал-хувирмал цогцолборыг 3 давхаргадаст ялгаж, магмын чулуулгийг түрүү герциний (палеозойн) хүдэржилтгүй боржин, киммерийн (мезозойн) цагаан тугалганы хүдэржилттэй боржинлогууд гэж хуваажээ.

1953 онд Ю.Смирнов нар L-48-12, L-48-24, L-49-1, L-49-13 хавтгайнуудын хэмжээнд 1:50 000-ны масштабтай эрэл-зураглалын ажил гүйцэтгэж, эрлийн ажлын үр дүнд мезозойн боржингийн хожуу фаз буюу захын фазтай холбоотой хэд хэдэн цагаан тугалганы шороон хуримтлалыг тогтоосон байна.

1967 оноос дүүргийн хэмжээнд В.Блюменцвейг (1966 он), В.Коваленко (1967-1968 он), Т.Захай, Л.Лавриненко (1967-1970 он), Е.Четвериков нар (1973-1975 он), А.Наумов, Б.Боровский, Б.Булетов, Ю.Фомин, Б.Дэндэвчулуун, В.Алтангэрэл, Д.Билэгт (1971-1977) нар өргөн хүрээнд геологи-геофизик, геохимийн цогц судалгааны ажлуудыг гүйцэтгэсэн. Эдгээр ажлуудын үр дүнд олон тооны цагаан тугалганы шороон хуримтлалууд болон гидротермаль эрдэсжсэн бүсүүд тогтоогдсон байна.

1974 онд Сүх, Ингэр, Цогт гэсэн 3 хэсэгт В.Булетовын удирдаж, соронзон болон цахилгаан хайгуул, радиометр, литологи-геохимийн зураглал, эрлийн маршрут, уулын малталт, сорьцолт, геологи-геофизикийн нж бүрэн судалгаагаар XV-019170 тоот хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн талбайд хамаарах Уртын хэсэг нь ховор металлын хүдэржилтийн хувьд хэтийн төлөвтэй болохыг тэмдэглэсэн байдаг байна.

1976-1978 онд Ж.Ган-Очир, Я.Болд, С.Дашдаваа нарын явуулсан “Жанчивлангийн хүдрийн зангилаанд хийсэн 1:50 000 масштабтай эрэл-геологийн зураглал” (ф-3042)-ын ажлын үед одоогийн хайгуулын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд геологич О.Гүржав анхлан зэс, цайр-хартугалга, вольфрам, цагаан тугалганы бүлэг илрэлүүдийг анх илрүүлж, “Урт” нэртэй эрлийн хэсэг ялган, геологи-геофизикийн эрлийн ажил явуулсан. Эрлийн ажлаар цагаан тугалга, вольфрамын өндөрссөн агуулга бүхий судал, мэшил хэлбэрийн грейзенжсэн биетүүдийн бүсэд 400 м³ суваг малталтын ажил, 50-150 м гүнтэй 3 цооног өрөмдөж, эдгээр ажлуудын үр дүнд нөөц баялгийн үнэлгээ өгөөгүй, харин уг эрлийн хэсэг нь цаашид эрэл-хайгуулын судалгааны сонирхол татаж байгаа нь ойлгомжтой байна гэж дүгнэжээ.

1984-1985 онд Е.А.Максимов, И.Г.Ляшенко, В.И.Косопапов нар тус дүүрэгт 1982-83 онд хийгдсэн агаарын гамма-спектрометрийн зураглалын ажлын үед тогтоогдсон цацраг идэвхт элементүүдийн гажуудыг газар дээр нь шалгах зорилгоор “Жанчивлангийн районд хийсэн эрэл-үнэлгээний тайлан” (ф-2436) ажлыг гүйцэтгэсэн. Энэ ажлаар тус тусгай зөвшөөрлийн талбай орчмыг цацраг идэвхт элементүүдийн хувьд хэтийн төлөвтэй гэж дүгнэсэн байдаг.

4. “Литиум сенчури” ХХК нь 2016-2020 оноос талбайн хэмжээнд тандан судалгаа, эрлийн шатны судалгаа хийж, 2021-2022 онд ордын хэмжээнд эрлийн маршрут-геологийн зураглал, анхдагч геохимийн сорьцолт, геофизикийн гамма-спектрометрийн зураглал, 30х30-50 метрын хайгуулын торлоор 53ш 1,922.5 тууш.м суваг малталт, 623 ш ховилон сорьц, 52 цооногт 3,764.5 т.метр баганат өрөмдлөг, цооногоос 840 ш чөмгөн сорьц, нийт

суваг болон өрөмдлөгөөс 1,463 ш сорьцлолт хийсэн байна. 1,463 ш дээжид химийн шинжилгээг “Эс Жи Эс Монголиа” ХХК-ийн лаборатори, 11ш дээжид петрографийн шинжилгээг “ХанЛаб” ХХК-ийн лаборатори, 4ш дээжид физик-механикийн шинжилгээ, 15ш дээжид эзлэхүүн жингийн шинжилгээг “Трү Ти Ар Ся” ХХК-ийн итгэмжлэгдсэн лаборатори, 100 кг дээжид технологи туршилтын ажлыг БНХАУ-ын Бээжин хот дахь төрийн өмчит “BGRIMM technology group” компанийн ашигт малтмал баяжуулах итгэмжлэгдсэн лаборатори, геофизикийн судалгааны ажлыг “Гео-Орон” ХХК, өрөмдлөгийн ажлыг “Тод туча” ХХК болон “Отгон булаг” ХХК, 1:1000-ны масштабтай байр зүйн зураглал, суваг, цооногийн холболтын ажлыг “Геодата” ХХК, палеонтологийн судалгааг ШУА-ийн палеонтологийн хүрээлэн, археологийн судалгааг МУИС-ийн Археологийн судалгааны төв тус тус гүйцэтгэсэн байна.

Технологийн туршилтын үр дүнгээр литийн ислийн 75.9%-ийн металл авалттай, 3.74%-ийн агуулгатай баяжмал гарган авах боломжтой гэж тогтоогдсон байна.

5. Геологи-структурын хувьд Хэнтийн синклинорын урд хэсэг, Өмнөд Хэнтийн өргөгдөлд оршдог. Талбайн нь бүхэлдээ (90%) хожуу триас-түрүү юрийн Жанчивлан бүрдлийн (γ_2 - T_3 - J_1 j) боржин, талбайн баруун урд буланд маш бага талбайд дээд неопротерозойн Яргайт уул (NP_3 ju) формацийн тунамал-хувирмал чулуулаг, уулс хоорондын жижиг хөндийнүүдэд голын гаралтай дөрөвдөгчийн (Q_1 - 2) сэвсгэр хурдас тархсан байдаг.

Ордын үндсэн хүдэржилт нь дээд неопротерозойн тунамал-хувирмал хурдас болон хожуу триас-түрүү юрийн Жанчивлан бүрдлийн боржингийн массивын баруун урд төгсгөлийн дотоод хил зааг орчимд, зүүн хойш чиглэлтэй Цогтын хагарал болон баруун хойш чиглэлтэй Улаан давааны тектоник хагаралуудын бүсэд орших грейзенжсэн болон цахиржсан бүсүүдтэй холбоотой тууз болон мэшил хэлбэрийн биетүүдэд үүссэн байна. Литийн хүдэржилт нь Жанчивлан бүрдлийн боржинд агуулагдах, баруун хойш 310-320°-аар сунасан, зэрэгцээдүү байршилтай мэшил хэлбэрийн 3 биеттэй холбоотой байна.

1-р хүдрийн биет (Хойд биет) нь хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн талбайн зүүн урд хэсэгт, баруун хойш сунасан багавтар гүвээний хамгийн өндөрлөг хярын дагуу 310°-аар сунасан, суналын дагуу 110 м, 11-17 м зузаантай, гүндээ 50 м хүртэл үргэлжилсэн босоодуу байршилтай, зөв мэшил хэлбэртэй грейзенжсэн пегматит (лейкоциттер) юм. Хүдрийн хэмжээ 140.96 мян.тн. Энэ биет нь ордын нийт хүдрийн 8%, литийн ислийн нөөцийн 18%-ийг бүрдүүлдэг.

Хүдэр нь ерөнхийдөө цагаан цайвар өнгөтэй, 45-50% заримдаа 90 хүртэл хувь агуулагдах мусковит (лепидолит) болон альбитчлагдсан плагиоклазын тэгш өнцөгт хэлбэртэй том (2×5 см хүртэл) мөхлөгүүдээрээ агуулагч боржингоос тод ялгардаг. Литийн ислийн дундаж агуулга 1.9 %.

2-р хүдрийн биет (Дунд биет) нь Хойд биетээс урагш 250 м орчим зайд, геоморфологийн элементүүдтэй ямар нэг холбоогүй, тэгшивтэр гадаргууд 1 том, 3 жижиг мэшил хэлбэрийн биетүүдээс бүрддэг. Эдгээр биетүүдээс хамгийн том нь бараг өргөргийн дагуу сунасан, зөв биш хэлбэртэй, нумарсан линз, тах хэлбэрийн гэмээр гарш үүсгэдэг. Биетийн урт гадаргууд 108 м, зузаан 3-27 м, дунджаар 10 м орчим, хойд зүгт 35°-аар унасан, уналын дагуу хамгийн их мөрдөгдсөн гүн нь 110 м, хүдрийн найрлагын хувьд 1-р хүдрийн биеттэй ижил, петрографийн тодорхойлолтоор лепидолитот метасоматит байна. Хүдрийн хэмжээ 207.4 мян.тн, хүдэр дэх литийн ислийн дундаж агуулга 1.6 %.

3-р хүдрийн биет (Өмнөд биет) нь Дунд биетээс баруун урагш 50 м зайд, баруун хойш 320°-аар сунасан намхан гүвээг даган орших дунджаар 12 м зузаантай, 400 м урт тасралтгүй үргэлжилсэн 2 салаа тууз хэлбэрийн биет юм. Босоо байршилтай, гүн рүүгээ 110 м

суваг болон өрөмдлөгөөс 1,463 ш сорьцолт хийсэн байна. 1,463 ш дээжид химийн шинжилгээг “Эс Жи Эс Монголиа” ХХК-ийн лаборатори, 11ш дээжид петрограф-минерграфийн шинжилгээг “ХанЛаб” ХХК-ийн лаборатори, 4ш дээжид физик-механикийн шинжилгээ, 15ш дээжид эзлэхүүн жингийн шинжилгээг “Трү Ти Ар Ся” ХХК-ийн итгэмжлэгдсэн лаборатори, 100 кг дээжид технологи туршилтын ажлыг БНХАУ-ын Бээжин хот дахь төрийн өмчит “BGRIMM technology group” компанийн ашигт малтмал баяжуулах итгэмжлэгдсэн лаборатори, геофизикийн судалгааны ажлыг “Гео-Орон” ХХК, өрөмдлөгийн ажлыг “Тод туча” ХХК болон “Отгон булаг” ХХК, 1:1000-ны масштабтай байр зүйн зураглал, суваг, цооногийн холболтын ажлыг “Геодата” ХХК, палеонтологийн судалгааг ШУА-ийн палеонтологийн хүрээлэн, археологийн судалгааг МУИС-ийн Археологийн судалгааны төв тус тус гүйцэтгэсэн байна.

Технологийн туршилтын үр дүнгээр литийн ислийн 75.9%-ийн металл авалттай, 3.74%-ийн агуулгатай баяжмал гарган авах боломжтой гэж тогтоогдсон байна.

5. Геологи-структурын хувьд Хэнтийн синклинорын урд хэсэг, Өмнөд Хэнтийн өргөгдөлд оршдог. Талбайн нь бүхэлдээ (90%) хожуу триас-түрүү юрийн Жанчивлан бүрдлийн (γ_2 - T_3 - J_1 j) боржин, талбайн баруун урд буланд маш бага талбайд дээд неопротерозойн Яргайт уул (NP_3 ju) формацийн тунамал-хувирмал чулуулаг, уулс хоорондын жижиг хөндийнүүдэд голын гаралтай дөрөвдөгчийн (Q_1 - 2) сэвсгэр хурдас тархсан байдаг.

Ордын үндсэн хүдэржилт нь дээд неопротерозойн тунамал-хувирмал хурдас болон хожуу триас-түрүү юрийн Жанчивлан бүрдлийн боржингийн массивын баруун урд төгсгөлийн дотоод хил зааг орчимд, зүүн хойш чиглэлтэй Цогтын хагарал болон баруун хойш чиглэлтэй Улаан давааны тектоник хагаралуудын бүсэд орших грейзенжсэн болон цахиржсан бүсүүдтэй холбоотой тууз болон мэшил хэлбэрийн биетүүдэд үүссэн байна. Литийн хүдэржилт нь Жанчивлан бүрдлийн боржинд агуулагдах, баруун хойш 310-320°-аар сунасан, зэрэгцээдүү байршилтай мэшил хэлбэрийн 3 биеттэй холбоотой байна.

1-р хүдрийн биет (Хойд биет) нь хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн талбайн зүүн урд хэсэгт, баруун хойш сунасан багавтар гүвээний хамгийн өндөрлөг хярын дагуу 310°-аар сунасан, суналын дагуу 110 м, 11-17 м зузаантай, гүндээ 50 м хүртэл үргэлжилсэн босоодуу байршилтай, зөв мэшил хэлбэртэй грейзенжсэн пегматит (лейкоциттер) юм. Хүдрийн хэмжээ 140.96 мян.тн. Энэ биет нь ордын нийт хүдрийн 8%, литийн ислийн нөөцийн 18%-ийг бүрдүүлдэг.

Хүдэр нь ерөнхийдөө цагаан цайвар өнгөтэй, 45-50% заримдаа 90 хүртэл хувь агуулагдах мусковит (лепидолит) болон альбитчлагдсан плагиоклазын тэгш өнцөгт хэлбэртэй том (2×5 см хүртэл) мөхлөгүүдээрээ агуулагч боржингоос тод ялгардаг. Литийн ислийн дундаж агуулга 1.9 %.

2-р хүдрийн биет (Дунд биет) нь Хойд биетээс урагш 250 м орчим зайд, геоморфологийн элементүүдтэй ямар нэг холбоогүй, тэгшивтэр гадаргууд 1 том, 3 жижиг мэшил хэлбэрийн биетүүдээс бүрддэг. Эдгээр биетүүдээс хамгийн том нь бараг өргөргийн дагуу сунасан, зөв биш хэлбэртэй, нумарсан линз, тах хэлбэрийн гэмээр гарш үүсгэдэг. Биетийн урт гадаргууд 108 м, зузаан 3-27 м, дунджаар 10 м орчим, хойд зүгт 35°-аар унасан, уналын дагуу хамгийн их мөрдөгдсөн гүн нь 110 м, хүдрийн найрлагын хувьд 1-р хүдрийн биеттэй ижил, петрографийн тодорхойлолтоор лепидолитот метасоматит байна. Хүдрийн хэмжээ 207.4 мян.тн, хүдэр дэх литийн ислийн дундаж агуулга 1.6 %.

3-р хүдрийн биет (Өмнөд биет) нь Дунд биетээс баруун урагш 50 м зайд, баруун хойш 320°-аар сунасан намхан гүвээг даган орших дунджаар 12 м зузаантай, 400 м урт тасралтгүй үргэлжилсэн 2 салаа тууз хэлбэрийн биет юм. Босоо байршилтай, гүн рүүгээ 110 м

суваг болон өрөмдлөгөөс 1,463 ш сорьцлолт хийсэн байна. 1,463 ш дээжид химийн шинжилгээг “Эс Жи Эс Монголиа” ХХК-ийн лаборатори, 11ш дээжид петрографийн шинжилгээг “ХанЛаб” ХХК-ийн лаборатори, 4ш дээжид физик-механикийн шинжилгээ, 15ш дээжид эзлэхүүн жингийн шинжилгээг “Трү Ти Ар Ся” ХХК-ийн итгэмжлэгдсэн лаборатори, 100 кг дээжид технологи туршилтын ажлыг БНХАУ-ын Бээжин хот дахь төрийн өмчит “BGRIMM technology group” компанийн ашигт малтмал баяжуулах итгэмжлэгдсэн лаборатори, геофизикийн судалгааны ажлыг “Гео-Орон” ХХК, өрөмдлөгийн ажлыг “Тод туча” ХХК болон “Отгон булаг” ХХК, 1:1000-ны масштабтай байр зүйн зураглал, суваг, цооногийн холболтын ажлыг “Геодата” ХХК, палеонтологийн судалгааг ШУА-ийн палеонтологийн хүрээлэн, археологийн судалгааг МУИС-ийн Археологийн судалгааны төв тус тус гүйцэтгэсэн байна.

Технологийн туршилтын үр дүнгээр литийн ислийн 75.9%-ийн металл авалттай, 3.74%-ийн агуулгатай баяжмал гарган авах боломжтой гэж тогтоогдсон байна.

5. Геологи-структурын хувьд Хэнтийн синклинорын урд хэсэг, Өмнөд Хэнтийн өргөгдөлд оршдог. Талбайн нь бүхэлдээ (90%) хожуу триас-түрүү юрийн Жанчивлан бүрдлийн (γ_2 - T_3 - J_1 j) боржин, талбайн баруун урд буланд маш бага талбайд дээд неопротерозойн Яргайт уул (NP_3 ju) формацийн тунамал-хувирмал чулуулаг, уулс хоорондын жижиг хөндийнүүдэд голын гаралтай дөрөвдөгчийн (Q_1 - 2) сэвсгэр хурдас тархсан байдаг.

Ордын үндсэн хүдэржилт нь дээд неопротерозойн тунамал-хувирмал хурдас болон хожуу триас-түрүү юрийн Жанчивлан бүрдлийн боржингийн массивын баруун урд төгсгөлийн дотоод хил зааг орчимд, зүүн хойш чиглэлтэй Цогтын хагарал болон баруун хойш чиглэлтэй Улаан давааны тектоник хагаралуудын бүсэд орших грейзенжсэн болон цахиржсан бүсүүдтэй холбоотой тууз болон мэшил хэлбэрийн биетүүдэд үүссэн байна. Литийн хүдэржилт нь Жанчивлан бүрдлийн боржинд агуулагдах, баруун хойш 310-320°-аар сунасан, зэрэгцээдүү байршилтай мэшил хэлбэрийн 3 биеттэй холбоотой байна.

1-р хүдрийн биет (Хойд биет) нь хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн талбайн зүүн урд хэсэгт, баруун хойш сунасан багавтар гүвээний хамгийн өндөрлөг хярын дагуу 310°-аар сунасан, суналын дагуу 110 м, 11-17 м зузаантай, гүндээ 50 м хүртэл үргэлжилсэн босоодуу байршилтай, зөв мэшил хэлбэртэй грейзенжсэн пегматит (лейкоциттер) юм. Хүдрийн хэмжээ 140.96 мян.тн. Энэ биет нь ордын нийт хүдрийн 8%, литийн ислийн нөөцийн 18%-ийг бүрдүүлдэг.

Хүдэр нь ерөнхийдөө цагаан цайвар өнгөтэй, 45-50% заримдаа 90 хүртэл хувь агуулагдах мусковит (лепидолит) болон альбитчлагдсан плагиоклазын тэгш өнцөгт хэлбэртэй том (2х5см хүртэл) мөхлөгүүдээрээ агуулагч боржингоос тод ялгардаг. Литийн ислийн дундаж агуулга 1.9 %.

2-р хүдрийн биет (Дунд биет) нь Хойд биетээс урагш 250 м орчим зайд, геоморфологийн элементүүдтэй ямар нэг холбоогүй, тэгшивтэр гадаргууд 1 том, 3 жижиг мэшил хэлбэрийн биетүүдээс бүрддэг. Эдгээр биетүүдээс хамгийн том нь бараг өргөргийн дагуу сунасан, зөв биш хэлбэртэй, нумарсан линз, тах хэлбэрийн гэмээр гарш үүсгэдэг. Биетийн урт гадаргууд 108 м, зузаан 3-27м, дунджаар 10м орчим, хойд зүгт 35°-аар унасан, уналын дагуу хамгийн их мөрдөгдсөн гүн нь 110 м, хүдрийн найрлагын хувьд 1-р хүдрийн биеттэй ижил, петрографийн тодорхойлолтоор лепидолитот метасоматит байна. Хүдрийн хэмжээ 207.4 мян.тн, хүдэр дэх литийн ислийн дундаж агуулга 1.6 %.

3-р хүдрийн биет (Өмнөд биет) нь Дунд биетээс баруун урагш 50 м зайд, баруун хойш 320°-аар сунасан намхан гүвээг даган орших дунджаар 12 м зузаантай, 400 м урт тасралтгүй үргэлжилсэн 2 салаа тууз хэлбэрийн биет юм. Босоо байршилтай, гүн рүүгээ 110 м

Б.Баянжаргал, хайгуулын ажлын үнэн бодит байдлыг “Литиум сенчури” ХХК тус тус хариуцах.

ТАНИЛЦСАН:

ЭБМЗ-ИЙН ДАРГА:

М.МЭНДБАЯР

ХУРАЛДААНЫГ УДИРДСАН:

ЭБМЗ-ИЙН САЛБАР

ХУРАЛДААНЫ ДАРГА

Х.САНЧИГДОРЖ

БОЛОВСРУУЛСАН:

НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

Г.СОЁЛМАА

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

**АШИГТ МАЛТМАЛ,
ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР**

Засгийн газрын XII байрны баруун жигүүр,
4 дүгээр хороо, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15170
Утас: 26 36 28, Факс: (976-11) 31 03 70,
Цахим шуудан: info@mrpm.gov.mn,
Цахим хуудас: mrpm.gov.mn

2025. 03. 12 № 10/1138

танай _____-ны № _____-т

Шийдвэрийн дагуу мэдэгдэл
хүргүүлэх тухай

Ашигт малтмалын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.15 дахь хэсэг, 11.1.19 дэх хэсэг, 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсэг, 26 дугаар зүйлийн 26.3.2 дахь хэсэг, Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 11 өдрийн 03/1289 тоот бичиг, Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам Туул голын сав газрын захиргааны 2025 оны 01 сарын 09 өдрийн 01/10 тоот албан бичгүүдийг тус тус үндэслэн Кадастрын хэлтсийн даргын 2025 оны 03 дугаар сарын 12 ны өдрийн 183 дугаар шийдвэрээр Төв аймгийн Эрдэнэ сумын 344 нэртэй:

№	Град	Мин	сек	Град	Мин	сек
1	107	32	31.37	47	35	31.76
2	107	30	48.43	47	35	31.76
3	107	30	48.43	47	36	21.75
4	107	32	31.37	47	36	21.75

солбицлуудтай NM-026146 дугаарт бүртгэгдсэн 332.02 гектар талбайд ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг танай компанид олгохоор шийдвэрлэлээ.

Та тусгай зөвшөөрлийн эхний жилийн төлбөр 7 221 435.00 төгрөгийг Сангийн яамны Төрийн сан дахь Улсын төсвийн 100900000712 тоот төгрөгийн дансанд мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор тушаах үүрэгтэйг мэдэгдье.

Заасан хугацаанд төлбөрөө төлөөгүй бол тусгай зөвшөөрөл олгох тухай шийдвэр хүчингүй болохыг анхааруулъя.

КАДАСТРЫН ХЭЛТСИЙН
ДАРГА М.ӨНХТУЛГА

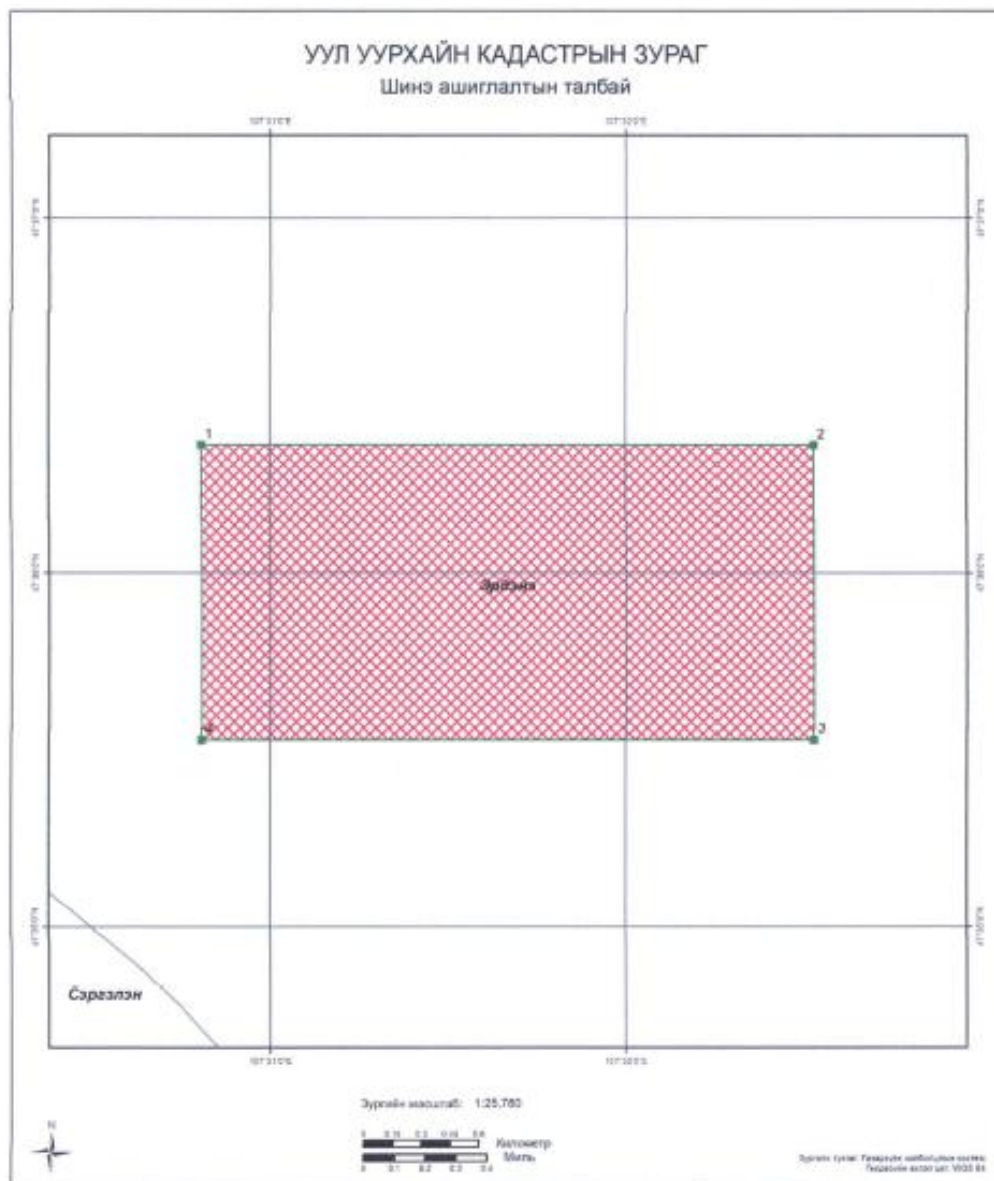

1525402087

Ашигт малтмал, газрын тосны газар
Кадастрын хэлтэс

Өргөдлийн Зураг
Дэлгэрэнгүй

Ашигт малтмал, газрын тосны газар
Кадастрын хэлтэс

Өргөдлийн Зураг
Дэлгэрэнгүй

Компаний нэр:

Литиум Сенчүри ХХК

Захирагч:

Б.Сарантуяа

Газрын үсэг:

344

Талбайн нэр:

L-48-24

Планшет №:

L-48-24

Байршил:

Д/д	Хот, аймаг	Сум, дүүрэг
1	Төв: 332.02 Га	Эрдэнэ: 332.02 Га

Солбицлууд:

Д/д	Уртзүг			Өргөрөг		
	град	мин	сек	град	мин	сек
1	107	30	48.43	47	35	21.75
2	107	32	31.37	47	36	21.75
3	107	32	31.37	47	35	31.76
4	107	30	48.43	47	35	31.76

Зөвшөөрөгч:		Кадастрын хэлтсийн дарга М. Энхтүлэ
Хянасан:		Зурагзүйн шүүлт хариуцсан мэргэжилтэн Д. Мэгсарсүрэн

АШИГТ МАЛТМАЛ,
ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗРЫН ДАРГЫН
ТУШААЛ

2025 оны 05 сарын 16 өдөр

Дугаар Т/72

Улаанбаатар хот

Техник, эдийн засгийн үндэслэл
бүртгэх тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.4 дэх хэсэг, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2025 оны 04 дүгээр сарын 10-ны өдрийн Т/25-08-11 дүгээр дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших "Литиум сенчури" ХХК-ийн MV-022910 дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Уртын цагаан чулуут" нэртэй литийн ордыг ил аргаар ашиглах, баяжуулах үйлдвэрийн техник, эдийн засгийн үндэслэлийг бүртгэсүгэй.

2.Бүртгэсэн техник, эдийн засгийн үндэслэлийн үйлдвэрлэлийн нөөцийг бүртгэж, геологийн нөөцөөс хөдөлгөөн хийхийг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

3. Ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагааг техник, эдийн засгийн үндэслэлийн дагуу явуулахад хяналт тавьж ажиллахыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

4.Техник, эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан төслийн хүчин чадал, техник, технологид өөрчлөлт орсон, ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд уг техник, эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж байхыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

5. Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших "Литиум сенчури" ХХК-ийн MV-022910 дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Уртын цагаан чулуут" нэртэй литийн ордыг ил аргаар ашиглах, баяжуулах үйлдвэрийн техник, эдийн засгийн үндэслэлийг хуулсан дискийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс хүлээн авахыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ 1/ Оюунцэцэг Д.ОЮУНЦЭЦЭГ

Хөтлөх хэргийн 11/3
У.Энхмаа

УУХ Т Тушаал
1525100713

Ашигт малтмал газрын тосны газрын
Кадастрын хэлтэс

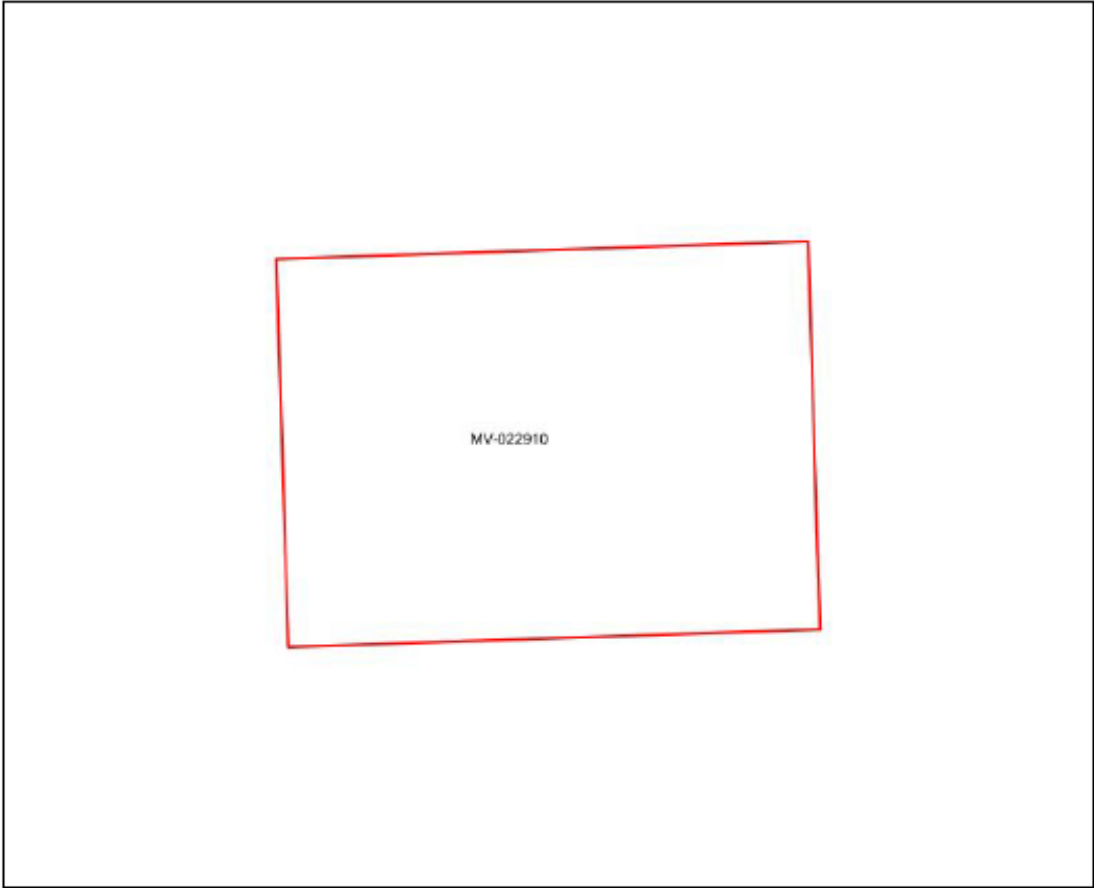
ТЗ-ийн өөрчлөлтийн дугаар: MV-022910
Нэр: 344
Төрөл: Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл
Статус: Хүчин төгөлдөр
Эзэмшигч: Литиум сенчури
Талбай /га/: 332.02

Солбицол:

#	#	Уртраг			Өргөрөг		
		Градус	Минут	Секунд	Градус	Минут	Секунд
1	1	107	32	31.37	47	35	31.76
1	2	107	32	31.37	47	36	21.75
1	3	107	30	48.43	47	36	21.75
1	4	107	30	48.43	47	35	31.76

ЛАВЛАГАА

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: 22910

ТАНИХ ТЭМДЭГ

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл

Ашиглалтын

Хайгуулын

Засаг захиргааны хил

Улсын хил

Аймагын хил

Сумын хил

Аймагын тив

Сумын тив

Тусгай хамгаалалттай газар нутаг

Дэргэн цэвэрт газар

Байгалийн цогцолборт газар

Байгалийн нөөц газар

Дурсгалт газар

Хамгаалалтын бүсүүд

Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх

Ойн сан бүрэй газар

Усны сан бүрэй газрын хамгаалалтын бүс

Онцгой хамгаалалтын бүс

Энгийн хамгаалалтын бүс

Ус хангамжийн эх үүсвэр

Эрүүл ахуйн хориотолтын бүс

Эрүүл ахуйн хяналалтын бүс

Тээвэрлэлийн мур

Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

Масштаб 1:15607.0

Аймаг, сум, сав газрын нэр: Төв аймаг Эрдэнэ сум, Хэрлэн голын сав газар

Засгийн газрын 2012 оны 194, 2015 оны 289-р тогтоолоор батлагдсан гол, мөрний урсац бүрэлдэх эхтэй давхцалгүй, ойн сантай давхцалгүй, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй, улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцалгүй байна. Орон нутгийн усны энгийн болон онцгой хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй байна.

Огноо: 2025-08-06

МОНГОЛ УЛСЫН АЖ ҮЙЛДВЭР,
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН ЯАМ
УЛСЫН КОМИССЫН АКТ

2025 оны 05 дугаар сарын 22

Дугаар 05/04

Улаанбаатар хот

“Литиум сенчури” ХХК-ийн эзэмшиж буй
MV-022910 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй
Уртын цагаан чулуут литийн ордын ил уурхайг
хүлээн авах тухай

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1. Уурхай, уулын үйлдвэрийн нэр, байршил, хүчин чадал, ашигт малтмалын төрөл, хөрөнгө оруулалт, ажиллагсдын тоо

- Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “Литиум сенчури” ХХК-ийн эзэмшиж буй MV-022910 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Уртын цагаан чулуут литийн ордын ил уурхай;
- Хүчин чадал: 350.0 мян.тн;
- Ажлын байр: Нийт 200 хүн;
- Хөрөнгө оруулалтын хэмжээ: Төслийн нийт хөрөнгө оруулалтын хэмжээ 50.2 тэрбум төгрөг;
- Ашиглалтын хугацаа: 5 жил;
- Улс, орон нутгийн төсөвт: Төслийн хугацаанд 40.2 тэрбум төгрөг.

1.2. Эзэмшигч байгууллага, аж ахуйн нэгж: “Литиум сенчури” ХХК

1.3. Төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулсан байгууллага, аж ахуйн нэгжийн нэр: “ОДЖА майнинг” ХХК

1.4. “Журам батлах тухай” Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн сайдын 2025 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн А/19 дүгээр тушаалын нэгдүгээр хавсралтаар батлагдсан “Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг хүлээн авах журам”-ын 1 дүгээр зүйлийн 1.5 дахь заалтыг үндэслэн Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын удирдамжаар томилогдсон Улсын комисс “Литиум сенчури” ХХК-ийн эзэмшиж буй MV-022910 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Уртын цагаан чулуут литийн ордын ил уурхайг хүлээлгэн өгөх тухай тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн 2025 оны 05 дугаар сарын 05-ны өдрийн 25/33 дугаар албан хүсэлтийн дагуу 2025 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдөр тус компанийн ил уурхайн үйл ажиллагаатай газар дээр нь танилцаж, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу олборлолтын үйл ажиллагаа явуулахад шаардлагатай бүрдүүлбэл зохих бичиг баримтын бүрдэлтэй танилцав.

ХОЁР. ШИЙДВЭР

2.1. Төв аймгийн Эрдэнэ сумын нутагт орших “Литиум сенчури” ХХК-ийн эзэмшиж буй MV-022910 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Уртын цагаан чулуут литийн ордын ил уурхайн үйл ажиллагаа, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу олборлолтын үйл ажиллагаа явуулахад шаардлагатай бүрдүүлбэл зохих бичиг баримтын бүрдэлтэй танилцаад “Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг хүлээн авах” Улсын комиссоос **ШИЙДВЭРЛЭСЭН НЬ:**

2.1.1. “Литиум сенчури” ХХК-ийн ил уурхай нь Ашигт малтмалын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.4 дэх хэсэг, Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн сайдын 2025 оны А/19 дүгээр тушаалаар баталсан журмын 2.2-т заасны дагуу “Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг хүлээлгэн өгөх бэлтгэл ажил”-ыг хангасан гэж үзэв.

2.1.2. Ил уурхайн үйл ажиллагааг 2025 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрөөс эхлүүлэхийг “Литиум сенчури” ХХК /Гүйцэтгэх захирал Б.Сарантуяа/-д зөвшөөрөв.

2.2. Улсын комиссоос өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг “Литиум сенчури” ХХК-ийн удирдлагад чиглэл болгов.

ГУРАВ. УЛСЫН КОМИССЫН ЗӨВЛӨМЖ

- 3.1. Ашигт малтмалын тухай хуульд заасан ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нийтлэг үүргийг хэрэгжүүлэн мөрдлөг болгон ажиллах;
- 3.2. Уурхайн ажлын байрны онцлогт тохирсон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн дүрэм, журам заавруудыг боловсруулж, мөрдлөг болгон ажиллаж, хөдөлмөр, хамгааллын өдөр тутмын болон сар, улирлын давтан зааварчилгааг өгч ажиллах;
- 3.3. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2019 оны А/231, А/368 дугаар тушаалаар баталсан “Ил уурхайн аюулгүй ажиллагааны дүрэм”-ийг мөрдөж ажиллах;
- 3.4. Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2 дахь хэсэг, 13 дугаар зүйлийн 13.1 дахь хэсэг Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Аж ахуйн нэгж байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журмын дагуу дотоод хяналт шалгалтын нэгж, ажилтныг томилон ажиллах;
- 3.5. Тус орд нь Монгол Улсын Их Хурлын 2007 оны 27 дугаар “Тодорхой ордыг стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордод хамруулах тухай” тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Жанчивлангийн бүлэг орд”-д хамаарна;
- 3.6. Маркшейдерийн хэмжилтийн ажлын тайлан, нөөцийн блок нээсэн, хаасан актыг сайтар хөтлөх /Уул уурхай хүнд үйлдвэрийн сайдын 2018.02.05 өдрийн А/20 дугаар тушаалын 9.11 заасны дагуу Ашиглалтын блокийг нээх, хаахдаа акт үйлдэж хайгуулын ажлаар тогтоосон нөөцийн хэмжээ батлагдсан, дутсан, үлдсэн, илүү гарсан эсэх, тэдгээрийн шалтгааны талаар тодорхой тайлбар бичиж нөөцийн баланс гаргах үедээ төрийн захиргааны байгууллагад ирүүлнэ/;
- 3.7. Эрүүл мэнд хариуцсан ажилтан эсвэл анхан шатны тусламж үзүүлэх нэгж байгуулах, эрүүл мэндийн анхан шатны тусламжийн хайрцаг, ажилтны эрүүл мэндэд анхаарсан тэмдэг, тэмдэглэгээг байршуулах;
- 3.8. Маркшейдерийн хэмжилтийн болон бусад сорьцолтуудын дүнг авсан ашиглалтын үеийн уурхайн зургийн бүрдлүүдийг хангуулах;

АЖ ҮЙЛДВЭР, ИЛ
БАЙЛГИЙН ДАХЬ

УУРХАЙ, УУЛЫН
БАЯЖУУЛАХ ҮЙЛ
АШИГЛАЛТАД
ХААХ УЛСЫН КО

919204 СЕТА2001 10

- 3.9. Уурхайн хөрсний овоолго хэвгийжилт, байршлаа харвал цаашид эрсдэл дагуулах учраас овоолгын төлөвлөлтийг хийх, төлөвлөлтийн суурь судалгаа хийж өөрчлөлт оруулах;
- 3.10. Технологийн зам, талбайг техник, эдийн засгийн үндэслэлд туссаны дагуу барьж байгуулах, түүнийг дагасан аюулгүй ажиллагааны тэмдэг, тэмдэглэгээг хийж гүйцэтгэх;
- 3.11. Тэсрэх материалын агуулах зайлшгүй барьж байгуулан холбогдох хууль, журмын нийцлийг хангуулах;
- 3.12. Байгаль орчны мэргэжилтэн, уурхайн ашиглалтын инженер, ашиглалтын геологи, маркшейдер инженер авч ажиллуулах;
- 3.13. Кемпийн газрын зөвшөөрөл гаргуулж, газрын гэрээг байгуулах;
- 3.14. Гэрэлтүүлэг, хаягжуулалт хийх;
- 3.15. Тэрбум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд аймаг, сумын нутагт мод тарих, арчлах, уулын ажлын төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусган, биелэлтийг ханган ажиллах;
- 3.16. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөгөө батлуулах;
- 3.17. Уурхай болон зам талбайд /ил уурхайн аюулгүй ажиллагааны дүрмийн 19, 20, 29 дүгээр заалтуудын дагуу/ тэмдэг тэмдэглэгээнүүдийг сайтар байршуулах;
- 3.18. Хүнд даацын автомашины зогсоол болон засварын цехийн суурийг хатуу хучилттай болгох;
- 3.19. Хүдэр тээврийн замын маршрутыг батлуулах;
- 3.20. Баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад оруулахдаа Улсын комисст төслийн хэмжээнд буюу ил уурхай, баяжуулах үйлдвэр, тэсрэх материалын агуулах бусад холбогдох уурхайн объектуудтай нэгдсэн нэг байдлаар хүлээлгэж өгөх;
- 3.21. Энэхүү акт нь баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад хүлээлгэж өгөх хүртэлх хугацаанд хүчин төгөлдөр байна;
- 3.22. Уурхайг ашиглалтад хүлээн авсан улсын комиссын зөвлөмжийг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллах зэрэг болно.

УЛСЫН КОМИССЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН:

Дарга:

Д.Өнөрнасан, Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яамны Геологи, уул уурхайн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын ахлах шинжээч;

Нарийн бичгийн дарга:

С.Пүрэвжал, Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яамны Геологи, уул уурхайн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын мэргэжилтэн;

Гишүүд

Б.Нарангарав, Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Хөдөлмөрийн бодлогын газрын Хөдөлмөрийн харилцаа, цалин хөлсний хэлтсийн дарга;

Б.Дашбал, Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яамны Эрдэс баялгийн бодлогын газрын ахлах шинжээч

..... Ц.Мөнхцэцэг, Аж үйлдвэр, эрдэс
баялгийн яамны Салбарын хяналтын
газрын Улсын ахлах байцаагч;
..... З.Цогтбаяр, Байгаль орчин, уур
амьсгалын өөрчлөлтийн яамны
Байгаль орчны үнэлгээ, аудитын
хэлтсийн ахлах шинжээч;
..... Ү.Ганбаатар, Ашигт малтмал, газрын
тосны газрын Хайгуул, ашиглалтын
газрын Ашигт малтмалын хайгуулын
хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн;
..... Д.Эрдэнэтунгалаг, Ашигт малтмал,
газрын тосны газрын Хайгуул,
ашиглалтын газрын Уул уурхайн
хэлтсийн мэргэжилтэн;

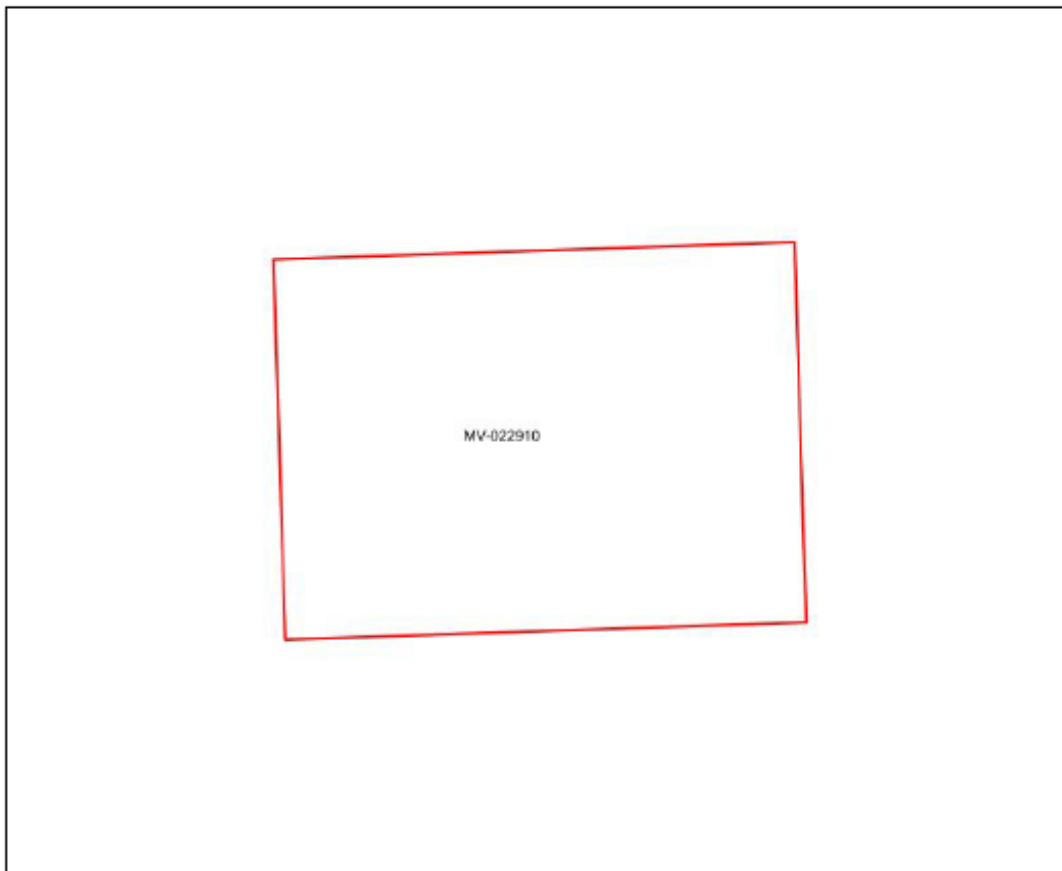
АЖ ҮЙЛДВЭР, ЭРДЭС
БАЯЛГИЙН ЯАМ
УРТЫН ЦАГААН
ЧУЛУУТЫН
ЛИТИЙН ОРДЫН
АШИГЛАХ
УЛСЫН НОМ
9129294 CBTΔ22912 603

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ

ЛАВЛАГАА

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: 22910

ТАНИХ ТЭМДЭГ

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл

Ашиглалтын

Хайгуулын

Засаг зохиогчийн хэл

Улсын хэл

Аймгийн хэл

Сумын хэл

Аймгийн төв

Сумын төв

Тусгай хамгаалалттай газар нутаг

Дархан цаазат газар

Байгалийн цогцолборт газар

Байгалийн нийц газар

Дурсгалт газар

Хамгаалалтын бүсүүд

Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх

Ойн сан бүхий газар

Усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс

Онцгой хамгаалалтын бүс

Энгийн хамгаалалтын бүс

Ус хамгаалалтын эх үүсвэр

Эрүүл ахуйн хэрэгсэлтийн бүс

Эрүүл ахуйн хялгаралтын бүс

Тээвэрлэлийн муж

Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

Масштаб 1:15607.0

Аймаг, сум, сав газрын нэр: Төв аймаг Эрдэнэ сум, Хэрлэн голын сав газар

Засгийн газрын 2012 оны 194, 2015 оны 289-р тогтоолоор батлагдсан гол, мөрний урсац бүрэлдэх эхтэй давхцалгүй, ойн сантай давхцалгүй, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй, улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцалгүй байна. Орон нутгийн усны энгийн болон онцгой хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй байна.

Огноо: 2025-04-01